



ГАЗЕТА  
ВЕРХОВНОЇ РАДИ  
УКРАЇНИ

# Голос України

## Право

Закон України  
«Про здійснення  
державних  
закупівель»

► СТОР. 16—23



## Медицина

Як здоров'я,  
школярику?  
або Хто про це  
повинен дбати  
насамперед

► СТОР. 14



## Культура

Донбас:  
літературний  
фронт

► СТОР. 15



№ 78 (5828)

СУБОТА, 19 КВІТНЯ 2014 РОКУ

WWW.GOLOS.COM.UA

### ПАРЛАМЕНТСЬКА ХРОНІКА

Відновлення економічного зростання можливе в другій половині 2014 року Є підстави для зваженого оптимізму

#### Ранкове засідання 18 квітня

Реальний стан економіки дає деякі підстави для зваженого оптимізму на 2015—2016 роки — про це під час години запитань до уряду, присвяченій обговоренню економічного стану держави, сказав міністр економічного розвитку та торгівлі Павло Шеремета. «Щодо 2014 року, зважаючи на розбалансовану макросистему, низький рівень конкурентоспроможності економіки, зниження національних рейтингів, вплив капіталу за кордон, критично низькі валютні резерви на тлі посилення девальваційних очікувань, тінізацію економіки, такого оптимізму, на жаль, немає», — сказав він. Водночас міністр додав, що стабілізуючим чинником виступатиме кредит від Міжнародного валютного фонду.

► СТОР. 2

Дипломатична місія здійсненна. Поки що на папері

Переговори в Женеві завершилися з результатом — спільною заявою, яку погодили всі чотири сторони, що брали в них участь: Україна, ЄС, США та Росія. Вже це свідчить про успіх женевської зустрічі. Адже напередодні чимало політологів заявляли, що перемовини буде узгалі зривано або вони відбудуться в іншому форматі — без України чи Росії. Однак перша зустріч, в якій Україна та Росія сіли за один стіл, все-таки відбулася і навіть принесла добрі для Києва новини: готовність Москви зменшити напруження в Донбасі. Утім, чи варто довіряти обіцянкам Кремля — запитання для Києва риторичне. Принаймні вчора здавати зброю ніхто не пішов.

► СТОР. 7

## Завтра — Великдень У Софії Київській зацвіла алея писанок, розфарбованих дітьми з усієї країни

У столичному Національному заповіднику «Софія Київська» нині триває Всеукраїнський фестиваль писанок (на знімку). За словами голови організаційного комітету заходу Ігоря Добруцького, свято Великодня здатне об'єднати нашу країну традиціями, «а ми маємо їх примножити з вірою в єдину державу і світле майбутнє».

► СТОР. 9

Фото Андрія НЕСТЕРЕНКА.

### Вітання зі Світлим Христовим Воскресінням

#### Дорогі співвітчизники!

Прийміть найщиріші вітання з нагоди найбільшого християнського свята — Воскресіння Христового. Ця важлива і радісна подія символізує перемогу життя над смертю та добра над злом.

Пішовши на Голгофу, Христос явив усім нам приклад найвищої жертвовності та любові до ближніх. Ми живемо у доленосний час, коли Український народ з усією рішучістю заявив про прагнення до свободи і справедливості та утвердження у суспільстві істинних цінностей.

День Воскресіння Христового — це свято Віри та Любові. Любові, яка здатна перемогти все.

Тому Великдень несе нам радість оновлення та сподівання на краще, спонукає переосмислити своє життя, оцінивши чистоту помислів і вчинків, стати добрішим і милосерднішим.

У період випробувань нехай Всевишній дарує Україні мир і спокій.

Хай ваші серця наповнюються вірою та світлом.

Божих вам благословінь.

Христос воскрес! — Воістину воскрес!

Виконуючий обов'язки Президента України,  
Голова Верховної Ради України  
О. ТУРЧИНОВ.



## РОЗ'ЯСНЕННЯ

Центральної виборчої комісії щодо заборони надання виборцям, закладам, установам, організаціям, а також виборчим комісіям та їх членам товарів (крім товарів, що містять візуальні зображення назви, символіки, прапора партії, за умови, що вартість таких товарів не перевищує три відсотки розміру мінімальної заробітної плати), послуг, робіт, цінних паперів, кредитів, лотерейних білетів, інших матеріальних цінностей (непрямого підкупу) під час проведення проміжних виборів народного депутата України 25 травня 2014 року в одномандатному виборчому окрузі №83 (Івано-Франківська область)

Центральна виборча комісія звертає увагу суб'єктів та інших учасників виборчого процесу з виборів народних депутатів України, що відповідно до Закону України «Про вибори народних депутатів України» передвиборна агітація може здійснюватися у будь-яких формах і будь-якими засобами, що не суперечать Конституції України та законам України.

Разом з тим, згідно з частиною чотирнадцятою статті 74 Закону України «Про вибори народних депутатів України» забороняється проводити передвиборну агітацію, що супроводжується наданням виборцям, закладам, установам, організаціям коштів або безоплатно чи на пільгових умовах товарів (крім товарів, що містять візуальні зображення назви, символіки, прапора партії, за умови, що вартість таких товарів не перевищує три відсотки розміру мінімальної заробітної плати), послуг, робіт, цінних паперів, кредитів, лотерейних білетів, інших матеріальних цінностей.

Центральна виборча комісія роз'яснює, що така передвиборна агітація або надання виборцям, закладам, установам, організаціям, а також виборчим комісіям та їх членам коштів або безоплатно чи на пільгових умовах товарів, послуг, робіт, цінних паперів, кредитів, лотерейних білетів, інших матеріальних цінностей, що супроводжується закладами або пропозиціями голосувати за або не голосувати за певну політичну партію чи кандидата у народні депутати України або згадуванням назви партії чи імені кандидата, є непрямим підкупом виборців.

Особи, винні в порушенні законодавства про вибори народних депутатів України, притягаються до кримінальної, адміністративної або іншої відповідальності в порядку, встановленому законом.

### КОРОТКО

■ На Луганщині ветерани Великої Вітчизняної війни починають отримувати разові виплати до Дня Перемоги. За словами першого заступника голови Луганської ОДА Ірини Веригіної, на це в області виділено 40 мільйонів 400 тисяч гривень, **інформує наш власкор Алла АНТІПОВА.**

■ На Житомирщині СБУ вилучило у 27-річного приватного підприємця дев'ять спецзасобів для визначення місця перебування і відстеження переміщення будь-яких об'єктів із функцією прослуховування, а також дві кулькові ручки з пристроями аудіовідеозапису, **повідомляє наш власкор Олексій КАВУН.**

■ У Полтаві на території Державної аграрної академії представники українського і польського народів посадили поруч два дубки на честь Тараса Шевченка й Адама Міцкевича, **передає наш власкор Василь НЕІЖМАК.**

Субота перед Великоднем буде з дощами і грозами (ТСН)



# Відновлення економічного зростання можливе в другій половині 2014 року

## Є підстави для зваженого оптимізму

### ПАРЛАМЕНТСЬКА ХРОНІКА

#### Ранкове засідання 18 квітня

ПОЧАТОК НА 1-Й СТОР.

П. Шеремета також зазначив, що в першому кварталі 2014 року очікується зменшення промислового виробництва на 5%, будівництва — на 6,4%, експорту — на 7,4%. У 2014 році, за оптимістичними прогнозами, очікується зниження ВВП на 3% та серйозне зростання цін на споживчому ринку. «Внаслідок цих проблем та інших негативних чинників зростання економіки може розпочатися в кінці цього року або на початку наступного, але за умови реалізації дисциплінованих, структурних, фундаментальних реформ», — наголосив міністр.

Говорячи про експорт до Євросоюзу, П. Шеремета зазначив, що відкриття європейських ринків не означає автоматичного зростання ВВП, доходів українських підприємств, бо ці ринки ще потрібно завоювати. Що стосується торговельної співпраці з Росією, то зараз контакти уряду не досить інтенсивні, оскільки у російської сторони є проблеми з визнанням українського уряду.

Міністр фінансів Олександр Шлапак нагадав, що перші два місяці роботи міністерства займалося відновленням керованості системи державних фінансів. «Реальний фіскальний розрив системи державних фінансів у 2014 році виявився у чотири рази біль-

шим за офіційний передбачений дефіцит бюджету. Надута дохідна база за рахунок намальованої макроконструкції призвела до того, що маємо на сьогодні переплату податків на 37 мільярдів гривень, неповернутого ПДВ більш як на 20 мільярдів. На єдиному казначейському рахунку — нуль. Водночас зобов'язань на 80 мільярдів гривень. Ми «з'їли» 33 мільярди гривень спеціального фонду, 29 мільярдів місцевих бюджетів,

пошук ресурсу для збалансування системи до кінця року та зробив перші, але ефективні кроки щодо відновлення економічного зростання в другій половині 2014-го — на початку 2015 року. За його словами, зростання ВВП у 2015 році прогнозується на рівні 1,7%.

Відповідаючи на запитання щодо валютного курсу, О. Шлапак зауважив, що завдання уряду створити безпечний рівень валютної ліквідності. «Для цього ми ведемо активну роботу із залу-

Прем'єр-міністр Арсеній Яценюк повідомив, що уряд почав наводити порядок на митницях, що одразу збільшило доходи бюджету.

Прем'єр також повідомив, що уряд працює над скороченням податків та закликав депутатів долучитися до цього процесу: «Давайте активно, із залученням всіх ділових кіл, всіх фракцій писати новий Податковий кодекс».

Прокоментував глава уряду і підписані у Женеви домовленості. Щоправда, висловив

#### ДОСЛІВНО

#### Арсеній Яценюк:

**«Завдяки тому, що закрита схема з безмитного ввезення нафтопродуктів, у квітні поточного року порівняно з квітнем минулого року додатково до держбюджету було направлено 835 мільйонів гривень».**

із децентралізації державної влади жодним чином не стосується перемовин чи то у форматі чотирьох, чи то вимог Росії. «Це вимога українського народу — децентралізувати владу, передати повноваження територіальним громадам і регіонам, змінити Податковий, Бюджетний кодекси і наповнити регіони додатковим фінансовим ресурсом», — наголосив прем'єр.

Тим часом зранку тривала нарада керівників фракцій, під час якої депутати намагалися домовитися щодо ухвалення меморандуму порозуміння. Однак досягти компромісу так і не вдалося, повідомив Голова Верховної Ради Олександр Турчинов. «Консультації тривали з дев'ятої години ранку. Коаліція депутатських груп і фракцій запропонувала всім фракціям підтримати і проголосувати у парламенті меморандум порозуміння, скерований на мирне врегулювання тих проблем, які загрожують нашій країні. Ми внесли пропозиції, але наші колеги з опозиції їх поки що не підтримали. Тому за дорученням керівників депутатських груп і фракцій коаліції з таким зверненням до українського народу звернувся Голова Верховної Ради, в. о. Пре-

зидента та Прем'єр-міністр України. Переконалий, всі громадяни, у т. ч., які живуть на Сході держави, мають підтримати цю позицію», — сказав О. Турчинов.

Парламентарії домовились, що в середу, 23 квітня, збереться погоджувальна рада, а в четвер відбудеться пленарне засідання.

**На завершення Голова Верховної Ради привітав усіх зі святом Воскресіння Христового. «Хочу вірити, що любов, яка перемогла смерть, переможе і в нашій країні, і у нас буде злагода, мир і могутня велика демократична Україна. Зі святом вас! Слава Україні!».**

Із днем народження цього дня вітали народного депутата Олександра Бобкова.

А зранку народні депутати хвилиною мовчання вшанували пам'ять Петра Степанова, народного депутата другого скликання, заслуженого машинобудівника України, який пішов із життя на 77-му році.

Олена РОМАШКІНА.  
Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.



Ложа уряду в парламенті.

10 мільярдів соціальних фондів», — сказав він. Крім того, держбюджет вимушений покривати квазідефіцити інших державних структур.

Міністр повідомив, що уряд встиг за цей час здійснити три термінові кроки: вирівняти бюджетну ситуацію, почати

чення валютних ресурсів, бо до кінця року нам необхідно виплатити ще близько 9 млрд. дол. США. Наше завдання запозичити ці кошти на зовнішніх ринках, щоб не чинити тиск на валютні резерви Нацбанку. І ми це зробимо», — пообіцяв він. У свою чергу

сумнів, що Росія їх дотримається. «Ми не маємо жодних надмірних очікувань з приводу даної заяви. Росія змушена була її підписати та засудити екстремізм, який фактично підтримується Російською Федерацією», — сказав він та додав, що робота

# Ухвалено закон про Суспільне телебачення

#### Вечірнє засідання 17 квітня

На початку засідання Голова Верховної Ради Олександр Турчинов зазначив, що, на жаль, дуже важко йде робота, тому що постійно відбуваються консультації стосовно врегулювання ситуації на Сході України. «Саме навколо цієї теми фактично дві з половиною години відбувалася нарада у Голови Верховної Ради. Ми близько підійшли до формату прийняття меморандуму та відповідних законів, але, на превеликий жаль, ще не досягли тієї точки консенсусу, коли рішення набуває реального змісту», — сказав він та висловив сподівання, що найближчим часом таки вдасться вийти на формат, який забезпечує консолідацію громадян України та об'єднання всіх наших зусиль докола єдиної неподільної демократичної України.

Перейшовши до розгляду законопроектів, Верховна Рада ухвалила в цілому законопроект про внесення змін до статті 1 Закону «Про забезпечення реалізації житлових прав мешканців гуртожитків» (щодо поширення права на отримання житла для військовослужбовців, працівників Збройних Сил та Міністерства внутрішніх справ України).

Його автор, народний депутат Сергій Міщенко, пояснив необхідність надання таких прав працівникам МВС та військовослужбовцям Збройних Сил тим, що чимало з них проживають у гуртожитках уже по вісімдесят років і не мають власного житла, а на законодавчому рівні надання їм таких прав не передбачено.

У цілому було ухвалено проект закону про Суспільне телебачення і радіомовлення України. За словами голови Комітету

Верховної Ради з питань свободи слова та інформації Миколи Томенка, у законопроекті чітко прописане його фінансування з держбюджету, тож «це чітка державна гарантія, що цей канал працюватиме на українську державу, на українську традицію, на національні меншини, на все те, чого не роблять комерційні канали». Крім того, на Суспільному телебаченні буде втричі скорочено рекламу та заборонено рекламу алкоголю і тютюну. «Давайте зробимо цей старт сьогодні і спільно будемо робити українське Суспільне телебачення, бо якщо ми його не підтримаємо, то пропаде десятилітня праця над цим документом», — сказав голова комітету.

А от законопроект про реформування державних і комунальних друкованих засобів масової інформації підтримали тільки 204 народні депутати за необхідних 226.

Голова Комітету Верховної Ради з питань свободи слова та інформації Микола Томенко, представляючи цей документ, зазначив, що члени робочої групи з підготовки законопроекту пішли на компроміс, щоб перехідний період був еволюційний та спокійний. Однак ці аргументи більшість народних депутатів не переконали.

Зокрема, представник «Свободи» Ігор Мірошніченко, аргументуючи, чому фракція не голосувала, зазначив, що якщо підтримати пропозицію про приватизацію усіх ЗМІ, то буде знищено останні українські острівці серед ЗМІ. «Віддати у приватні руки всі засоби масової інформації, щоб ті політичні сили і ті громадські діячі, які не мають коштів, не могли висловити свою точку зору, ми не можемо», — сказав І. Мірошніченко.

Після невдалого голосування М. Томенко зап-

ропонував відправити цей законопроект на повторне друге читання, однак і цю пропозицію підтримали лише 197 парламентаріїв.

Розглянувши проект закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо оформлення спадщини з пропозиціями Президента України, Верховна Рада підтримала пропозицію про направлення документа на доопрацювання.

Під час обговорення народний депутат Сергій Міщенко, котрий чи не найактивніше порушує цю тему, зазначив, що таким чином близьким родичам не потрібно буде проводити оцінку спадщини. «Сьогодні син змушений іти до оцінника, щоб він оцінив батькову хату і платити за це тисячі гривень. Але найважче дітям оцінювати батькову хату, у якій вони будуть далі жити», — запитав він.

Свободівець Олег Панькевич при цьому зазначив, що часто нотаріусам та оцінщикам треба заплатити навіть більше, ніж коштує успадковане майно.

Після обговорення глава парламенту вніс пропозицію про направлення цього законопроекту до комітету на доопрацювання, оскільки Міністерство юстиції пропонує внести до нього деякі зміни. Адже Верховна Рада має тільки два варіанти розгляду зауважень Президента: або їх не повне схвалення, або, якщо хоча б одна пропозиція Президента не приймається, для подолання вето потрібно 300 голосів. Верховна Рада погодилася з цією пропозицією, проголосувавши при цьому за скорочену процедуру підготовки законопроекту, щоб уже через два тижні документ можна було ухвалити в цілому.

Сергій КОВАЛЕНКО.



Розпочнеться обговорення змін до Конституції

У КАБІНЕТІ МІНІСТРІВ

Уряд ухвалив розпорядження «Про організацію проведення обговорення положень змін до Конституції України щодо децентралізації державної влади». Це рішення було ухвалене під час екстреного засіданні Кабінету Міністрів, що відбулося увечері 17 квітня. Цим документом міністрам, керівникам інших центральних органів виконавчої влади, обласним, Київській міській державним адміністраціям доручається організувати та забезпечити до 1 жовтня 2014 року обговорення відповідних змін до Конституції. До обговорення також має бути залучено органи місцевого самоврядування, їх асоціації, представників громадськості, наукових та ділових кіл.

«Українська влада не просто готова до діалогу — українська влада веде діалог зі Сходом і Заходом, тому що Україна — це і Донецьк, і Львів, і Луганськ, і Тернопіль, Україна — це і Київ, що є столицею всієї великої України, до якої входить територія Автономної Республіки Крим, яка є також українською», — сказав під час позачергового засідання Кабінету Міністрів Прем'єр-міністр Арсеній Яценюк. Це засідання уряду відбулося відразу ж після завершення чотиристоронньої зустрічі у Женеві, під час якої було ухвалено спільну заяву. «Російська Федерація в цій заяві була змушена засудити ек-

стремізм. Також ця заява, яка підписана Росією, передбачає негайне роззброєння незаконних формувань. Звичайно, що це стосується незаконних військових формувань на територіях Донецької, Луганської та інших східних областей», — зазначив під час засідання уряду прем'єр Арсеній Яценюк. «Виходьте, ваш час закінчився», — додав він, звертаючись до екстремістів і терористів, які досі зі зброю в руках займають адміністративні будівлі. При цьому він підтвердив, що Україна взяла на себе зобов'язання амністувати тих мирних протестувальників, які вийдуть з приміщень та які залишать зброю.



Віце-прем'єр-міністр України — міністр регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України Володимир Гройсман, Перший віце-прем'єр-міністр України Віталій Ярема.

Фото з сайту <http://www.kmu.gov.ua>

«Такі особи не будуть переслідуватися. А тих, які вчинили тяжкі злочини, це, в першу чергу, вбивство, ніхто ніколи не простить», — наголосив А. Яценюк. Від Росії глава українського уряду очікує, що вона невідкладно відкличе свої розвідвально-диверсійні групи, перестане спонсувати так званих про-

тестувальників, які тримають в руках автомати АК-100, які, до речі, є тільки на озброєнні в російській армії, перестане підтримувати терористів і сепаратистів. «Якщо Російська Федерація не буде постійно підігравати терористам, створювати мережі, фінансувати їх і дестабілізувати ситуацію в Україні, то

нам не треба буде зустрічатися в Женеві — ми всередині країни самостійно наведемо порядок», — сказав А. Яценюк. Якщо ж ці домовленості не буде виконано, то, за словами прем'єра, західні партнери чітко заявлять, що перейдуть до наступного етапу санкцій стосовно Росії.

Сергій ІВАНІВ.

Заява Верховної Ради України  
Про ініціативу міжнародних переговорів  
щодо деескалації ситуації навколо України

Підкреслюючи, що Україна є суверенною і незалежною, демократичною, соціальною і правовою державою, територія якої в межах існуючого міжнародно визнаного кордону є цілісною і недоторканою; наголошуючи, що право визначати і змінювати конституційний лад в Україні належить виключно її народові, який здійснює владу безпосередньо і через органи державної влади та органи місцевого самоврядування; виходячи з того, що до повноважень Верховної Ради України згідно із статтею 85 Конституції України належить визначення засад зовнішньої і внутрішньої політики держави; підтверджуючи невизнання факту анексії Автономної Республіки

Крим Російською Федерацією, яка стала є наслідком неспровокованої російської агресії проти України та незаконної окупації Кримського півострова агресором, Верховна Рада України: 1. Вітає міжнародну солідарність на захист незалежності, суверенітету, територіальної цілісності і непорушності державного кордону України, зокрема резолюцію Генеральної Асамблеї Організації Об'єднаних Націй «Територіальна цілісність України», схвалену 27 березня 2014 року, та ініціативу щодо проведення найближчим часом міжнародних переговорів між офіційними представниками України, Російської Федерації, Сполучених Штатів Америки та Європейського Союзу.

2. Вважає, що зазначені переговори мають бути спрямовані на досягнення таких цілей: деескалацію ситуації, відвернення загрози військового вторгнення Російської Федерації на материкову частину України, відведення підрозділів Збройних Сил Російської Федерації від кордонів України та виведення російських військ з території України — Автономної Республіки Крим; припинення агресивних дій та підривної діяльності Російської Федерації, що ставлять під загрозу територіальну цілісність України та спрямовані на провокування сепаратистських настроїв; відмову Російської Федерації від ворожої пропагандистської кампанії, що спотворює факти, поширює відверту неправду та спрямо-

вана на виправдання російської агресії й втручання у внутрішні справи України; повернення Російської Федерації до цивілізованого поля відносин і міжнародного права, відновлення дії загальноновизнаних засад міжнародного миру та безпеки; відмову Російської Федерації від політики реваншизму, тиску і шантажу, зокрема військового, економічного та енергетичного; відновлення територіальної цілісності України в межах міжнародно визнаного кордону, забезпечення суверенітету України на всій її території з Автономною Республікою Крим включно. 3. Наголошує, що предметом міжнародних переговорів не можуть бути питання, що належать до внутрішньої компетенції України, зокрема, що стосуються

конституційного ладу та адміністративно-територіального устрою України, визначення статусу і порядку застосування мов в Україні, термінів і порядку проведення виборів Президента і парламенту України, а також права самостійно визначати напрями своєї зовнішньої політики та, зокрема, свободи участі в міжнародних організаціях і союзах. 4. Підкреслює, що у переговорах Україну повинна представляти єдина офіційна повноважна делегація, яка має керуватися цією Заявою та діяти відповідно до затверджених директив згідно із Конституцією України та чинним законодавством. 5. Звертає увагу міжнародного співтовариства на штучність та надуманість претензій до України з боку зовнішніх сил щодо порушень в Україні прав національних меншин.

Постанова Верховної Ради України (№ 1217—VII) про схвалення Заяви опублікована в «Голосі України» № 77 за 18 квітня 2014 р.

СПІВЧУТТЯ

Верховна Рада України з глибоким сумом сповіщає про смерть на 77-му році життя народного депутата України другого скликання, заслуженого машинобудівника України **СТЕПАНОВА Петра Степановича** і висловлює щирі співчуття рідним та близьким покійного. Відійшла у вічність високопорядна людина з красивою душою та багатим життєвим досвідом, справжній громадянин, який усього себе віддав самовідданому служінню Вітчизні. Світла пам'ять про Петра Степановича Степанова назавжди збережеться в серцях усіх, хто знав і любив Його. **Голова Верховної Ради України Олександр ТУРЧИНОВ.** **Заступник Голови Верховної Ради України Руслан КОШУЛИНСЬКИЙ.** **Керівник Апарату Верховної Ради України Валентин ЗАЙЧУК.**

\*\*\* Фракція Комуністичної партії України у Верховній Раді України з глибоким сумом сповіщає, що після тяжкої, тривалої хвороби на 77-му році життя помер народний депутат України другого скликання **Степанов Петро Степанович.** Відійшла у вічність чудова, високопорядна людина з багатим життєвим досвідом, справжній громадянин, який усього себе віддав самовідданому служінню Вітчизні. Світла пам'ять про Петра Степановича Степанова назавжди збережеться в наших серцях. **Голова фракції комуністів Симоненко П.М.** \*\*\* Асоціація народних депутатів України з глибоким сумом сприйняла звістку про передчасну смерть 17 квітня 2014 року народного депутата II скликання **Степанова Петра Степановича.** Петро Степанович народився 10 жовтня 1937 року в с. Асха Канашського району

Чуваської АРСР у родині робітника. Вищу освіту отримав в Ворошиловградському педагогічному інституті ім. Т. Г. Шевченка. Викладав історію і суспільствознавство. З червня 1994 року був на постійній роботі у Верховній Раді, головою підкомісії Комітету Верховної Ради України з питань соціальної політики та праці. Вхідив до депутатської фракції «Комуністи України - за соціальну справедливість і народовладдя». Доктор філософії, член-кореспондент Міжнародної кадрової академії. Заслужений машинобудівник України. Нагороджений двома медалями. У політичному та громадському житті був активним учасником законотворчого процесу. Петро Степанович назавжди залишиться у нашій пам'яті порядною і самовідданою людиною, активним громадянином держави. Найщиріші співчуття сім'ї і близьким покійного. **Президент Асоціації Костюк О. В.**

ЕКСПЕРТНИЙ ПОГЛЯД

Роль науки у поступальному розвитку державного управління в Україні

В Інституті законодавства Верховної Ради України 15 квітня 2014 року відбувся круглий стіл на тему «Актуальні питання державного управління в Україні».

До роботи круглого столу були запрошені відомі фахівці та практики з державного управління в Україні. Учасники обмінялися думками щодо напрямів правової модернізації державного управління; формування державної політики у сфері соціального захисту населення України; модифікації державного управління та місцевого самоврядування; управління конкурентоспроможністю регіонів України; окремих аспектів державного регулювання підприємницької діяльності в Україні; антикорупційної політики як об'єкта державного управління в Україні; оптимізації державного управління за умов забезпечення суспільної стабільності.

У своєму виступі на слові в. о. директора Інституту законодавства Верховної Ради України, академік НАПрН України, доктор юридичних наук, професор Олег Зайчук зосередився на завданнях і ролі Інституту у процесі формування нової системи державного управління в Україні.

У своєму виступі доктор юридичних наук, професор, член-кореспондент НАПрН України Ніна Нижник розкрила напрями правової модернізації державного управління в Україні. Доктор наук з державного управління, професор Валерій Воротін розкрив особливості модифікації державного та регіонального управління. Представник адміністрації Президента України, доктор наук з державного управління Віктор Соловйов зупинився на питаннях антикорупційної політики як об'єкту державного управління. Кандидат технічних наук, заслужений економіст України Дмитро Ляпін темою виступу обрав основні інструменти державної політики дерегуляції та її ключові індикатори. У доповіді професора Національної академії державного управління при Президенті України, доктора наук з державного управління Валерії Голубь основна увага була приділена політико-адміністративній взаємодії як чиннику оптимізації системи державного управління. Тема доповіді директора Інституту глобальних стратегій управління Національного університету «Острозька академія», доктора наук з державного управління, професора Ольги Руденко була присвячена стратегічним пріоритетам державного управління забезпечення суспільної стабільності. У доповіді кандидата наук з державного управління, доцента ІІ Дегтярьової розкрито питання щодо підвищення конкурентоспроможності регіонів сучасної України. В обговоренні та дискусії прийняли участь фахівці Інституту законодавства Верховної Ради України.

За результатами обговорення були прийняті рекомендації та передбачається видання наукового збірника. Результати роботи круглого столу сприятимуть виробленню оптимальних підходів щодо подальшого розвитку системи державного управління в Україні та її нормативно-правового забезпечення.

ПОВІДОМЛЕННЯ

Центральна виборча комісія повідомляє про відкриття накопичувального рахунку виборчого фонду кандидата на пост Президента України. **Реквізити накопичувального рахунку:** Отримувач: виборчий фонд Королевської Наталії Юріївни. Реєстраційний номер облікової картки платника податку: 2753115060. Банк отримувача: ПАТ «ВТБ БАНК». Код банку отримувача (МФО): 321767. Рахунок отримувача: 26401010442377.





У Генічеському районі Херсонщини на території зони тимчасового митного контролю Чонгар співробітники Херсонської митниці зупинили вантажівку із 12 тоннами посилок, які українська фірма експрес-доставки мала доправити з Керчі до Дніпропетровська. А там виявилися десять бронежилетів російського виробництва та 133 пайки двох типів у термоупаковці виробництва московської фірми «БалтПродукт», якими постачають десантні та гірськострілецькі війська армії РФ, *повідомляє наш кореспондент Сергій ЯНОВСЬКИЙ*

## ЖЕНЕВСЬКІ ДОМОВЛЕНOSTІ

# А кіт ковбаску уминає...

*Це народне прислів'я нині наочно ілюструє, що відбувається на південному сході нашої країни після недавнього публічного спілкування президента Росії зі своїми громадянами та заяв Лаврова в Женеві.*

## «Занадто спокійно» не буде

З огляду на риторику Путіна, він готує вторгнення й окупацію України, вважає політолог Олександр Палій.

«Поведінка наших сусідів не підтверджує готовність до компромісу: події в Донецькій і Луганській областях не схожі на просто залякування», — каже експерт у коментарі **Gordonua.com**.

На його думку, що краще ми будемо підготовлені до війни, то менше ймовірність того, що вона почнеться.

«Головне завдання, яке стоїть перед нами, — посилення української армії і наведення доказів західним державам того, що Путін і Росія розуміють тільки жорсткі гарантії», — переконаний Олександр Палій.

Що готує нам Кремль на Великдень, мабуть, знає тільки його хазяїн. Думати, що цими вихідними окупант задовольниться фарбованими яйцями, напевно чи варто. Адже дотепер свої знакові операції стосовно України Путін проводив саме на великі релігійні свята.

Експерти радять не розслаблятися, не виключаючи нових проявів агресії і на сході, й, можливо, на півдні України. Днями про можливість екстремістських акцій говорили представники місцевої влади в Запорізькій області. За даними групи «Інформаційний Спротив», 17 квітня в Криму на аеродром у Саки прибули літаки з «туристами Путіна» на борту. Їх завантажували в мікроавтобуси з номерами Запорізької області...

Активісти «народного ополчення Донбасу» пла-

нують збройне захоплення держустанови на малій батьківщині Віктора Януковича — у Єнакієвому, де, на їхню думку, «занадто спокійно». Напад на Єнакіївський виконком заплановано на суботу, повідомляють регіональні ЗМІ з посиленням на інформоване джерело, **передає Укрінформ**.

У найближчі кілька днів, можливо, Москва спробує гратися тихо у свою гру. Широкомасштабне військове вторгнення малоймовірне. Женевські угоди — це маневр Росії, щоб США не вводили санкції. У той же час, напевно чи росіяни згорнуть свою диверсійну кампанію, **вважає керівник Центру військово-політичних досліджень Дмитро Тимчук**.

За його словами, у будь-який момент вогнище сепаратизму може спалахнути в Харкові. В Чернігівській області вже були такі спроби. На даний момент там спокій харківського рівня. Цілком можливо, що на тлі розгойдування ситуації в східних областях диверсанти зроблять спробу дестабілізувати Одесу, Херсон.

## Одне «але» нівелює всі декларації

В інтерв'ю «Голосу України» військовий експерт так прокоментував поточну ситуацію:

— Женевські домовленості не викликають оптимізму. На словах Росія формально підтримала мирне розв'язання проблеми. Проте є одне «але», яке нівелює всі її декларації. «Але» в тому, що Москва не визнає того, що події на південному сході України ініціюються нею, і там діють російський спец-

наз і військові. А без цього гріш ціна всім заявам.

Важливо перекрити фінансування терористам. Воно надходить у кілька потоків. Один із них — через Крим на схід саме з Росії. Без цих грошей сепаратизм швидко зів'яне — ідейних у боротьбі з українською владою не так уже й багато, іншими рухають меркантильні інтереси.

Координують дії бойовиків у східному регіоні представники Росії із Криму та власне РФ. Є ударне ядро — російський спецназ. Ми ідентифікували точно дві частини — 45-й полк спеціального призначення ПДВ і бригада спецпризначення ГРУ ГШ РФ.

Якщо прибрати ці фактори «добросусідського» впливу на сході України, то не потрібні будуть ніякі угоди й поступки — сепаратистський рух стихне сам по собі або буде швидко придушений.

Поки Кремль офіційно не визнає своїми «зелених чоловічків» на нашій території, великі сумніви, що Женевські угоди можуть до чогось призвести.

І тому є підтвердження. У четвер пізно ввечері в районі Дружківки Донецької області невелику колонну наших військовослужбовців (їх було 16 людей) блокували півтисячі бойовиків. І якщо раніше «зелені чоловічки» діяли інкогніто, то цього разу один із них назвався полковником російської армії, що представляв спецгрупу «Крим». Та й інші не приховували свого походження з російського спецназу... Це — верх нахабства! У Женеві Лавров говорить одне, а в цей час у Донецькій області відбувається вже відкрита презентація військової присутності РФ на нашій території. Така поведінка свідчить про те, що Москва не збирається згорти свою операцію в Україні, а навпаки.

Ольга ВАУЛІНА.

# Вулиця до виконання мирової не готова



На зустрічі у Женеві головні дипломати України, США, ЄС та Росії сформулювали та погодилися піти на кілька кроків задля зменшення напруження в нашій країні та відновлення безпеки всіх громадян. Одним із пунктів мирової є зобов'язання повернути законним власникам усі незаконно захоплені будівлі та звільнити перекриті вулиці й інші захоплені громадські місця. Та наскільки до цього кроку готова сама «вулиця», точніше люди, які майданами та барикадами намагаються впливати на рішення, що приймає влада? Відповіді на це запитання «Голос України» шукав на **Майдані Незалежності**.

Життя на головній площі столиці відновлюється. Більшість із раніше заблокованих чи захоплених будівель (кафе, ресторанів, відділів банків), частину з яких свого часу перетворювали на штаби сотень самооборони Майдану, нині ремонтуються. Що ж до долі адмінбудівель, то, приміром, вхід до **Міністерства аграрної політики та продовольства (вул. Хрещатик, 24)** — вільний. А от до приміщення **Київської міської державної адміністрації** так легко не пройти. На вході — кілька чоловіків, які пресу не пропускають взагалі, решту людей — тільки у разі наявності спеціальної перепустки, виданої Київською міською радою. Такі обмеження пояснюють «розпорядженням згори». Себе називають працівниками служби охорони КМДА. Переконають: працівникам київської адмініс-

трації чи ж ради дозволяють вільно пересуватися.

— У нас охорона стоїть для того, щоб не допускати до приміщення сторонніх осіб, — пояснив нам помічник коменданта КМДА Дмитро. — Нині силами майданівців у будівлі проходять ремонтні роботи. Уже готові з 11-го по 8-й поверхи, та частково — 4-й. Ми вже переходимо до мирного часу. І будівля КМДА звільняється.

Щоправда, це заплановане звільнення, мовляв, не реакція на заяви з Женеві, а результат, «до якого ми уже майже два місяці йдемо».

І якщо до виконання цієї умови Женевських домовленостей столичному Майдану лишилось півкроку, то з другим пунктом уже згадуваних вимог — звільненням вулиць та громадських місць — справи складніші. Рух **Хрещати-ком** місяцями все ще повністю заблокований наметовим містечком. Люди на Майдані про домовленості за кордоном не чули, але вже знають, як на них реагувати. «Майдан стоятиме до президентських виборів!» — наче мантру повторюють ці слова його вже повноцінні мешканці.

— До 25 травня наметове містечко не зрушиться з місця, — переконає активістка Майдану пані Іванна з Тернопільщини. — Ми звідси не підемо, і нас ніхто не прибере. Якщо на нас підуть силою, то народ знову підніметься.

Не чув про Женевські домовленості і заступник сотника Іван (**вул. Інститутська, поблизу станції метро «Хрещатик»**). На запи-

тання, чи збираються розбирати барикади, біля яких стоїть, замість відповіді озвучує інше питання: «Хто цю заяву підписував з нашої сторони? Наша позиція: і ми, і барикади стоятимемо. Щонайменше до президентських виборів. Ми, між іншим, і так прибрали все сміття із барикади, але розбирати її тут, на Інститутській, не можна».

У свою чергу працівник інформаційного штабу Самооборони Майдану Андрій Мочурад запевнив: «Загони самооборони Майдану вже давно ведуть поступову роботу з надання центральної частині Києва належного вигляду. Тижнів чотири тому з самооборонівців, які мають будівельні професії, формувались списки. Нині вони працюють. Але це робота не одного дня. Якщо говорити про барикади, то вони відіграють більш символічну роль. Адже там, де стоїть більшість із них, можна спокійно пройти і навіть проїхати».

Тим часом, **як повідомляє Бі-бі-сі Україна**, в. о. міністра закордонних справ Андрій Дешиця заявив, що Женевські домовленості не передбачають звільнення Майдану. Чиновник нагадав, що звільнити необхідно нелегально зайняті вулиці та площі. «Наскільки мені відомо, діяльність Майдану є легальною», — сказав А. Дешиця.

**Тетяна ГРАДОБЛЯНСЬКА.**

**На знімку: поміж барикадами по вулиці Інститутській до готелю «Україна» можна проїхати на авто.**

Фото Андрія НЕСТЕРЕНКА.

## ПОЗИЦІЯ

Микола Солнцев, комісар руху «Східний фронт», один із лідерів протесту в будівлі Донецької обласної державної адміністрації:

«Щодо будівлі Донецької ОДА та інших будівель у містах. Це — наші фортеці. Гадаю, те, про що домовилися в Женеві, — лише дипломатична уловка. Ніхто звідси не піде до 11 травня, коли призначено референдум. Потрібно визначити період, коли будівлі будуть звільнені, у які терміни, які гарантії надаються учасникам. Нам це не відомо. Ми не в бірюльки граємося. Люди зі зброєю стріляють, убивають. Потрібен механізм правових регуляторів».

Андрій СЕРЕДА.

## ОФІЦІЙНО

## «Голос України» намагався з'ясувати, як діятимуть силові структури на виконання Женевських домовленостей

Зокрема, керівник прес-служби МВС України Лариса Волкова зазначила, що правоохоронні органи діятимуть лише згідно з чинним законодавством. Мовляв, люди з вогнепальною зброєю повинні перебувати лише в Нацгвардії, міліції, СБУ, ЗСУ, тобто там, де зброя законна. Усі незаконні збройні формування роззброюватимуть. «Нині таке завдання керівництво країни поставило перед МВС, СБУ та ЗСУ. Крім того, особи, які складуть зброю у східних областях, будуть амністовані», — наголосила вона.

У свою чергу в прес-службі СБУ зазначили «Голосу України», що позиція української влади нині досить чітка: люди повинні звільнити приміщення адмінбудівель та скласти зброю. Лише у цьому разі їх амністують. «Ті, хто не звільнить приміщення, ті, хто зі зброєю в руках, в тому числі російські диверсанти, будуть зачищені правоохоронними органами. А поки що антитерористична операція продовжу-

ється, однак зупинена активна її фаза. Усе це пов'язано із Женевськими домовленостями», — **зазначили в прес-службі відомства**.

Також у прес-службі повідомили, що нині триває робота із затримання і нейтралізації диверсантів у східних регіонах країни. Зокрема, затримано громадянина України С. Р., котрий є членом диверсійної групи, яка, виконуючи завдання ГРУ ГШ ЗС РФ, тероризує мирне населення в м. Слов'янськ Донецької області. Чоловік брав безпосередню участь в масових заворушеннях в Донецьку, чинив насильства, погроми та опір працівникам правоохоронних органів із застосуванням зброї. Наступним завданням диверсанта мала стати організація масових заворушень у місті Волноваха Донецької області, зокрема, ставилося завдання захоплення міського відділку Управління МВС України. Розпочато кримінальне провадження, ведуться слідчі дії.

# Вимоги мають бути для всіх однакові

*Для того щоб домовленості «женивські четвірки» не були декларативними, треба виконати кілька важливих умов, — вважають у Луганську. Насамперед, мають бути роззброєні всі незаконні збройні формування, як на сході країни, так і на заході. До того ж одночасно. Ніхто з повстанців добровільно не здасть свій арсенал, знаючи про те, що, скажімо, «Правий сектор» цього робити не буде, — стверджують бійці луганської самооборони. — Не може бути так, що одним можна все, а іншим — зась».*

Правоохоронці вважають, що роззброєння різних угруповань повинно проводитися під наглядом і контролем іноземних спостерігачів, спеціалістів і преси. Тоді можна очікувати на порядок. Щодо захопленої будівлі СБУ і окупованої навколо неї території, які згідно із Женевськими домовленостями мають бути повернені легі-

тимному власнику, проросійськи налаштовані активісти кажуть про те, що зайняті будівлі повинні бути повернені скрізь — і в Луганську, і в Донецьку, і, головне, — в Києві. Зокрема, у столиці досі захоплена Київська міська рада та інші адміністративні будови, і майданівці заявляють, що стоятимуть до самих виборів Президента — до 25 травня. Так не повинно бути. Рішення має силу для всіх. Не вірять захопники й обіцяній амністії. «У країні немає чинного закону про амністію учасникам проросійських виступів, а словами і обіцянкам ми не віримо», — говорять протестувальники. Женевські домовленості, на їхню думку, ясності в цю ситуацію не внесли. У Луганську вважають, що рішення про роззброєння повинні приймати в Києві й подальші кроки у світлі інших рішень «женивської четвірки» так само залежать від керівництва країни.

Алла АНТИПОВА.

Луганськ.



# Тисячі людей у Донецьку мітингували за єдність країни

**Учасники вигукували: «Донбас не віддамо!», «Донбас — це Україна!» та інші гасла. Востаннє акція під національними прапорами проходила в обласному центрі місяць тому, після чого патріотично налаштовані громадяни не збиралися, побоюючись фізично-го насильства з боку опонентів.**

Напередодні мітингу, який відбувся в четвер, також лунали погрози з боку проросійських активістів, а політичні опоненти навіть подали заявку на акцію на тому самому місці — площі Леніна. Через це організатори проукраїнського мітингу змінили місце проведення, а учасників охороняли близько 1200 міліціонерів. Чергували також «швидка допомога» і медики-волонтери. Однак конфліктів і сутичок не сталося. Донеччани мирно стояли з українськими прапорами, а зі сцени виступали лідери профспілок, громадські активісти, відомі в регіоні люди.

«Ми за єдину Україну, проти сепаратизму, проти російського фашизму Путіна. Ми обурені, що

## Зліквідовано блокпост

**Аеропорт Краматорська у п'ятницю перебував під контролем українських військових. Від коментарів вони відмовилися, фотографувати територію також не дозволили, проте ззовні видно броньовані машини на льотному полі.**

А неподалік аеропорту можна було спостерігати близько десяти осіб на блокпосту сепаратистів. Проросійські активісти сказали одному з авторів цієї інформації, що їхнє завдання — не випустити бронетехніку і військових. За їхніми словами, на території аеропорту перебувають близько 500 вій-

ськовослужбовців та до 20 одиниць техніки. Крім того, готуючись відбивати ймовірний штурм, на високих точках військові розмістили кулемети.

На трасі в напрямку Краматорська споруджено три блокпости, на одному з них транспорт перевіряли співробітники ДАІ, на інших — представники так званої Донецької республіки. Сепаратисти запиняли авто без особливого ентузіазму, фотографувати забороняли: «Ви деесь надрукуєте, а потім нас приїде і вб'є «Правий сектор». На каналах зв'язку проросійських активістів постійно лунали заклики



Учасники мітингу

миру і щоб була єдина Україна».

Після завершення мітингу багато учасників почали знімати українську символіку: попередній

досвід свідчить, що людей із українськими прапорами в Донецьку б'ють на вулицях. Хоча деякі мітингувальники несли в руках прапори.

кої організації Національної спілки журналістів Олег Зонтов:

— У п'ятницю вранці під міськвиконкомом зібралися городяни, стривожені інформацією про зникнення міського голови Нелі Штели. За нашою інформацією, вона зайшла до будівлі міськради напередодні й не повернулася. Люди вимагали звільнити очільницю міста, але сама вона начебто передала прохання розійтися і не вдавatisя до якихось дій.

Щодо колег, то бути журналістом у Слов'янську нині дуже небезпечно. То зброєю погрожують, то техніку забирають, то зму-

## У Харківській області зберігається спокійне мирне життя

**заявив кореспондентові «Голосу України» начальник ГУ МВС України в Харківській області підполковник міліції Анатолій Дмитрієв.**

— На сьогодні усі адміністративні будівлі Харкова, інших населених пунктів Харківської області перебувають під контролем правоохоронних органів. Усі органи влади працюють у штатному режимі. Жодного захопленого або заблокованого адміністративного будинку немає. На всіх в'їздах до Харкова виставлено блокпости, де несуть службу співробітники міліції, співробітники спецпідрозділів, спеціального батальйону міліції, а також співробітники територіальних органів внутріш-

ніх справ разом з бійцями Національної гвардії, прикордонними нарядами та військовослужбовцями внутрішніх військ. Отож, ще раз підкреслюю, ситуація в регіоні перебуває під цілковитим контролем державних силових структур.

Крім того, у Харківській області до кінця квітня триває місячник добровільної здачі зброї. Факти здачі зброї реєструються щодня. Кількість зброї, яку громадяни здали в добровільному порядку, вже наближається до 150 штук. Серед іншого — 41 одиниця нарізної зброї.

За останній тиждень жодних грубих порушень громадського порядку на території Харкова і Харківської області правоохо-

ронними органами не зафіксовано.

Щодо інформації, яку тиражують ЗМІ, про те, що в найближчі вихідні в Харківській області можливе загострення суспільно-політичної обстановки, то маю запевнити, що в нас досить засобів і сил для того, щоб забезпечити охорону громадського порядку на належному рівні.

Водночас, інформує офіційний сайт ГУ МВС України в Харківській області, з метою належного забезпечення прав і свобод громадян, захисту суспільства від злочинних зазіхань, охорони громадської безпеки в структурі Головного управління МВС України в Харківській області створюються батальйони пат-

рульної служби міліції особливого призначення «Харків» і «Слобожанщина», куди на посади рядового і молодшого начальницького складу запрошуються цивільні особи із числа добровольців. Перевага надається тим, хто пройшов дійсну строкову службу в Збройних Силах України, має належну фізичну підготовку.

А ще напередодні одного з головних християнських свят Митрополит Харківський і Богодухівський Онуфрій поширив звернення у зв'язку з останніми подіями, що відбуваються на Слобожанщині. У ньому він закликав харків'ян утриматися від насильства й не допустити громадянської війни. «Цьо-

го року ми особливо гостро відчуваємо скорботу цього Страсного тижня. Це час, коли страждає Сам Христос за наші гріхи. Сьогодні вони відгукуються в нас ще більшим болем, тому що знову страсті долають наш народ у ненависті одне до одного. Не піддавайтеся духам злості. Хоч би які політичні переконання були в людини, не можна їх доводити до крайностей — це не кінцевий сенс нашого життя. Змінюються влади, політичні системи, можуть згодом змінитися й наші політичні переваги. Але осад від скоеного гріха — насильства над іншою людиною, доведеться носити все своє життя».

**Микола КОСИЙ.**  
Харківська область.

## У Москві визнали наявність цензури

**І не просто її дрібні прояви, а «бетонну стіну цензури». Щоправда, не в себе, як спочатку подумалось, а в Європі. Все зрозуміло, все встало на місце, бо північний полюс міг різко рвонути на південь від нападу такої самокритичності.**

Прес-секретар російського президента Дмитро Песков поскаржився журналістам, що європейські читачі, європейські телеглядачі не мають можливості оцінити становище в Україні повною мірою, бо позбавлені права на вільний вибір джерел інформації. Навіть «інформаційна активність російських політиків — Володимира Путіна, глави МЗС Сергія Лаврова і депутатів Держдуми, котрі намагаються розв'язати всілякі чутки і відбити звинувачення», наштотхуються на цей самий мур залізобетону. «Пояснення не проходять, — обурюється Песков. — Причому не через їхню неспроможність, а, навпаки, позиція дуже послідовна й аргументована. Не проходить... Такого ми не бачили, ми не

гадали, що ось так воно буває, так, у відкрити...».

В принципі, у «забетонованій цензурою» Європі також не думали не гадали, що «так, у відкрити» можна послідовно брехати й «аргументовано» пояснювати, що в Україні російських військових немає, але якщо хтось зачепить «зеленого чоловічка, — всім «капут». Від в. о. Президента до випадкового перехожого. Взагалі, російські політики, як ніхто на планеті, навіть і в самій Україні, розуміються на наших проблемах — з тієї простої причини, що самі їх здебільшого й створюють. Так, як в анекдоті: «Лавров розгнівано дорікає Керрі: «Ви потураєте Україні, а СБУ затримала тисячу сто двадцять п'ять мирних мітингувальників на Донбасі». «А звідки ви

знаєте, що їх саме стільки?», «Як не знати? Ми самі їх посилаємо...».

Є такий російський народний обряд — «валяти ваньку» називається. Схоже, у Кремлі настільки ним захопилися, що не помічають реагування сторонньої публіки. А їй жоден мур не завадить розпізнати неліквідність рекламованого товару — інформаційної пропаганди російських політиків. Саме її комісар Фюле назвав «агресивнішою, ніж у часи «холодної війни, а також небезпечнішою, тому що більше не стримується залізною завісою».

Можна було б порадити за європейських читачів і глядачів, котрих «цензура» позбавила задоволення оцінювати ситуацію в Україні за підказкою Росії. Але пан Песков, як завжди, виявився «спроможний» у своїй активній позиції. Це у Федерації вільний вибір джерел інформації привірюється до державного злочину: не треба кислі ці

видавати за йоркширський пудинг. Можливості сучасних комунікацій багато ширші, ніж уявляє собі прес-секретар Путіна. За бажання європейці можуть навіть розгледіти руки, які під водою чіпляють гігантську рибину на вудку рибалки. (Найуспішнішого в історії людства, між іншим — майже як Йосип Сталін: за що не візьметься, усе «най-най»). Тим паче вони вловлюють неадекват, з яким у Кремлі «розвіюють чутки і відбивають звинувачення»...

Цензура не заглушила і слів Володимира Путіна, якими він заспокоїв переляканого привидом НАТО кремлівського блазня Дмитра Кисельова. «Я відчуваю задушливі відчуття, — бьелькотів той на «прямій лінії» президента з російськими, — мені здається, що це НАТО (а stronцієм не пробував його відганяти?) Кажуть, якщо часто здається, то й полоній — «помічний» засіб. — Авт.)... розвивається, як ракова пухлина. В НАТО кажуть, що доцільно Україну прийняти в НАТО... Можна сказати, що я па-

раної. Але не про мене мова...». «Чого ви так боїтеся? — «психіатр» Путін професійно оскалив рота, — ми самі всіх задушимо».

Європа, і не тільки вона, це добре почула. І невідмінно відреагує на епідемію параної: Кисельов хоч раз, але правду сказав: справа не в ньому одному. Даремно нервував прес-секретар Песков: пояснення його патрона крізь мур пробралось. Хоча, може, це той випадок, коли бетон для Росії був би не зайвим.

Схиблений на власній величч, Наполеон завершив свою славу, як відомо, на острові Святої Єлени — у вигнанні. У Путіна, його «колеги» за невеликим зростом, але гігантською самовеличністю — ще ширший вибір. Ітуруп. Кунашир. Шикотан. Хабомай. Звісно, якщо самураї під виглядом «жовтих чоловічків» не організують там референдум про законне повернення території додоуму — в Японію. У Токіо вже переписали рецепт «відновлення справедливості»...

**Людмила КОХАНЕЦЬ.**

## «Туристів у військових черевиках» просять святити паску вдома

ДПСУ не послаблятиме прикордонний контроль у зв'язку із призупиненням активної фази антитерористичної операції в східних регіонах України. Про це в коментарі нашому виданню **заявив помічник голови Держприкордонслужби Сергій Астахов.**

Раніше «зелені кашкети» заявили про посилення прикордонного контролю щодо певних категорій громадян. «У зв'язку з наявною інформацією про можливі провокації на державному кордоні, з метою недопущення потрапляння на територію України радикально налаштованих осіб Державна прикордонна служба України тимчасово істотно посилила заходи прикордонного контролю в пунктах пропуску на україно-російському кордоні та на адміністративному кордоні з АР Крим, — **йдеться у заяві, розміщеній 17 квітня на сайті ДПСУ.** — Рішення на пропуск громадян Росії прийматимуть за результатами контролю другої лінії. Передусім увагу звертатимуть на чоловіків міцної статури, які прямують в Україну поодинокі або в складі невеликих груп. Зазначене обмеження не будуть застосовуватися щодо обслуговуючого персоналу транспортних засобів закордонного прямування».

Російський «Аерофлот» у той же день заявив, що у зв'язку із загрозою терактів Україна запровадила тимчасову заборону на в'їзд чоловіків із РФ віком від 16 до 60 років — «їх пропускатимуть за рішенням начальника регіонального управління (прикордонного загону) після проведення контролю тільки в екстрених випадках за наявності документів, що підтверджують родинні зв'язки, смерть або тяжку хворобу родичів, а також завірених оригіналів запрошень юридичних або фізичних осіб...» Без підтверджувальних документів пропускатимуть тільки громадян РФ із родинами та дітьми, йдеться в інформації авіаперевізника.

Офіційних пояснень із цього приводу від Києва зажадав російський МЗС.

У Держприкордонслужбі України інформацію про введення якихось вікових обмежень для тих, хто в'їжджає із РФ, не підтверджують. Водночас визнають: громадяни, яких затримують і не пропускують в Україну через їхню можливість участь в акціях, що дестабілізують обстановку в східних регіонах країни, найчастіше належать саме до цієї групи. Тому радять тимчасово утриматися від поїздки.

«Контроль на кордоні був, є й буде, незалежно від свят і фази антитерористичної операції, — каже Сергій Астахов. — Посилений режим охорони державних рубежів залишається. Прикордонники будуть з більшою увагою ставитися до громадян, що перетинають спільний кордон з боку РФ, і в кожному конкретному випадку вирішуватимуть питання індивідуально, на місцях». Тим, хто їде з добрими намірами, сприятимуть. Туристів у військових черевиках просять святити паску вдома.

Анна ЛУКАНСЬКА.

## «Зелені чоловічки» з'явилися на Чернігівщині?

У селі Картавецькому Городнянського району 17 квітня невідомі особи в камуфляжних костюмах та масках, погрожуючи зброєю, зв'язали охоронців мисливського будинку, проникли всередину, де із сейфа заволоділи п'ятьма мисливськими рушницями. Відкрито кримінальне провадження за частиною 3 статті 187 Кримінального кодексу України (розбій). Нині ведеться розслідування інциденту. Невеличке село розташоване за 30 кілометрів від кордону.

**Сергій ПАВЛЕНКО.**  
Чернігівська область.



ПОСТАНОВА  
ЦЕНТРАЛЬНОЇ ВИБОРЧОЇ КОМІСІЇ

Про затвердження результатів жеребкувань щодо надання ефірного часу кандидатам на пост Президента України для проведення передвиборної агітації за рахунок і в межах коштів Державного бюджету України, виділених на підготовку та проведення позачергових виборів Президента України 25 травня 2014 року

Відповідно до пункту 9 частини другої статті 25, частин шостої, сьомої статті 61 Закону України «Про вибори Президента України», керуючись статтями 11 - 13 Закону України «Про Центральну виборчу комісію», Центральна виборча комісія **постановляє:**

1. Затвердити результати жеребкувань щодо надання ефірного часу кандидатам на пост Президента України на загальнонаціональних телерадіоканалах для проведення передвиборної агітації за рахунок і в межах коштів Державного бюджету України, виділених

на підготовку та проведення позачергових виборів Президента України 25 травня 2014 року, з урахуванням пропозицій Національної телекомпанії України та Національної радіокомпанії України щодо конкретної дати і часу виходу в ефір відповідних теле-, радіопрограм (додатки 1, 2).

2. Цю постанову надіслати редакціям газет «Голос України» та «Урядовий кур’єр» для оприлюднення шляхом опублікування у триденний строк з дня затвердження результатів жеребкувань.

3. Цю постанову надіслати Національній раді України з питань телебачення і радіомовлення, Державному комітету телебачення і радіомовлення України, Національній телекомпанії України, Національній радіокомпанії України, а також оприлюднити на офіційному веб-сайті Центральної виборчої комісії.

**Голова Центральної виборчої комісії М. ОХЕНДОВСЬКИЙ.**  
м. Київ,  
17 квітня 2014 року.  
№293.

Додаток 1 до постанови Центральної виборчої комісії від 17 квітня 2014 року № 293						Додаток 2 до постанови Центральної виборчої комісії від 17 квітня 2014 року № 293					
РЕЗУЛЬТАТИ ЖЕРЕБКУВАННЯ щодо надання ефірного часу кандидатам на пост Президента України, на Першому Національному каналі Національної телекомпанії України для проведення передвиборної агітації за рахунок і в межах коштів Державного бюджету України, виділених на підготовку та проведення позачергових виборів Президента України 25 травня 2014 року						РЕЗУЛЬТАТИ ЖЕРЕБКУВАННЯ щодо надання ефірного часу кандидатам на пост Президента України, на Першому каналі Національної радіокомпанії України для проведення передвиборної агітації за рахунок і в межах коштів Державного бюджету України, виділених на підготовку та проведення позачергових виборів Президента України 25 травня 2014 року					
Черговість, визначена жеребкуванням	Прізвище, ім'я (всі власні імена) та по батькові (за наявності) кандидата на пост Президента України	І етап		II етап		Черговість, визначена жеребкуванням	Прізвище, ім'я (всі власні імена) та по батькові (за наявності) кандидата на пост Президента України	І етап		II етап	
		Дата трансляції	Час трансляції	Дата трансляції	Час трансляції			Дата трансляції	Час трансляції	Дата трансляції	Час трансляції
1	КУЙБІДА Василь Степанович	22.04.2014	19:00-19:15	12.05.2014	19:15-19:30	1	ШКІРЯК Зорян Несторович	07.05.2014	21:10-21:25	16.05.2014	20:10-20:25
2	ШКІРЯК Зорян Несторович	22.04.2014	19:15-19:30	12.05.2014	19:30-19:45	2	КОНОВАЛЮК Валерій Ілліч	08.05.2014	19:30-19:45	16.05.2014	21:10-21:25
3	САРАНОВ Володимир Георгійович	22.04.2014	19:30-19:45	13.05.2014	19:00-19:15	3	ТІГІПКО Сергій Леонідович	08.05.2014	20:10-20:25	17.05.2014	19:07-19:22
4	БОЙКО Юрій Анатолійович	23.04.2014	19:00-19:15	13.05.2014	19:15-19:30	4	ЛЯШКО Олег Валерійович	08.05.2014	21:10-21:25	17.05.2014	20:10-20:25
5	ЛЯШКО Олег Валерійович	23.04.2014	19:15-19:30	13.05.2014	19:30-19:45	5	РАБІНОВИЧ Вадим Зіновійович	10.05.2014	19:07-19:22	17.05.2014	21:10-21:25
6	ЦАРЬОВ Олег Анатолійович	23.04.2014	19:30-19:45	14.05.2014	19:00-19:15	6	МАЛОМУЖ Микола Григорович	10.05.2014	20:10-20:25	18.05.2014	19:07-19:22
7	РАБІНОВИЧ Вадим Зіновійович	24.04.2014	19:00-19:15	14.05.2014	19:15-19:30	7	ДОБКІН Михайло Маркович	10.05.2014	21:10-21:25	18.05.2014	20:10-20:25
8	СИМОНЕНКО Петро Миколайович	24.04.2014	19:15-19:30	14.05.2014	19:30-19:45	8	КУЙБІДА Василь Степанович	11.05.2014	19:07-19:22	18.05.2014	21:10-21:25
9	БОГОМОЛЕЦЬ Ольга Вадимівна	24.04.2014	19:30-19:45	15.05.2014	19:00-19:15	9	ТЯГНИБОК Олег Ярославович	11.05.2014	20:10-20:25	19.05.2014	19:30-19:45
10	КОНОВАЛЮК Валерій Ілліч	25.04.2014	19:00-19:15	15.05.2014	19:15-19:30	10	БОЙКО Юрій Анатолійович	11.05.2014	21:10-21:25	19.05.2014	20:10-20:25
11	ТИМОШЕНКО Юлія Володимирівна	05.05.2014	19:00-19:15	15.05.2014	19:30-19:45	11	СИМОНЕНКО Петро Миколайович	12.05.2014	19:30-19:45	19.05.2014	21:10-21:25
12	ДОБКІН Михайло Маркович	05.05.2014	19:15-19:30	19.05.2014	19:00-19:15	12	ЦАРЬОВ Олег Анатолійович	12.05.2014	20:10-20:25	20.05.2014	19:30-19:45
13	КЛИМЕНКО Олександр Іванович	05.05.2014	19:30-19:45	19.05.2014	19:15-19:30	13	ТИМОШЕНКО Юлія Володимирівна	12.05.2014	21:10-21:25	20.05.2014	20:10-20:25
14	ГРИЦЕНКО Анатолій Степанович	06.05.2014	19:00-19:15	19.05.2014	19:30-19:45	14	КОРОЛЕВСЬКА Наталія Юріївна	13.05.2014	19:30-19:45	20.05.2014	21:10-21:25
15	МАЛОМУЖ Микола Григорович	06.05.2014	19:15-19:30	20.05.2014	19:00-19:15	15	ПОРОШЕНКО Петро Олексійович	13.05.2014	20:10-20:25	21.05.2014	19:30-19:45
16	КОРОЛЕВСЬКА Наталія Юріївна	06.05.2014	19:30-19:45	20.05.2014	19:15-19:30	16	КУЗЬМІН Ренат Равелійович	13.05.2014	21:10-21:25	21.05.2014	20:10-20:25
17	КУЗЬМІН Ренат Равелійович	07.05.2014	19:00-19:15	20.05.2014	19:30-19:45	17	КЛИМЕНКО Олександр Іванович	14.05.2014	19:30-19:45	21.05.2014	21:10-21:25
18	ТЯГНИБОК Олег Ярославович	07.05.2014	19:15-19:30	21.05.2014	19:00-19:15	18	ЦУШКО Василь Петрович	14.05.2014	20:10-20:25	22.05.2014	19:30-19:45
19	ГРИНЕНКО Андрій Валерійович	07.05.2014	19:30-19:45	21.05.2014	19:15-19:30	19	ЯРОШ Дмитро Анатолійович	14.05.2014	21:10-21:25	22.05.2014	20:10-20:25
20	ТІГІПКО Сергій Леонідович	08.05.2014	19:00-19:15	21.05.2014	19:30-19:45	20	ГРИНЕНКО Андрій Валерійович	15.05.2014	19:30-19:45	22.05.2014	21:10-21:25
21	ПОРОШЕНКО Петро Олексійович	08.05.2014	19:15-19:30	22.05.2014	19:00-19:15	21	ГРИЦЕНКО Анатолій Степанович	15.05.2014	20:10-20:25	23.05.2014	19:30-19:45
22	ЦУШКО Василь Петрович	08.05.2014	19:30-19:45	22.05.2014	19:15-19:30	22	БОГОМОЛЕЦЬ Ольга Вадимівна	15.05.2014	21:10-21:25	23.05.2014	20:10-20:25
23	ЯРОШ Дмитро Анатолійович	12.05.2014	19:00-19:15	22.05.2014	19:30-19:45	23	САРАНОВ Володимир Георгійович	16.05.2014	19:30-19:45	23.05.2014	21:10-21:25
Секретар Центральної виборчої комісії						Секретар Центральної виборчої комісії					
Т. ЛУКАШ						Т. ЛУКАШ					



# Дипломатична місія здійснення. Поки що на папері

ПОЧАТОК НА 1-Й СТОР.

Зустріч у Женеві була довгою і складною — тривала понад шість годин. З перервами і переговорами. За її результатами учасники погодили першочергові кроки з деескалації ситуації у східних регіонах України для зміцнення безпеки громадян.

Зокрема, йшлося про необхідність припинити будь-які прояви насильства, погрози та провокаційних дій; роззброїти всі незаконні збройні формування, звільнити незаконно захоплені бойовики будівлі. Сторони погодилися, що ОБСЄ відіграватиме ключову роль у забезпеченні імплементації усіх цих заходів, передусім — з роззброєння бойовиків та звільнення окупованих будівель. У цьому зв'язку США, ЄС та РФ підтримали діяльність в Україні спеціальної моніторингової місії ОБСЄ. Учасники зустрічі також висловили готовність надати Україні додаткову підтримку для стабілізації економічної та фінансової ситуації в країні. Про це йдеться у спільній заяві, що ухвалили сторони.

Утім, після досвіду, який зарубіжні дипломати здобули у спілкуванні з Росією під час Майдану, ейфорії від заяви ні в кого не виникло. Президент США Барак Обама одразу після завершення переговорів обговорив українське питання з канцлером Німеччини Ангелою Меркель. Обидва лідери вважають, що Росія має вжити негайних заходів щодо стабілізації ситуації у Східній Україні. Б. Обама підкреслив: Україна на зустрічі в Женеві «висунула конструктивні пропозиції щодо розширення місцевого самоврядування і забезпечення захисту прав всіх українців».

«Росія повинна вживати негайні конкретні заходи з дееска-

ляції ситуації в Східній Україні, в тому числі використовуючи свій вплив на нерегулярні війська в Східній Україні, щоб змусити їх скласти зброю та залишити будівлі, які вони захопили», — йдеться в повідомленні Білого дому, оприлюдненому після розмови з канцлером. Водночас обидва лідери погодилися, що США та Європа готові вжити подальших заходів, якщо деескалації найближчим часом не відбудеться. Він додав, що обговорює з союзниками наступні санкції проти Росії, якщо прогресу в розвитку ситуації не буде.

Проте, схоже, до них таки доведеться вдаватися, адже Барак Обама визнав, що, враховуючи попередні дії Росії, він налаштований скептично щодо ширшої обіцянок Москви. За його словами, питання тепер полягає в тому, чи використовуватиме Росія свій вплив «для підризу» зусиль із відновлення порядку в Україні.

На жаль, під час переговорів не піднімався питання Криму. Про це за підсумками зустрічі в Женеві заявив журналістам державний секретар США Джон Керрі. «Сьогодні ми не обговорювали питання Криму. Сьогодні ми прийшли, щоб зробити щось у зниженні насильства, зниженні потенціалу для повного вибуху, і спробували відійти від конфронтації», — зазначив він. При цьому держсекретар США запевнив: «Ніхто не залишив позаду питання Криму, воно залишається в таких же розходженнях сьогодні, як і в день, коли ми застосували перші санкції».

Ще більш скептичний вигляд мають коментарі українських експертів з приводу женеvської заяви. **Керівник Міжнародного центру перспективних досліджень Василь Фі-**



## ОФІЦІЙНО

### Женеvська заява від 17 квітня 2014 року

**Представники Європейського Союзу, Сполучених Штатів Америки, України та Російської Федерації ухвалили таку заяву:**

За результатами зустрічі у Женеві щодо ситуації в Україні було досягнуто домовленість стосовно першочергових конкретних кроків, що мають на меті деескалацію напруженості та відновлення безпеки всіх громадян.

Усі сторони зобов'язалися утриматися від будь-яких форм насильства, залякування або провокаційних дій. Учасники зустрічі рішуче засудили та відкинули всі прояви екстремізму, расизму та релігійної нетерпимості, включаючи прояви антисемітизму.

Усі незаконні озброєні формування мають бути роззброєні; всі незаконно захоплені будівлі мають бути повернуті законним власникам; всі незаконно захоплені вулиці, площі та інші громадські місця в українських містах мають бути звільнені.

Всім учасникам протестів і тим, хто звільнить будівлі та інші громадські місця та добровільно складе зброю, буде гарантована амністія, за винятком тих, кого буде визнано винним у скоєнні тяжких злочинів.

Було домовлено, що Спеціальна моніторингова місія ОБСЄ відіграватиме провідну роль у сприянні українській владі та місцевим громадам у негайній реалізації цих заходів, спрямованих на деескалацію ситуації вже найближчими днями там, де це найбільш необхідно. США, ЄС та Росія зобов'язуються підтримати цю Місію, в тому числі шляхом надання спостерігачів.

Аносований конституційний процес буде всеохоплюючим, прозорим і відповідальним. Він включатиме негайне започаткування широкого національного діалогу, який враховуватиме інтереси всіх регіонів і політичних кіл України, а також дозволить врахувати громадську думку та запропоновані зміни.

Учасники зустрічі підкреслили важливість економічної та фінансової стабільності в Україні та висловили готовність обговорити додаткову підтримку у міру імплементації вищезазначених кроків.

**ліпчук вважає факт її появи позитивним сигналом.**

«Це кращий результат, ніж просто «talking shop», який багато хто очікував від зустрічі міністрів. Все-таки американці добре знають, куди і як натиснути. І все ще можуть це зробити. Якщо захочуть. З іншого боку, включення до тексту питань суто внутрішньополітичного характеру є не найкращим сигналом, — **стверджує експерт на своїй сторінці у Фейсбуці.** — Фактично зафіксовано, що зовнішні гравці від тепер мають право втручатися у внутрішні справи України. Хоча по суті усі зауваження і пропозиції щодо конституційного процесу правильні, сам факт,

що ми замість того, щоб це просто зробити і усунути внутрішньополітичні питання з порядку денного, погодилися з їх винесенням на міжнародний рівень, створює небажаний прецедент. Погано, що Крим, непорушність кордонів і виконання зобов'язань за Будапештським меморандумом взагалі зникли з порядку денного. Загалом, створюється враження, що поступово здійснюється «женевізація» переговорного процесу. Приклади подібних форматів міжнародного залучення після російської агресії щодо Грузії чи щодо придністровського врегулювання не надихають. Ефективним може бути лише врегулювання

на двосторонньому рівні Україна — РФ. Але до цього ще дуже далеко. Винятково важливим є зараз відновлення порядку у східних регіонах. Якщо буде відновлено контроль і уряд дійсно покаже громадянам в усіх областях здатність до реформ, то далі вести переговори з росіянами буде легше».

А публіцист Віталій Портніков з питання, про що насправді домовилися у Женеві, резюмує просто: «Відповідь буде знайдено лише в конкретних подіях, які відбудуться чи ні після підписання заяви». Тож результати зустрічі побачимо вже цими вихідними.

**Вл. інф.  
Фото з Twittera  
Department of State.**

## Інформагентства «не помітили» Дещицю

*Інформаційна Росія з традиційним політичним хамством відреагувала на зустріч «чотирьох» у Женеві. Багато інформаційних агентств узагалі повідомили, що Україну не пустили на перемовини, і весь день проблеми розв'язували без офіційного Києва. Українська делегація була, мовляв, біля «парадного під'їзду».*

Правда і те, що протягом довгих перемовин робили довгі перерви. Сергій Лавров і Джон Керрі залишали своїх європейських колег і українського міністра, усамітнювалися, сперечалися, дискутували. Сергій Лавров після «зустрічі чотирьох» на прес-конференції повідомив, що Україна для Росії — «дружня держава, де живе братній народ».

Звичайно, йому ніхто не повірив, як, напевно, і сам російський міністр не вірить у те, що Україна із захватом сприйняла окупацію Криму.

**Пригадалася крилата фраза: «Сало будемо ділити по-братськи чи по-чесному?».**

«Дорожня карта», яка називається «заява

по Україні», — набір декларацій, що не потребують юридичного підтвердження. Тут доречна фраза Черчілля про те, що «перевага в силі завжди неминуче пов'язана з колосальною відповідальністю». Офіційно Росія «за» президентські вибори в Україні. Щоправда, з однією умовою: виборам має передувати референдум про політичний устрій країни. Будучи надцентралізованою, унітарною державою, Москва штовхає Україну до федеративного устрою.

**Вл. інф.**

## Токіо переносить візити на невизначений термін

*Японія вітає чотиристоронні домовленості в Женеві, — заявив журналістам міністр закордонних справ цієї країни Фуміо Кішіда. «Насамперед ми високо оцінюємо як перший крок те, що сторони зустрілися за столом переговорів. Японія уважно відстежуватиме, аби окреслені в спільній заяві звільнення незаконно зайнятих приміщень та весь зміст документа сумлінно й безперешкодно виконувалися», — сказав він.*

Не обійшов увагою очільник зовнішньополітичного відомства Японії і той факт, що його візит до Росії, призначений раніше на другу половину квітня, було перенесено на невизначений термін. І хоч Фуміо Кішіда пояснив, що це відбулося «за вза-

ємною згодою сторін через незручність графіку відвідання», його наступна фраза дає зрозуміти: справжньою причиною перенесення є ситуація в Україні та позиція країн «Великої сімки».

**Ніна  
БАЛІКОВА.**

Токіо.

## ДУМКА

### Ірина Хакамада та «російське питання» у Туві

Під час «прямої лінії» відомий російський демократ і ліберал Ірина Хакамада зненацька гаряче й «по-жіночому ніжно» підтримала Володимира Путіна, його окупаційну політику, анексію українського Криму та захист росіян в Україні. Володимир Володимирович у відповідь «росіянці» Хакамаді зазначив, що був змушений захищати росіян, російське населення, російську культуру від українського націоналізму. У зв'язку із кремлівським мегапроектом «захистимо росіян в Україні» є питання до піклувальників і захисників росіян та російськомовного населення у Російській Федерації. І головне — чому їх не захищають у Росії?

Професор МДІМВ, один з найвідоміших російських учених, що займаються проблемами росіян у Росії, Валерій Соловей заявив: «Росіян убивають на вулицях, у потилицю, великі міста заповнили вал етнічної злочинності. Нація практично зникає через бідність, міжнаціональні конфлікти». Можна було б запитати: чого вченого в шовінізмі, але в Росії є республіка Тива зі столицею Кизил. Події в цьому регіоні свідчать, що Москву зовсім не цікавлять права росіян і російськомовних у власній країні.

Отже, Республіка Тува (Тива — у новій транскрипції) прославилася тим, що вже протягом десяти років там відбуваються погроми. Тувинська молодь, під неприховане схвалення більшості тувинців і тувинських чиновників, громить будинки росіян у сільських районах республіки. До міст з'їжджалися юрби агресивно налаштованих сільських тувинців, заздалегідь орієнтованих на напади на будь-яких росіян, яких можна було безкарно побити, пограбувати або вбити. Ще десять років тому в Туві мешкало 50 відсотків російського населення, сьогодні — ледь 18. Росіяни з Туви тікають. «Москва фактично закрила очі на події, що відбуваються», — підкреслюють правозахисники.

Саме росіяни ставали об'єктами злочинів. Відбувається дискримінація росіян під час влаштування на роботу та призначення на посади. При цьому Тува на 88 відсотків є дотаційним регіоном Росії. Відомий тувинський письменник Кизил-Еник Киргисович Кудажі заявив в інтерв'ю: «Уже кілька років ми напередодні великої національної війни».

Під час правління Володимира Путіна в Туві збереглося катастрофічне становище росіян і православної церкви. Триває ескалація національного конфлікту між ними й місцевим населенням. За словами релігійного громадського діяча Романа Силантьєва, «у республіці посилюються антиросійські, антиправославні й сепаратистські настрої».

Ні президент, ні Федеральні Збори РФ не прийняли жодного рішення про захист росіян і російськомовних своїх громадян у цій республіці. Але найцікавіше, що нинішній міністр оборони уряду РФ Сергій Шойгу за національністю — тувинець. Але з якихось загадкових причин не вводить російську армію на територію Туви, щоб захистити права росіян у своєму власному домі — у Росії. По-над те, Китай давно називає Туву землею їхніх предків.

**Віктор  
ТИМОШЕНКО.**

Москва.





Мальтійська служба допомоги та християнський фонд «Карітас» зібрали великодні кошики для переселенців з АРК. Продуктові набори отримали 43 родини, які прибули на Івано-Франківщину, *інформує наш власкор Галина Брухаль*

До Днів благоустрою і довкілля, приурочених до Великодніх свят, долучились 1500 населених пунктів Сумщини. Під час толоки прибрали 1,4 тисячі га прибудинкових територій, ліквідували 630 несанкціонованих сміттєзвалищ, висадили дерева на площі понад 40 тисяч гектарів, *повідомляє наш власкор Владислав Жмурков*

**Шановні українці!**

Сьогодні ми, разом із мільйонами людей в усьому світі, святкуємо найбільше християнське свято — Світле Воскресіння Христове.

Слова «Христос воскрес!» — «Воистину воскрес!» відлунюються у наших серцях радістю, вірою, надією та любов'ю.

Свято Великодня — це свято перемоги життя над смертю, віри і милосердя — над злом та заздрістю. Цього року Україна знов довела собі та всьому світу — справжню віру неможливо знищити. Впевнений, саме наша віра в Бога, в себе та майбутнє відкриває нам шлях до миру та процвітання.

У цей день ми починаємо новий етап свого життя із світлими думками та чистим сумлінням. Ми об'єднуємося і будуємо сильну, заможну та незалежну Україну — таку, якою ми хочемо бачити її сьогодні, завтра та кожного дня. Ми знаємо, що наша сила — в єдності. Ми відродили у своєму житті гідність, братерство і повагу одне до одного. А разом із цим — повагу всього світу. Гадаю, що це найкраще свідчення того, що українці слідує заповідям Христа.

Кожного дня, і в це величне й прекрасне свято особливо, не забуваємо про тих, хто найбільше потребує уваги та допомоги. Великдень — найкращий час подбати про слабих та знедолених. Згадаємо тих, чиє життя обірвалося під час боротьби за свободу України. Нам не вистачає їх сьогодні, але ми і наші нащадки завжди пам'ятатимемо кожного з них.

Сьогодні ми особливо молимося за мир і благоденство на нашій землі. Якими б не були важкими шляхи до здійснення задумів, я впевнений: із Божою допомогою ми подолаємо усі перешкоди на нашому шляху. Нехай Господь почує нас і надасть українцям мудрість, силу і терпіння у розбудові України.

Вірю, що Господь надасть нам сили та допоможе достойно пройти обраним шляхом й досягти обраної мети — сильної, міцної, квітучої держави.

Слава Україні! Христос Воскрес!

Кандидат на посаду Президента України  
**Петро ПОРОШЕНКО.**

## У передчутті свята

*У художній галереї «Ужгород» відкрито Великодню виставку, яка триватиме до кінця квітня.*

— Цей уже традиційний творчий захід несе в собі передчуття світлого свята Воскресіння Господнього, — каже голова обласного осередку Національної спілки художників України Борис Кузьма. — Тут виставлені роботи 32 закарпатських митців — членів НСХУ, причому у різній техніці та різних жанрах.

Тим часом у Міжгірському професійному ліцеї відбувся огляд творчих здобутків учнів. У трьох номінаціях молодь, продовжуючи християнські традиції, підготувала різноманітні пасхальні композиції. Були тут рушники, кошики, писанки та інша атрибутика свята Воскресіння Христового. В колективному змаганні першість здобула група №21 за творчу працю «Великдень у казковому лісі», індивідуально-



**Кращі твори ліцеїстів.**

му — першокурсниця Діана Мельничук («З Великоднем»). У номінації «Творчий задум» перемогою відзначився другокурсник Сергій Герич за композицію «Історія Ісуса Христа». Переможців і призерів за нака-

зом директора профзакладу Василя Маринця премійовано.

**Василь НИТКА,**  
**Тетяна КАПУБА,**  
**Василь ПИЛИПЧИНЕЦЬ.**  
Закарпатська область.  
**Фото Василя ПИЛИПЧИНЦЯ.**

## Гарний настрій гарантовано!



*Під час Великодніх свят на Прикарпатті відбуватимуться різноманітні культурно-мистецькі заходи. У Поливаний понеділок, окрім традиційного обливання, для мешканців краю влаштують інші заходи, також лунатимуть веснянки.*

В Івано-Франківську всіх охочих запрошують 22 квітня на майдан Шептицького, де співатимуть гаївки та водитимуть дитячі хороводи. Цього ж дня на Вічевому майдані відбудуться урочисте закриття та гала-концерт фестивалю духовної музики «Від Різдва до Великодня», присвячених 200-річчю від дня народження Тараса Шевченка, а також «Великодні дзвонів». Упродовж тижня в усіх місцевих бібліотеках проводитимуться виставки літератури на ду-

ховну тематику, народознавчі години, конкурси на кращу писанку.

Тим часом на площі Ринок триває традиційний передсвятковий ярмарок **(на знімку)**. Сьогодні тут ще можна встигнути купити яйця, ковбасу, м'ясні та кондитерські вироби, паски на всяк смак та розмір, сам кошик та святкову атрибутику до нього.

**Галина БРУХАЛЬ.**  
Івано-Франківська область.  
**Фото Миколи МАЦЮКА.**

## Ярмарки порадували цінами

Жителі Дніпропетровщини змогли придбати харчові продукти за цінами сільгоспвиробників під час передсвяткових Великодніх ярмарків. Протягом двох днів тут можна було купити горідину, фрукти, молочну продукцію, м'ясо, ковбаси, рибу, яйця, борошно, мед і багато іншого. У ярмарку в центрі Дніпропетровська взяли участь понад сто підприємств.

**Володимир РИБАЛЬЧЕНКО.**  
Дніпропетровська область.

## Кременчуцьке Фаберже розібрали по домівках

*На площі Незалежності наддніпрянського міста діти і дорослі зробили інсталяцію відомого ювелірного шедевра — яйце Фаберже (на знімку). Це — своєрідне панно розміром 4х5 м, на створення якого пішло 5,5 тисячі курячих яєць — пофарбованих і звичайних. Рідкісної краси композиція дуже нагадувала вишите полотно. «Зіткали» його працівники одного з місцевих ресторанів і вихованці дитячої кулінарної студії «Бєбішеф».*

У своєму «жанрі» це великоднє яйце виявилось найбільшим у нашій державі. Це офіційно засвідчив присутній на церемонії його презентації представник Книги рекордів України Ігор Підбічій, який вручив творцям дива відповідний диплом про досягнення у кате-

горії «Мистецтво. Розміри».

Кременчужани і гості міста мали змогу помилуватися композицією, сфотографуватися біля неї та навіть принести її часточку до власної домівки. Адже після урочистостей освячені великодні яйця, з яких складалася інсталяція, роздали всім охочим.

**Василь НЕЇЖМАК.**  
Полтавська область.  
**Фото надане прес-службою міської ради.**





# У Софії Київській зацвіла алея писанок, розфарбованих дітьми з усієї країни

ПОЧАТОК НА 1-Й СТОР.

На експозиції чимало відвідувачів. Більшість — сім'ї з дітьми та школярі в супроводі учителів. «Ще змалечку варто долучати дітей до національних та духовних традицій нашого народу. Саме так прививатимемо підростаючому поколінню любов та повагу до рідної землі», — каже вчителька Марія Олександрівна, яка привела на виставку своїх учнів.

**Серед експонатів найбільше вражає алея, прикрашена писанками. Неперевершену картину різнобарвних дерев та бесідок із крашанок створили власноруч діти з майже всієї України.**

— На виставці представлено роботи, виконані вихованцями дитячих будинків і шкіл-

інтернатів. Тут майже сімсот писанок! Кожен охочий може придбати маленьке диво ручної роботи і долучитися до благодійної акції. Отримані кошти віддаю юним майстрам, — розповіла волонтер благодійної організації «Назустріч мрії» Анастасія.

На відкритті фестивалю співав церковний хор та виступали народні колективи. Ще одними атрибутами свята стали дерево єдності та книга побажань. Дерево єдності кожен міг прикрасити власною писанкою, яку допомагали створювати волонтери. А в книзі записували побажання щасливого майбутнього єдиної держави, здоров'я близьких, успішних починань тощо.

Свою майстерність на святі демонстрували й кулінари. Паски із різних куточків України дивували не лише художнім оздобленням, а й смаком.

— Минулого року Черкащина посіла



У національному заповіднику відбулося відкриття Всеукраїнського фестивалю писанок.

перше місце в конкурсі на кращу паску. Нині також сподіваємося здивувати смачною випічкою. Через нашу паску намагалися передати символи єдності України, де

вінок обгортає пташку, як дух наших предків, — розповіла головний спеціаліст управління культури Черкаської міської ради Людмила Чорномор.

Театралізоване свято писанки у Софії Київській триватиме до 5 травня.

Наталя МЕЛЬНИК.

Фото Андрія НЕСТЕРЕНКА.

## Скарби недільного кошика

**«Христос Воскрес!» — «Воистину Воскрес!» — саме так ми вітатимемося з неділі, коли великодній передзвін сповістить про найсвітліше християнське свято. Його кожен з нас сприймає з відкритим серцем та вірою в перемогу добра. Цього дня ми дякуємо Господу за те, що у хвилини випробувань відчували його захист і підтримку. У найскладніші моменти непохитно вірили: Бог не залишить нас!**

**Про те, як готуються до Великодня жителі Глибоцького району Чернівецької області, розмовляємо з керівниками гуртків та вихованцями будинку творчості дітей та юнацтва.**



### Вишили рушник

Валентина Федорук, керівник гуртка «Прикладне мистецтво», розповіла, що для Глибоччини характерною є вишивка на білій матерії білими атласними нитками. Лише пасхальні рушники створювали кольоровими, бо відображали на них писанки, кошки, зрідка й ангелів.

Вихованці Валентини Миколаївни у свої дев'ять літ вирішили вишити власні рушники до Великодня. Галинка Челеняк розповіла, що узор з дівчатами обрали однаковий, тільки відтворили його різними кольорами. Справою захопилися, вишили майже за два тижні. А Люда Панова (дівчата — на знімку) зізналася: «Ввечері перед Пасхою з мамою «вдягатимемо» кошик, вранці сім'єю підемо до храму. Я матиму свого кошика із вишитим рушником, котрий подарую бабусі».

### Мальоване яєчко

У давнину мудрі люди казали: «У світі доти існуватиме любов, доки писатимуть писанки». За браком часу, як правило, сьогодні купують спеціальні наклейки. Таке яйце начебто має гарний вигляд, але не несе в собі того великодного духу, який має писанка, де кожен листочок дбайливо виведено власною рукою. Та й сам процес розписування пасхальних яєць — своєрідний ритуал, який готує нас до найголовнішого християнського свята.

Навчити дітей писати писанки та повернути їм радість передвеликодній приготувань прагнуть керівники гуртків Глибоцького будинку творчості дітей та юнацтва.

— За легендою, коли Ісуса розпіляли на хресті, одна жінка поклала йому під ноги яйця, на які скрапувала кров, і

вони ставали червоними. Звісно, є чимало розповідей, але справжня крашанка таки одноколірна, — розповідає керівник гуртка «Природа і фантазія» Флорія Лерка. — Сьогодні модно розмальовувати візерунками. Моя мама була єдиною майстринею в селі і кисточкою та воском створювала писаночки чи не всім жінкам на селі. Вони ж за це допомагали їй садити город. Можна використовувати й природну фарбу. До прикладу, від лушпиння кукурудзи яйце буде коричнюватим, вільхи — червонуватим, ромашки — жовтим, бузини — фіолетовим...

— У дитинстві мені дуже подобався запах свята, коли у печі горить вогонь, бабуся розтоплює віск, а я прошу дати й мені розписати писанку, — пригадує керівник гуртка «Крою і шиття» Валентина Рошка. — Малюю, а віск капає, пече — і не виходить. Трохи поведеш кисточкою — і засохне, натиснеш сильно — пляма. Тоді бабуся радить створити малюнок олівцем на папері, а потім відтворювати його на яєчку. І вести лінії сміливіше. Хотілося навчитися малювати хрест. Він складний, оскільки потрібно точно поділити лінією яйце навпіл, без стиків. Опісля покласти його у жовту фарбу. Коли витягнемо ложечкою і воно висохне в лотку — малюємо кружечки і кладемо в червону фарбу... Якось була на майстер-класі майстрині з Путильщини. На відміну від нас, там пишуть на сирих яйцях і готові розмальовані кладуть у духовку. Аж потім витирають віск.

Валентина Василівна каже, що молоді дарують яскраві писанки, старшим людям — темніші, а стареньким — чорні або темно-блакитні. А у великодній кошик викладають чотири писанки (з 4 сторін) хрестом і обов'язково як символ чистоти — чисте яєчко.

### «Дубочки», «огірочки»

— Для Глибоцького району характерні однотонні писанки, — стверджує Валентина Федорук. — У нас різнокольоровими робили тільки крапаночки — дитячі писанки — яскраві, мов веселка.

Часто малюють орнаменти «огірочки», «грабельки», «дубочки». «Огірочки» освячували і дарували заможним молодим парам, у яких не було дітей. Частіше такі подарунки вручала багатодітна сім'я. Бабка розповіла: бувало, що писанка справді допомагала. У Глибоці жив пан Скібінецький, у якого не було дітей. Пан-поляк був добрий і справедливий. Ось жінки, котрі у нього працювали, подарували на Великдень таку писанку. А через рік у пана народилася єдина донька-красуня.

Писанку, розписану «грабельками», закопували на городі, щоб було стільки врожаю, скільки у грабельок зубчиків. «Дубочки» дівчата дарували хлопцям, бажаючи, щоб вони були міцними і красивими.

**Нехай Великдень для вас, шановні читачі, стане, як і для наших майстринь, радістю, відновленням, початком нового світлого життя!**

Лариса ДУЩАК.

Фото Петра МИТРАНЮКА.



### АКТУАЛЬНО

#### Столичне метро працюватиме довше

Київський метрополітен у ніч з 19 на 20 квітня працюватиме на годину довше. Відповідне розпорядження підписав голова Київської міської державної адміністрації Володимир Бондаренко, повідомляє його прес-служба. Крім того, в неділю метро відкриється на годину раніше, ніж зазвичай.

Працюватиме за таким само графіком і наземний громадський транспорт. Ті маршрути, які проходять біля станцій метрополітену, виконуватимуть перевезення після останніх поїздів метрополітену. Також у неділю на маршрутах міського пасажирського транспорту, які пролягають біля місць проведення богослужінь, буде збільшено кількість рухомого складу з 5.00 до 10.00 — відповідно до пасажиропотоку.

### ЗА ТРИПІЛЬСЬКИМИ МОТИВАМИ

#### Створи собі щастя

Напередодні Великодня кожна господиня береться за виготовлення пасхальних яєць. Хтось готує крашанки, хтось писанки, а от дряпанням — найдавнішою українською технікою виготовлення яєць — сьогодні мало хто займається.

Наталія Смага (на знімку внизу ліворуч) — художник-графік, автор унікальної техніки малювання «Трипільський пульсар», розповідає, що яйце — це сакральний предмет створення світу. Як земля має повітря, так і яйце має білок, а жовток — це прообраз світу. До Великодня народна майстриня проводить майстер-класи з виготовлення яєць-дряпанок за трипільськими мотивами, адже переконана, що це одна з найдавніших традицій орнаментування яєць, якою користувалися наші пращури. Скажімо, зображували на яйцях все те, чого бажали собі і своїм близьким. Обов'язковим був знак безкінечності. Поширені елементи орнаменту — сонце, вода, риби як символ здоров'я; хрест, ромб як символ землі з чотирма сторонами світу.

Для того щоб виготовити дряпанку, відбираємо гладенькі яйця з міцною шкарлупою. В каstrулі лушпиння від цибулі залишаємо водою та доводимо до кипіння. Зварені, ще гарячі яйця перекладаємо в каstrулю з лушпинням. Для створення різних відтінків можна додавати інші природні барвники: буряковий сік, кору дуба, коріння різних рослин. Коли яйця охолонуть, олівцем наносимо орнамент, потім гострим предметом (голкою, шилом тощо) продряпуємо по контурах.

Виготовлена власноруч дряпанка може стати не лише прикрасою столу, а й гарним подарунком. Середина яйця з часом висихає, тому виріб — майже вічний.

Анастасія КОВАЛЬЧУК.

Київ.

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.



Одеська гімназія № 1 ім. Алли Бистріної відзначила 150-річний ювілей. З цієї нагоди в академічному російському драмтеатрі показали концерт і відзначили державними нагородами України педагогів закладу, інформує наш власкор В'ячеслав ВОРОНКОВ



5859 ліцензій на право роздрібної торгівлі алкоголем і тютюновими виробами мають сьогодні підприємці Полтавщини. Тільки у березні видано понад п'ятсот таких дозволів, передає наш власкор Василь НЕІЖМАК

# Безвихідь забутого Богом краю

## ДЕПРЕСИВНІ ТЕРИТОРІЇ

*Чи не найбільші в Україні тарифи для населення за водовідведення — 54,72 гривні за один кубічний метр — жителі станції Кропивницька Новоукраїнського району, що на Кіровоградщині, оскаржуватимуть в суді. Послуги за такими, погодженими Малотимощівською сільською радою, тарифами надавалися жителям станції протягом трьох останніх років. Зважте — труби там не платинові, а унітази — не золоті. Навпаки — каналізаційна мережа, як майже скрізь, перебуває в жахливому стані. У підвалах стоять нечистоти, каналізаційні колодязі раз по раз забиваються, і їх очищають жителі власними силами.*

Звичайно, платити зарплатні суми щомісяця люди не поспішали. А продовжували добросовісно сплачувати за попередніми тарифами — 8,46 гривні за водопостачання та 8 — за водовідведення. І... сподівалися на якість порозуміння. Не сталося. Врешті-решт майже до кожного прийшли представники виконавчої служби, щоб описати майно.

Нині звернення кропивничан щодо неправомірності нарахування їм завищених тарифів за водовідведення для населення перебуває на розгляді в Новоукраїнській районній прокуратурі.

## Передісторія

Забуті Богом... Саме так відчувають себе впродовж останніх 10 років жителі станції Кропивницька. Територія, де раніше люди жили, як у Бога за пазухою, нині представляє собою куточок забутий цивілізації. Хоча говорити про будь-яку цивілізацію тут — блюзнірство. В трьох п'ятиповерхових, на 140 квартир, будинках, заселено лише 33 квартири. З майже 100 жителів працюючих лише 10 чоловік. Частина — матері з дітьми. Решта — переважно пенсіонери.

Ще якісь років із десяти тому, коли тут вирувало життя, а дитячий садочок був переповнений, люди навіть у жахливому сні не могли уявити, що їх чекає

### ДО РЕЧІ

**З 2006 року комунальне господарство не працює, а все побутове сміття люди протягом восьми років утилізували... в підвалах цього ж будинку. Тепер вони вже заповнені, і мешканці почали складувати непотріб за будинком, створивши там справжнє сміттєзвалище (на знімку).**



в майбутньому. Біда прийшла 2002 року, коли Одеська залізниця фактично відмовилася від них і передала майно в комунальну власність Малотимощівської сільської ради. Щоправда, виділила сільській раді на утримання будинків певну суму коштів. Частина з них була освоєна на будівництво котельні, яка мала б забезпечувати тепло в будинках. Кілька тисяч було виділено і на створення комунального господарства, яке повинно було обслуговувати будинки жителів станції. Проіснувавши більше трьох років, комунальники «заробили» заборгованість з заробітної плати за ті самі три роки та купу незадоволення від місцевих мешканців.

Щоб якось вижити, жителі ведуть присадибне господарство. Відповідно, й увесь гній складають тут же, неподалік. Використати на городах не можуть —

не мають жодного клаптика землі. З роками люди звикли до такого життя. Як то кажуть — немає горя без добра. За роки «покинутості» люди звикли, що їх проблеми — це лише їх особисті негаразди, у розв'язання яких ніхто не допомагає. Спільними зусиллями латають покрівлі на будинках, приводять до ладу прибудинкові території, допомагають один одному...

## Звідки ноги ростуть?

— Ми — як місто-привид, нас не існує. Нам не виділили навіть землі для ведення підсобного господарства, нас просто не існує, — з болем у серці кажуть люди.

Виявляється, що після передачі в нікуди, відомчі будинки просто зависли між небом і землею. Але люди водою і каналізацією

користуються, тож відповідно до законодавства мають за них сплачувати. І готові це робити. Але чому ж врешті-решт такі нерелевантно високі тарифи? Представники Знам'янського будівельно-монтажного експлуатаційного управління Одеської залізниці стверджують, що тариф за водовідведення в 54 гривні 72 копійки! визнають економічно обґрунтованим державною інспекцією України з контролю за цінами в Кіровоградській області.

Звідки ж узялося таке обґрунтування? Виявляється, в послугу закладено заробітну плату шести працівників очисної споруди того само управління. Саме вона і становить усі 90 відсотків тарифу. Відповідно до вимог Закону України «Про Національну комісію регулювання ринку комунальних послуг» нині тарифи на послуги централізованого водовідведення та водопостачання по станції Кропивницька, як і по всіх спожи-

вачах комунальних послуг, які надає ДП «Одеська залізниця», встановлює Національна комісія регулювання ринку комунальних послуг. Так, відповідно до постанови НКРКПР від 31.01.2014 року № 82 встановлені тарифи для організації та підприємств в розмірі: 10,88 грн. — водопостачання, 10,20 грн. — водовідведення. Невже ж підприємства у нас бідніші, ніж старенькі хворі пенсіонери?

## Надія на комісію

Нині загальний борг кропивничан за надані їм послуги сягає 150 тисяч гривень. Єдиний вихід з даної ситуації керівництво Одеської залізниці вбачає у повній передачі у власність сільської громади системи водопостачання та водовідведення. Та брати на баланс мережу, що за останні десятиліття опинилася в катастрофічному стані без приведення її до належного стану, сільські депутати не ризикнули. Натомість проголосували

за скасування прийнятого раніше, в 2011 році, рішення «Про погодження порядку формування тарифів на послуги з централізованого водопостачання та водовідведення», яким і було погоджено такі тарифи для населення: централізоване водопостачання — 8,46 грн. за 1 кубічний метр та водовідведення — 54,72 грн. за кубометр. Сільська рада вирішила клопотати перед Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сфері комунальних послуг, про прискорення вирішення питання встановлення тарифів для населення як соціально значимого питання. Таке рішення нібито мало порадувати жителів станції, але значного полегшення не принесло. Бо ж питання все одно залишається відкритим.

Єдине, що поки що спромоглися зробити — призначити вивонавіч провадження.

Звернулася по роз'яснення щодо ситуації на станції Кропивницька до Новоукраїнської районної прокуратури, в якій шукали правди жителі станції Кропивницька, і редакція місцевої газети «Новоукраїнські новини». Як повідомила журналістам прокурор районної прокуратури Ольга Новікова, звернення перебуває на розгляді. За результатом якого і приймуть законне рішення. Сподіватимемось, що воно буде на користь людей.

Тим часом доведені до відчаю «злісні неплатники» готові сьогодні до радикальних заходів: «Ми бойкотуватимемо Президентські вибори! Не спонукайте нас братися за вила! Чому закон у нас стоїть на захисті лише сильних світу цього, а прості люди не потрібні нікому?!...» — ці слова, як крик воляючого в пустелі, врешті-решт, має таки хтось почути...

Олена КОМІСАРЕНКО.  
Петро МЕЛЬНИК.  
Фото  
Олени КОМІСАРЕНКО.

# Підбивати підсумки зарано: дві точки зору

## ПОВЕРТАЮЧИСЬ ДО НАДРУКОВАНОГО

## «Політичні демагоги «взяли у заручники» тернопільських комунальників

*У газеті «Голос України» від 31.03.2013 р. вийшла публікація під назвою «Комунальники вимагають розслідувати зловживання свого керівництва». У тексті статті однобоко та упереджено подано інформацію про кризову ситуацію в одному з комунальних підприємств Тернополя.*

Готуючи матеріал до друку автор статті мала б розібратися з очевидними фактами — передусім з тим, що підприємство, яке займається прибиранням міста визначають на тендері. Протягом багатьох років Тернопіль прибирало комунальне підприємство міської ради «МШЕД». Діяльність підприємства відбувалась у традиційно радянської епохи — роздутий штат працівників, величезна територія, арсенал застарілої техніки, неефективне управління. Відтак, діяльність — планово збиткова, яка щороку покривалась додатковими мільйонами з міського бюджету. За останні роки прибирання обходилося місту у суму близько 16 мільйонів гривень.

Реформування КП «МШЕД» вимушено і «зі скрипом» відбувалось тричі за останні кілька років. Найбільшим викликом для подальшої діяльності підприємства став

2013 рік, коли структура прогнала тендер на прибирання. Приватний «Тернопількомуналсервіс» переміг з пропозицією 13 мільйонів гривень, а фактично прибрав місто у 2013 році за 10 мільйонів гривень. Місто — в суттєвому плюсі!

З появою «Тернопількомуналсервісу» в місті з'явилися спеціальні автомобілі з щітками для прибирання, суттєво зменшилась «ручна» робота дворників, зросла оперативність роботи. КП «МШЕД» не зникло, а продовжило виконувати окремі роботи на під'їзді, що суттєво зкоротило доходи підприємства. На жаль, у 2013 році не були прийняті адекватні висновки керівництвом КП — видатки зменшились не суттєво, не відбулось необхідне у такому разі скорочення персоналу, тому на кінець року знову накопичились збитки і невдоволення рядових працівників.

Під час Євромайдану — за кілька днів грудня 2013 — щодо різних структур Тернопільської міської ради було відкрито понад 30 кримінальних справ, окремі з них стосувались діяльності керівництва КП «МШЕД». Таку бурхливу активність прокуратура і міліція розвинули для тиску на міську раду, яка лише в груд-

ні провела три позачергові сесії на центральному майдані міста, приймаючи гострі політичні заяви, закликаючи городян до участі у революційних подіях, проводячи мобілізацію на київський майдан. Факт цих справ сьогодні використовують опоненти реформування КП у своїх цілях. КП «МШЕД» залишається постійним об'єктом уваги не лише для правоохоронців, але і для ряду корупційних структур міста — територія, на якій підприємство знаходиться, є ласим шматком для можливої забудови. Тому, після оголошення про процедуру банкрутства КП «МШЕД» та початку передачі приміщень та землі іншому КП міста, яке працює у суміжній галузі, в Тернополі почалась справжня «інформаційна війна».

До «війни» одразу приєдналися нові учасники, кожен з яких має свій інтерес. Це — колишні високопосадовці міської ради, які прагнуть повернутися у свої крісла, міські депутати, які не входять до просвободівської більшості, відтак почувають себе ображеною меншістю, нові політичні сили, які з'явилися у післямайданівській Україні, які прагнуть змінити партійний розподіл сил у Тернополі.

Раніше на КП «МШЕД» працювало понад 250 працівників, сьогодні — близько 50. Серед них є активісти, які захищають рідне підприємство з щирих «патріотичних» міркувань, оскільки працювали тут

протягом років. Проте, треба розуміти, що з огляду на інтереси міста, КП «МШЕД» є не-посильним тягарем, якого рано чи пізно треба було позбутися.

Місту потрібні не комунальні підприємства, а адекватні за ціною і якістю послуги. Час радянських колгоспів давно минув, сьогодні, ми працюємо в умовах конкурентного ринку. Замовляючи послугу за прибирання, місто має контролювати лише якість послуг, а не займатися витратною модернізацією автопарку, утриманням невеликої площі і будівель, оплатою за опалення підприємства чи латанням «дір» від невіддаленого управління.

Сьогодні в Тернополі працює комісія міської ради, до роботи якої залучаються журналісти, громадські активісти, працівники КП «МШЕД», інші зацікавлені сторони. Завданням комісії є всестороннє вивчення діяльності підприємства за останні роки та напроцювання пропозицій щодо його майбутнього. Проте, підігріта політиками інформаційна кампанія, яка тенденційно висвітлює проблему, лише з позиції інтересів окремих працівників КП, намагається вплинути на роботу комісії зовні. Прикро, що частиною цієї кампанії стало видання Верховної Ради України.

Катерина КАЛУШ,  
начальник відділу зв'язків з громадськістю  
Тернопільської міської ради».

### ВІД РЕДАКЦІЇ

Такою була реакція на публікацію в газеті. Є важливий момент. Стаття була надрукована не 31.03. 2013 р., а 31.03.2014 р. Автор листа визнає, «що підприємство, яке займається прибиранням міста, визначають на тендері». Тобто, якщо після здобуття права на надання послуг за тендером, підприємство змінює його умови, що привело до збитковості, яка «до кінця року покривалась додатковими мільйонами з місцевого бюджету», то місцева влада мала б припинити дію договору і призначити новий тендер. А не витратити «суму близько 16 мільйонів гривень».

Разом з тим подаємо листа без скорочень і будь-яких виправлень.

А також відповіди прокурора Тернопільської області Юрія Гулєвича на запит редакції. Ось що він повідомив: «На даний час слідчими органами УМВС України у Тернопільській області здійснюється досудове розслідування у кримінальних провадженнях за ч. 2 ст. 364, ч. 4 ст. 191 Кримінального кодексу України за фактами незаконних дій службових осіб комунального підприємства «Тернопільська міська шляхово-експлуатаційна дільниця» при здійсненні на підставі конкурсних торгів державних закупівель робіт щодо санітарного оброблення та аналогічних послуг; за фактами розтрата бюджетних коштів, виділених на закупівлю піщано-сольової суміші для посипання доріг України; надання в оренду комунального майна та іншими фактами. Окрім того, розпочато кримінальне провадження за ст. 219 Кримінального кодексу України за фактом доведення комунального підприємства «Тернопільська міська шляхово-експлуатаційна дільниця» до банкрутства. Розслідування здійснює слідче управління фінансових розслідувань ГУ Міндоходів у Тернопільській області. Також завершено розслідування у кримінальному провадженні за фактом невиклати понад 120 тисяч гривень зарплати керівником комунального підприємства «ТМШЕД» працівникам та перевіряються інші факти його протиправної діяльності».

Принаймні виконання одного з головних пунктів протестувальники вже добилися: з допомогою прокуратури працівникам повернуть заборговану за грудень 2013 — січень 2014 року зарплату: 120 тисяч гривень. Редакція стежитиме за подальшими розслідуваннями стосовно ситуації в КП «ТМШЕД».



ПОВІДОМЛЕННЯ

Відповідно до вимог чинного законодавства народний депутат України **Кузьменко Сергій Анатолійович** подав декларацію про майно, доходи і зобов'язання фінансового характеру державного службовця за 2013 рік.

Згідно з декларацією, загальна сума сукупного доходу народного депутата України Кузьменка Сергія Анатолійовича за 2013 рік становила 275 871 грн. Зокрема, заробітна плата — 236 168 грн., матеріальна допомога — 34 850 грн., дохід від передачі в оренду майна — 4 853 грн.

Загальна сума сукупного доходу сім'ї Кузьменка С. А. становила 32 113 грн. Зокрема, заробітна плата, інші виплати та винагороди — 30 439 грн., дохід від передачі в оренду майна — 1 674 грн.

Кузьменко С. А. володіє земельними ділянками загальною площею 49 480 кв. м, 1 500 кв. м, 1 500 кв. м, житловим будинком 467,4 кв. м, квартирою — 127,6 кв. м.

У власності його сім'ї перебувають земельна ділянка загальною площею 20 000 кв. м, квартира — 68,3 кв. м.

Розмір внесків Кузьменка С. А. до статутного (складеного) капіталу товариства, підприємства, організації — 437 747 грн. На утримання зазначеного майна декларант витратив 56 000 грн.

Відповідно до вимог чинного законодавства народний депутат України **Сушкевич Валерій Михайлович** подав декларацію про майно, доходи, витрати і зобов'язання фінансового характеру державного службовця за 2013 рік.

Згідно з декларацією, загальна сума сукупного доходу народного депутата за 2013 рік становила 457 515 грн. З них заробітна плата — 220 084 грн., матеріальна допомога — 35 826 грн., дивіденди, проценти — 14 359 грн., пенсія — 187 246 грн.

Загальна сума сукупного доходу членів сім'ї декларанта у 2013 році становила 5 266 676 грн. З них заробітна плата — 63 451 грн., авторська винагорода — 10 000 грн., дивіденди, проценти — 5 136 765 грн., пенсія — 66 460 грн.

Сушкевич Валерій Михайлович володіє квартирами загальною площею 104,2 кв. м, 60,4 кв. м та садовим будинком загальною площею 58,3 кв. м. Крім того, у власності, оренді чи іншому праві користування декларанта перебувають автомобілі легкові: BMW 525,

2500 куб. см, 1995 року випуску та VOLVO XC 70, 2400 куб. см, 2013 року випуску. На придбання останнього автомобіля декларант витратив 500 430 грн.

Водночас у власності чи іншому праві користування членів сім'ї декларанта перебуває квартира загальною площею 46,3 кв. м.

Сума коштів на рахунках у банках та інших фінансових установах, що перебувають у власності народного депутата, становить 462 556 грн., вкладених у звітному році — 462 556 грн.

Сума коштів на рахунках у банках та інших фінансових установах, що перебувають у власності членів сім'ї декларанта, становить 3 381 589 грн. Водночас розмір внесків до статутного (складеного) капіталу товариства, підприємства, організації становив 1 530 500 грн.

На утримання зазначеного вище майна народний депутат витратив 10 642 грн. Члени його родини — 3 887 грн.

Відповідно до вимог чинного законодавства народний депутат України **Бондаренко Володимир Дмитрович** подав декларацію про майно, доходи, витрати і зобов'язання фінансового характеру державного службовця за 2013 рік.

Згідно з декларацією, загальна сума сукупного доходу народного депутата за 2013 рік становила 326 977,98 грн. З них заробітна плата — 205 885,41 грн., матеріальна допомога — 35 094 грн., інші види доходів — 85 997,58 грн.

Бондаренко Володимир Дмитрович володіє земельною ділянкою загальною площею: 600 кв. м, квартирою — 76,6 кв. м (1/3 част.), садовим будинком — 102 кв. м, гаражами — 187 кв. м, 30 кв. м.

Загальна сума сукупного доходу членів сім'ї декларанта у 2013 році становила 50 008,99 грн. З них заробітна плата — 31 412,95 грн., інші види доходів — 18 596,04 грн. Крім того, члени сім'ї народного депутата володіють земельними ділянками загальною площею 27,8 га та 800 кв. м. А також квартирою — 76,6 кв. м. (1/3 част.).

У власності, оренді чи іншому праві користування членів сім'ї декларанта перебувають автомобілі вантажні: ГАЗ 33021, 2890 куб. см (2002 року випуску), ГАЗ 2705, 2445 куб. см (1999 року випуску), ГАЗ 33021, 2445 куб. см (1999 року випуску) та ГАЗ 2705, 2500 куб. см (1998 року випуску).

Номінальна вартість цінних паперів, які перебувають у власності декларанта, становить: 2 032 акції на суму 829 грн. Номінальна вартість цінних паперів, які перебувають у власності членів сім'ї декларанта, — 21 акція на суму 42 грн., розмір внесків до статутного (складеного) капіталу товариства, підприємства — 408 000 грн.

На утримання вищезазначеного майна Бондаренко В. Д. витратив 54,6 тис. грн.

Відповідно до вимог чинного законодавства народний депутат України **Данілов Віталій Богданович** подав декларацію про майно, доходи і зобов'язання фінансового характеру державного службовця за 2013 рік.

Згідно з декларацією, загальна сума сукупного доходу народного депутата України Данілова Віталія Богдановича за 2013 рік становила 606 859 грн. Зокрема, заробітна плата — 191 521 грн., матеріальна допомога — 35 338 грн., дохід від відчуження рухомого і нерухомого майна — 380 000 грн.

Загальна сума сукупного доходу сім'ї Данілова В. Б. становила 784 919 грн., дохід від провадження підприємницької та незалежної професійної діяльності — 784 919 грн.

У власності його сім'ї перебувають земельні ділянки загальною площею 654 кв. м, 798 кв. м, 484 кв. м, житлові будинки — 537,5 кв. м, 113,1 кв. м, інше нерухоме майно (нежитлове приміщення) — 61,3 кв. м та 212 кв. м. Члени сім'ї Данілова В. Б. володіють автомобілем Mercedes Benz GL500 V-5461 2008 року випуску.

Розмір внесків членів сім'ї декларанта до статутного капіталу товариства, підприємства, організації — 100 грн. Погашення основної суми позики (кредиту) — 721 431 грн., погашення суми відсотків за позикою — 52 142 грн.

Серед фінансових зобов'язань членів сім'ї декларанта утримання майна — 110 933 грн., погашення основної суми позики — 800 734 грн., погашення суми відсотків за позикою — 210 936 грн.

Відповідно до чинного законодавства народний депутат України **Белькова Ольга Валентинівна** подає декларацію про майно, доходи, витрати і зобов'язання фінансового характеру державного службовця за 2013 рік.

Згідно з декларацією, загальна сума сукупного доходу народного депутата Ольги Белькової становить 230 448 гривень, у тому числі, заробітна плата, інші виплати та винагороди — 230 448, дарунки, призи, вигрaші — 35 094 грн. Загальний сукупний дохід членів сім'ї декларанта становив 1 996 082 грн. (заробітна плата).

У власності, в оренді чи на іншому праві користування декларанта перебувають: земельна ділянка загальною площею 600 кв. м, квартира — 75 кв. м, легковий автомобіль Volvo SX-60 2012 року випуску.

У членів сім'ї декларанта у власності, в оренді чи на іншому праві користування перебувають: земельна ділянка загальною площею 600 кв. м, квартира загальною площею 137 кв. м, садовий (дачний будинок) — 150 кв. м, легковий автомобіль Mitsubishi Outlander 2008 року випуску.

На рахунках у банках та інших фінансових установах у декларанта 207 435 грн., із них вкладених у звітному році — 100 845 грн., у членів сім'ї — на рахунках 121 841 грн.

Фінансові зобов'язання членів сім'ї декларанта становили: погашення основної суми позики (кредиту) — 983 361 грн., погашення суми процентів за позикою (кредитом) — 64135 грн.

Відповідно до чинного законодавства народний депутат України **Агафонова Наталія Володимирівна** подала декларацію про майно, доходи, витрати і зобов'язання фінансового характеру державного службовця за 2013 рік.

Згідно з декларацією, загальна сума сукупного доходу народного депутата Наталії Агафоновой становить 211 303 гривень (заробітна плата).

Загальний сукупний дохід членів сім'ї декларанта становив 108 956 грн. (заробітна плата).

У власності, в оренді чи на іншому праві користування декларанта перебувають земельна ділянка загальною площею 504 кв. м, легковий автомобіль Hyundai Getz 2006 року випуску, об'єм циліндрів двигуна — 1399 куб. см.

У членів сім'ї декларанта у власності, в оренді чи на іншому праві користування перебувають: земельна ділянка — 504 кв. м, квартира — 35,26 кв. м, легковий автомобіль Mitsubishi Outlander 2007 року випуску, об'єм циліндра двигуна — 2998 куб. см.

МОВОЮ ЦИФР

На Рівненщині скорегували бюджет

Одним із головних питань позачергової сесії Рівненської обласної ради, що відбулася 17 квітня, було внесення змін до обласного бюджету на 2014 рік. Ось як прокоментувала їх в. о. директора департаменту фінансів Рівненської ОДА Лілія Біляк:

— У зв'язку з необхідністю стабілізації фінансової ситуації в Україні та з урахуванням оновленого макроекономічного прогнозу розвитку України, зменшення очікуваного валового внутрішнього продукту держави, відповідно до законів України від 17 та 27 березня ц. р., внесено зміни до державного бюджету на 2014 рік. Ними секвестровано доходи та видатки як державного, так і місцевого бюджетів. Крім того, Кабміном прийнято пакет соціальних змін, які змусили зробити бюджет економним. Так, зменшено на 2 відсотки для Рівненщини дотації вирівнювання з державного бюджету, субвенції на виплату допомоги сім'ям із дітьми у зв'язку з встановлення єдиного розміру допомоги при народженні дитини (41280 гривень) та низку цільових субвенцій медичного спрямування. Разом з тим суттєво — на 24 відсотки до попереднього обсягу — збільшено субвенцію з державного бюджету для надання пільг та житлових субсидій населенню. У зв'язку з цим ми змушені були переглянути доходи й видатки обласного бюджету. Частково зменшено фонд оплати праці працівників бюджетної сфери, скорочено видатки на окремі непершочергові місцеві програми, капітальні видатки. Водночас за рахунок перегляду бюджетних видатків виділено додаткові кошти в розмірі 500 тисяч гривень на фінансування місцевої програми для лікування онкохворих дітей, 400 тисяч гривень на матеріально-технічне забезпечення громадських формувань, 1,7 мільйона гривень на пальне у зв'язку з його подорожчанням для автомобілів швидкої медичної допомоги тощо.

Депутати Рівненської обласної ради також прийняли Звернення до Кабінету Міністрів України щодо децентралізації проведення тендерних процедур. Це, вважають депутати, не лише дозволило б змогу оперативнo проводити тендери, а й дати роботу місцевим підприємствам, які є основними наповнювачами місцевих бюджетів.

Олександра ЮРКОВА.

Рівне.

ОГОЛОШЕННЯ

Утерян паспорт громадянина Украины Родина Евгения Николаевича, СН 348531, выдан Шевченковским РУГУ МВС Украины г. Киев 26.11.1996г.

Апеляційний суд Одеської області викликає Трихлебову О.В., як позивача, та Ворону Л.С., Ворону С.В., як відповідачів, на 14 год. 00 хв. "15" травня 2014 року у справі № 22ц/1785/3197/14 (Головуючий суддя Троїцька Л.Л.) за адресою: вул. Гайдара, 24-а, м. Одеса-78, 65078. Необхідно надати паспорт.

Були втрачені документи: Розпорядження Шевченківської районної у м. Києві адміністрації №1252 від 02.08.2006 р. та Акт Державної приймальної комісії про прийняття в експлуатацію закінченого будівництвом об'єкта № 24 від 12.07.2006 р. Документи вважати втраченими.

**Фонд гарантування вкладів фізичних осіб повідомляє:** на підставі рішення виконавчої дирекції Фонду гарантування вкладів фізичних осіб (далі - Фонд) від 17 квітня 2014 року розпочато проведення додаткового відбору консультантів, експертів або інших фахівців для надання послуг уповноваженій особі Фонду гарантування вкладів фізичних осіб (далі - Фонд) при виведенні неплатоспроможного банку з ринку або ліквідації банку за напрямками: 1) "Аудиторські послуги".

Заявник, який має намір брати участь у конкурсному відборі, повинен:

відповідати критеріям, визначеним за певним напрямком діяльності у пункті 2 розділу II Положення про порядок залучення уповноваженою особою Фонду гарантування вкладів фізичних осіб консультантів, експертів або інших фахівців при виведенні неплатоспроможного банку з ринку або ліквідації банку, затвердженого рішенням виконавчої дирекції Фонду від 23.07.2012 № 12, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 13.08.2012 за № 1364/21676 (далі - Положення);

подати до Фонду заявку на участь у конкурсному відборі за формою згідно з додатком до Положення.

До заявки на участь у конкурсному відборі заявником додаються документи, зазначені у пунктах 8 - 10 розділу II Положення.

Останній день прийому Фондом документів для участі у відборі - 23 квітня 2014 року.

Адреса, за якою приймаються документи: 01032, м. Київ, бульвар Т.Шевченка, 33-Б (тел. 333-35-67).

Дата проведення відбору - не пізніше 25 квітня 2014 року.

**Фонд гарантування вкладів фізичних осіб повідомляє:** відповідно до Постанови Правління Національного банку України від 15.04.2014 №217 "Про відкликання банківської ліцензії та ліквідацію ПУБЛІЧНОГО АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА "КОМЕРЦІЙНИЙ БАНК "ДАНІЕЛЬ" виконавчою дирекцією Фонду гарантування вкладів фізичних осіб (далі - Фонд) прийнято рішення від 16.04.2014 № 29 про початок здійснення процедури ліквідації ПУБЛІЧНОГО АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА "КОМЕРЦІЙНИЙ БАНК "ДАНІЕЛЬ" (далі - ПАТ "КОМЕРЦІЙНИЙ БАНК "ДАНІЕЛЬ") та призначення уповноваженої особи Фонду на ліквідацію ПАТ "КОМЕРЦІЙНИЙ БАНК "ДАНІЕЛЬ" провідного професіонала з питань врегулювання неплатоспроможності банків відділу запровадження процедури тимчасової адміністрації та ліквідації департаменту врегулювання неплатоспроможності банків Фонду Ожга Євгенія Вікторовича з 17 години 30 хвилин 16.04.2014 по 15.04.2015.

Реквізити ПАТ "КОМЕРЦІЙНИЙ БАНК "ДАНІЕЛЬ": код за ЄДРПОУ 26475516; МФО 380980; місцезнаходження: вул. Московська, буд. 8, літ. Б, м. Київ, 01010.

За отриманням коштів вкладники ПАТ "КОМЕРЦІЙНИЙ БАНК "ДАНІЕЛЬ" з 23.04.2014 по 05.06.2014 можуть звертатись до установ банку-агента Фонду ПАТ "КБ "ХРЕЩАТИК". Виплати гарантованої суми відшкодування здійснюватимуться відповідно до Загального реєстру вкладників, які мають право на відшкодування коштів за вкладками за рахунок Фонду.

Відшкодування вкладникам ПАТ "КОМЕРЦІЙНИЙ БАНК "ДАНІЕЛЬ", які з будь-яких причин не звернуться до банку-агента Фонду в період з 23.04.2014 по 05.06.2014, здійснюватимуться за результатами розгляду їх індивідуальних письмових звернень до Фонду до дня внесення запису про ліквідацію банку як юридичної особи до Єдиного державного реєстру юридичних осіб.

Для отримання гарантованої суми відшкодування вкладникам необхідно звернутись до ПАТ "КБ "ХРЕЩАТИК" та пред'явити паспорт і документ про присвоєння реєстраційного номера облікової картки платника податків (ідентифікаційний номер). Відшкодування також виплачуватимуться іншим особам на підставі нотаріально посвідченої довіреності. Для отримання коштів на підставі свідоцтва про право на спадщину спадкоємцям спочатку необхідно звернутися до ПАТ "КОМЕРЦІЙНИЙ БАНК "ДАНІЕЛЬ".

Вимоги кредиторів приймаються протягом 30 днів з дня опублікування в газетах "Голос України" та "Урядовий кур'єр" оголошення про відкликання банківської ліцензії, ліквідацію банку та призначення уповноваженої особи Фонду на ліквідацію банку за адресою: вул. Московська, буд. 8, літ. Б, м. Київ, 01010. Контактні телефони: (044) 364-16-25, (044) 365-03-65.

Довідкова інформація за номерами інформаційного центру ПАТ "КОМЕРЦІЙНИЙ БАНК "ДАНІЕЛЬ": (044) 364-16-25, (044) 365-03-65 та "гарячої лінії" Фонду: 0 800-308-108.

Адреса Фонду: б-р Т.Шевченка, 33-Б, м. Київ, 01032; www.fg.gov.ua. Сайт ПАТ "КБ "ХРЕЩАТИК" - [www.xcitybank.com.ua](http://www.xcitybank.com.ua). Інформаційний центр ПАТ "КБ "ХРЕЩАТИК" - 0 800-305-505, (044) 490-52-31.



У першому кварталі сума електронних платежів в Україні зменшилася на 18% до 3,2 трлн. грн. — НБУ (РБК-Україна)



Змінено дати проведення ЗНО із всесвітньої історії та біології — на 16 і 25 червня відповідно. Це зумовлено затримкою з фінансуванням друку відповідних матеріалів (Освітній портал)

# Понад сто старовинних ікон зібрала сільська вчителька

У колекції 80-літньої мешканки села Мирне, що на Тернопільщині, Ганни Зьомко — унікальні образи, трактування яких не завжди можуть дати навіть священники.

— Наше село завжди було набожним, — пояснює пані Ганна. — Селяни часто ходили на прощу до святих місць і в Україні, і за її межами. І звідусіль привозили ікони. Тому вони такі різні.

Намолені ікони ставали оберегом кількох поколінь роду. На жаль, не всі це усвідомлювали. Дехто відправляв старовинні образи на горище, замінюючи їх на нові, яскраво розфарбовані. Дехто залишав у старих батьківських хатах на поталу часу і грабіжникам. Пані Ганна просила одно-

сельців: перед тим як назавжди замкнути стару хату, принести ікони. Вона їх викупувала, обмінювала протягом двадцяти п'яти років. А ще на кожну готувала «досє»: описувала, що означає, звідки походить образ, кому належав...

Коли вперше влаштувала виставку зібрання з анотаціями до нього у рідній школі, дехто з односельців не зрозумів, що втратив, і зажавав повернути ікону. Вона не відмовляла. Віддавала і дарувала: старовинну копію Зарваницької Богоматері — музеєві Богдана

Лепкого у Бережанах, ікону багатолікого Спасителя — Тернопільському художньому музею, Ісуса — ново-збудованій капличці у Підгайцях...

При цьому пані Ганна не любить себе афішувати, не бере участі у виставках зібраних нею ікон. Одну з них організували напередодні Великодня у бібліотеці №4 Тернополя. Назвали символічно — «Старовинні ікони як оберіг роду», представили 73 раритети з колекції Ганни Зьомко та стародруки тернопільського збирача, який не побажав назватися. Зокрема, тут є стародрук, написаний на спеці-



Про ікони розповідає Світлана Козелко.

ально виправлених онучах, який не боїться вологи. Один з молитовників має дату видання — 1760 рік.

Щодо ікон, то на виставці представлені православні, греко-католицькі, римо-католицькі... Є рідкісні. Принаймні мені ніколи не доводилося бачити зображення Ісуса з Йосифом, Марії з її матір'ю Анною... Є ікона, до якої моляться бездітні жінки, щоб завагітніти. Кажуть, допомагає. Є також зображення Святої Параскеви, Святої Варвари, Георгія Побідоносця, архангела Михаїла. Давні копії Ченстоховської Богоматері, Зарваницької, Почаївської... Біля кожного образу в роздумах і молитвах можна стояти годинами.

Старовинні ікони на полотні не менше двохсот

років: лики святих ледь вгадуються. Ось незвичний образ: вгорі Богоматір, внизу селянин оре волами. Чоловік з волами вкляк перед світлом, що б'є з-під землі. Розповідають, що селянин викопав цю ікону, відніс додому і заховав у скриню. Вранці ікона опинилася на скрині. І так кілька разів. Люди не розуміли, що діється. Вся сім'я осліпла. Доглядала за незрячими сусідка. Вона й віднесла ікону до церкви. Священик порадив помити її, а тією водою скропити очі сліпим, і до них повернувся зір.

Організувати виставку допомогла громадська організація «Рідний край». Її голова Ольга Колос багато робить для відродження духовності. Разом з працівниками бібліотеки вона започаткувала серію круглих

столів з тематикою: «Духовність і культура», «Дитяча злочинність і духовність», «Політика і духовність». «Рідний край» підтримує молоді таланти. Наприклад, організував виставку художниці Ірини Муляр, яка перенесла більше десятка операцій, але не переставала малювати.

Ольга Степанівна знайшла односторонній в особі колективу бібліотеки. Завідувачка Світлана Козелко, її колеги Наталя Бартух, Ольга Уніят, Емілія Стасіна шукають нові форми роботи з читачами, тісно співпрацюють з громадськими організаціями, мистецькими колективами, залучають до організації своїх заходів спонсорів і навіть родичів.

Любов ЛЕВИЦЬКА.  
Тернопільська область.  
Фото автора.



Найдавніший образ виставки.

## З новими «швидкими» допомогу нададуть швидше

Центр екстреної медичної допомоги та медицини катастроф Житомирської області отримав 35 нових автомобілів. Дві карети швидкої допомоги передали Житомирському району. Для нього це дуже

важливо. Є села, від яких до Житомира 60 кілометрів. У 90 населених пунктах району мешкає майже 69 тисяч осіб. А в цих автомобілях є дефібрилятори, призначені для надання екстреної допомоги

при раптовій зупинці серця, інше сучасне обладнання, яке дає змогу рятувати життя просто в салоні. Ще один привід тишіти: з 35 нових карет — три реанімобілі класу С, тож тепер їх в області вже п'ять, а до минулого року не було жодного.

Олексій КАВУН.  
Житомирська область.

### ФОТОФАКТ

Предстоятель УПЦ КП Святіший Патріарх Київський і всієї Руси-України Філарет передав патрульний автомобіль, 45 комплектів спорядження та екіпування для прикордонників окремого відділу прикордонної служби Південного регіонального управління Державної прикордонної служби України.

Фото Олександра КЛИМЕНКА.



## КАЛЕЙДОСКОП ВІСТЕЙ

### Чи зрозуміють пасажирів перевізників?

Обласна влада намагалася знайти компроміс з перевізниками, які різко підняли ціни на проїзд у деяких маршрутках, зокрема, з Рівного до Здолбунова та Острогу. Транспортники заперили, що до цього заходу їх змусило вдатися різке подорожчання цін на пальне. Інакше вони працювали б собі у збиток або взагалі припинили перевезення громадян. Допустити цього обласна влада не може. Не хочуть і перевізники вдаватися до радикальних заходів. «За подорожчання пального підняття ціни на проїзд неминуче, — коментує заступник голови Рівненської ОДА Тарас Пустовіт. — Тому звертаюся до громадян з розумінням поставитися до цієї ситуації, доки в області затвердять нові тарифи».

Олександра ЮРКОВА.  
Рівненська область.

### Місія ОБСЄ посилює представництво

На Херсонщині розпочали роботу члени місії ОБСЄ Карен Рейнхарт і Паво Пітканен, котрі спостерігатимуть за проведенням виборчої кампанії та дотриманням законодавства. Вони провели консультативну зустріч із заступником голови Херсон-

ської облдержадміністрації Сергієм Трищановичем, на якій зазначили, що присутність міжнародних спостерігачів у краї незабаром значно збільшиться. Ближче до дати виборів Президента України в регіон прийдуть ще 25 посланців ОБСЄ, повідомили у прес-службі Херсонської ОДА.

Сергій ЯНОВСЬКИЙ.  
Херсон.

### ЦИФРА

11 175 школярів Полтави оздоровлятимуть цього літа з залученням коштів міського бюджету. Безплатні путівки до заміських таборів відпочинку одержать понад тисяча вихованців багатодітних і малозабезпечених родин, а також тих, хто втратив батьків.

Василь НЕЇЖМАК.  
Полтава.

### У зоопарку розпочався бебі-бум

У Миколаївському зоопарку радісна подія — у пари амурських леопардів Райо та Єви народилися дитинчат. Цих рідкісних

тварин звіринець одержав безплатно — за програмою Європейської асоціації зоопарків і акваріумів. У дикій природі налічується не більше п'ятдесяти амурських леопардів, тому їх розведення в умовах неволі надзвичайно актуальне.

Малюків двоє — хлопчик і дівчинка. Цікаво, що дівчинка має рідкісне забарвлення — у неї білі «носочки» на плямистих лапках. Це так званий білолапий леопард. Амурські кошенята почуваються добре, їдять з великим апетитом.

Ірина НЕЖИГАЙ.  
Миколаїв.

### Мільйонерів більше

Згідно з деклараціями, які подали мешканці Києва до податкових органів, за результатами 2013 року в столиці зафіксовано 488 мільйонерів. Для порівняння — торік їх було 304.

Як повідомили в прес-службі Головного управління Міндоходів, із загальної суми задекларованих цього році киянами доходів до бюджету сплачено 73,5 млн. гривень податку на доходи фізичних осіб, а обсяг податку, сплаченого мільйонерами, становив 40 мільйонів. Так, найбагатший киянин задекларував 236,3 млн. грн. доходів. Із одержаного прибутку декларант сплатив до бюджету дев'ять з половиною мільйона гривень податку.

Вл. інф.



## З'явився словник термінів з адміністративного права

Над книгою «Адміністративне право. Словник термінів», яку презентували у Запоріжжі, працював величезний авторський колектив (до 50 фахівців) зі всієї країни. Іншими словами, у виданні представлені провідні науковці практично всіх університетів та юридичних факультетів нашої держави. «Тут поєдналися і Північ з Півднем, і Захід зі Сходом», — йшлося у промовах під час презентації.

Книга цікава хоча б тим, що там присутні фактично все, що може бути предметом укладення договорів і судових спорів. До речі, коли рік тому починали роботу над виданням, ніхто і передбачити не міг, наскільки актуально стане подібна концепція.

У тому, що видання з'явилося на світ, і це неодноразово відзначалося гостями презентації, велика заслуга Тетяни Коломоєць. Вона — доктор юридичних наук, професор, декан юрфаку Запорізького національного університету. Тендітна жіночка разом із Валерієм Колпаковим — справжнім метром цього напрямку юридичної нау-

ки і автором низки підручників із адміністративного права, професором Київського національного університету МВС, виступила редактором видання. А підготували книгу до друку в київському видавничому домі «Ін Юре». Видрукували так, що, як сказав В. Колпаков, «книгу хочеться взяти в руки, і взяти її з трепетом». Щодо інших гостей-авторів, то вони в кулуарах і собі жартували: «Пишаймося! Тепер ми в одному ряду з титанами словникової справи — Далем та Ожеговим». І це, мабуть, правда. Бо в часи домінування Інтернету тільки книга, яку беруть до рук з трепетом, має не лише право на життя, а й житиме довго. А що стосується змісту, то видання надало відповідний гриф Міністерства освіти та науки, а корисним воно буде не лише ученим та практикуючим юристам, а й студентам. Останні вже оцінили книгу, як то мовиться, одноставно «проголосувавши» за неї в університетській бібліотеці...

**Леонід СОСНИЦЬКИЙ.**  
Запоріжжя.

## Подарував собі і громаді... міст

Новий 24-метровий дерев'яний міст через Стохід зано у Великому Обзирі Камінь-Каширського району Волині. Він з'єднав це велике польське село із сусіднім Малим Обзиром — їх розділяє річка Стохід трьома рукавами. Споруджені ще в повоєнні роки мости давно вже стали ветхими і небезпечними. Замінити їх на нові взявся обраний 2010 року сільським головою Василь Смолярчук.

Відтепер жителі сусідніх сіл можуть користуватися новим мостом, а

дорога до Луцька стала щонайменше на тридцять кілометрів коротшою. Зробити цю добру справу сільська громада — саме вона звела всі ці три інженерні споруди — зуміла завдяки спонсорській допомозі лісників району.

До речі, міст став чудовим подарунком для Василя Смолярчука, якому того дня виповнилося 40 років. З ювілеєм і з новобудовою його привітав голова районної ради Віктор Сус.

**Микола ЯКИМЕНКО.**  
Волинська область.



### ФОТОФАКТ

**У Києві ініціативна група «За гідне життя» спільно з активістами Євромайдану пікетували НБУ з вимогою зупинити зростання інфляції, що призводить до неконтрольованого підвищення цін на продукти, ліки, тарифів на житлово-комунальні послуги.**

Фото Андрія НЕСТЕРЕНКА.

## У зоні уваги дипломатії і бізнесу

Сумщину з робочим візитом відвідав Надзвичайний і Повноважний Посол Французької Республіки в Україні Ален Ремі. Керівництво регіону ознайомило французького дипломата з економічним потенціалом регіону, зокрема, з можливостями агропромислового комплексу, перспективами розвитку машинобудівної та нафтогазовидобувної галузей. Високому гостю детально розповіли про залучення інвестицій та ведення бізнесу, а також переорієнтування місцевих товаровиробників на європейський ринок.

«Ми готові йти на рішучі кроки, допомагати в розвитку вашої держави»,

— запевнив дипломат. Ален Ремі також висловив переконання, що майбутнє України за активним залученням інвестицій, і запропонував спільно організувати зустріч французьких інвесторів з представниками ділових кіл регіону в Києві або в Парижі для презентації можливостей Сумщини та напрацювання ділових зв'язків.

«У Сумщини є великий потенціал, який наразі орієнтований здебільшого на Росію, але з часом його вектор має бути спрямований і на Євросоюз», — зазначив французький дипломат.

**Владислав ЖМУРКОВ.**

Сумська область.

## Уранові шахти об'єднали

Смолінську та Новокостянтинівську шахти, розташовані в Маловисківському районі

на Кіровоградщині, об'єднують в одне підприємство. Очолює об'єднання директор Новокостянтинівської шахти Вадим Косаренко. На жаль, поступово відбуватиметься скоро-

чення персоналу обох шахт.

Як повідомили директору Державного підприємства «Схід ГЗК» Олександр Сорокін та селищний голова Смолінського Микола Мазур, наразі вирішується питання модернізації Смолінської шахти, що має привести до зменшення

собівартості продукції. Загалом урановидобувні підприємства мають для Маловисківського району, й зокрема для Смолінського, визначальну роль, з точки зору розвитку соціальної сфери, наповнення місцевого бюджету та розбудови інфраструктури.

**Петро МЕЛЬНИК.**

Кіровоградська область.

## Пінзеля представили в оригіналі й на знімках



У Львівській картинній галереї у рамках мистецького фестивалю «Французька весна» пройшла виставка фотографів Ферранте Ферранті (на знімку) «Пінзель та Європа епохи Бароко». Світлина розмістили поруч з виставкою оригінальних скульптур великого майстра.

Окрім декількох оригінальних світлин робіт Іоганна Георга Пінзеля, фотокolleкція француза висвітлює ще твори чотирьох інших знаних скульп-

пторів бароко: чехів Брауна і Броккофа, італійців Берніні та Борроміні.

До речі, Ферранте Ферранті — один із провідних мистецтвознавців епохи бароко. Понад 30 років мандрівний фотограф разом із письменником Домініком Фернандесом досліджують цю славетну епоху та інші періоди розвитку цивілізації.

**Вл. інф.**

**Фото**  
**Євгенія КРАВСА.**

## Ціни пішли у відрив

Майже в усіх сферах споживчого ринку Дніпропетровщини спостерігається зростання цін. За офіційними даними обліку, в березні вони підвищилися, в середньому, на два відсотки.

Найбільше подорожчали яйця — майже на сімнадцять відсотків, на тринадцять піднялися фрукти й на одинадцять — цукор. Підвищилася ціна на гречку (на 13 відсотків), пшоно (на 6), пшеничне борошно й манку (на 4).

Подешевшали соняшникова олія і маргарин — але майже непомітно.

За рахунок діючої в регіоні диференційованої плати за опалення на один відсоток знизилися тарифи на житло, воду, електроенергію, газ та інші види палива.

— За рахунок збільшення вартості фармацевтичної продукції приріст цін у сфері охорони здоров'я ста-

новив два з половиною відсотки, — зазначила начальник Головного управління статистики в області Ольга Шпильова. Послуги лікарень і амбулаторій подорожчали в середньому на півтора відсотки.

Вартість транспортних послуг підвищилася більш як на шість відсотків. При цьому ціни самих автомобілів і паливно-мастильних матеріалів зросли на дванадцять відсотків.

— Високими темпами зростання споживчих цін відзначився і ринок одягу та взуття. Так, одяг подорожчав на шість із половиною, а взуття — на п'ять із половиною відсотків, — повідомляють в управлінні.

Водночас послуги установ дошкільної і початкової освіти стали доступніші, впавши в ціні на чотири відсотки.

**Володимир**  
**РИБАЛЬЧЕНКО.**

Дніпропетровська область.

### СПОРТ

#### Тур нарешті дограли

**Футбол.** Чемпіонат країни. Прем'єр-ліга. Матчі перенесеного 19-го туру.

**17 квітня. «Таврія» — «Севастополь». 0:2.** 3 500 глядачів. **Голи:** Кузнецов, 38, Караваєв, 67.

**«Металіст» — «Зоря». 1:1.** 12 248 глядачів. **Голи:** Азеведо, 61 — Данило, 71.

	В	Н	П	М	О
1. «Шахтар»	16	2	5	50—19	50
2. «Дніпро»	15	5	2	45—19	50
3. «Динамо»	13	4	6	46—28	43
4. «Металіст»	10	8	3	37—24	38
5. «Чорноморець»	10	6	6	24—18	36
6. «Металург» Д	9	7	7	38—36	34
7. «Ворскла»	8	9	5	30—29	33
8. «Зоря»	8	8	6	26—22	32
9. «Іллічівець»	8	3	11	20—25	27
10. «Волинь»	7	6	9	22—33	27
11. «Севастополь»	7	4	11	22—38	25
12. «Карпати»	5	8	9	22—30	23
13. «Говерла»	6	4	12	18—30	22
14. «Металург» Зп	2	5	16	17—41	11
15. «Таврія»	2	3	18	13—38	9

#### Лише результати

XIII чемпіонат країни з футболу серед клубів ВНЗ. **Інформаційну підтримку змаганням надає «Голос України».**

##### Конференція «Захід».

**7-й тур.** «Буревісник» (Кременець) — «Університет» (Чернівці). 4:1. «Спортлідер + КПУ» (Кам'янець-Подільський) — «НУХТ-Оболонь-Бровар» (Київ). 3:0.

**8-й тур.** «Тернопіль-педуніверситет» — «Спортлідер + КПУ». 1:0. «НУХТ-Оболонь-Бровар» — «Буревісник». 0:2.

**9-й тур.** «Буревісник» — «Тернопіль-педуніверситет». 0:0. «Університет» — «НУХТ-Оболонь-Бровар». 3:0.

«Тернопіль-педуніверситет» — 15 очок. «Спортлідер + КПУ» — 13. «Буревісник» — 12. «Університет» — 8. «НУХТ-Оболонь-Бровар» — 1.

##### Конференція «Південь» — Схід».

**7-й тур.** КНТУ «Меркурій» (Київ) — «Легпром» (Київ). 3:2. КЕІ КНУ (Сімферополь) — «Юнга—Морська академія» (Одеса). 0:3.

**8-й тур.** «Юнга—Морська академія» — «КПУ-Спартак» (Запоріжжя). 1:3. «Легпром» — КЕІ КНУ. 3:0.

**9-й тур.** «Юнга—Морська академія» — «Легпром». 3:2. «КПУ-Спартак» — «Меркурій». 2:0.

«КПУ-Спартак» — 16 очок. «Меркурій» — 13. «Юнга—Морська академія» — 11. КЕІ КНУ — 7. «Легпром» — 4.

Учасники чемпіонату щиро привітали з 60-річчям президента Всеукраїнської футбольної асоціації студентів (ВФАС) заслуженого тренера України Олега Первушкіна.

#### Наші — на французькому татамі

**Дзюдо.** Монпельє (Франція). З 24 по 27 квітня найкращі дзюдоїсти Європи змагатимуться за нагороди в особистій і командній першостях.

Україну на французькому татамі представлятимуть: Марина Черняк (48 кг); Марія Буйок (52); Шушана Гевондян (57); Вікторія Туркс (78); Денис Біліченко (60); Георгій Зантарає (66); Сергій Дребот (73); Євген Катаєв (81, лише командні змагання); Вадим Синявський (90); Ньябалі Кеджау (90); Артем Блошенко (100); Дмитро Лучин (100); Станіслав Бондаренко (+100); Олександр Гордієнко (+100).

#### Глазков може зустрітись з Поветкіним

**Бокс.** Український суперважковаговик В'ячеслав Глазков (16—0—1, 11 КО) найближчим часом може зустрітись з росіянином Олександром Поветкіним.

Про це заявив сам 29-річний луганчанин, який нещодавно переміг поляка Томаша Адамека: «Надійшла пропозиція на початку червня пропозиція бій з Поветкіним. Буквально кілька днів тому мені дзвонили з Москви організатори поєдинку».

Раніше повідомлялося, що Поветкін повернеться на ринг 7 червня.





Міністр охорони здоров'я Олег МУСІЙ прогнозує зростання цін на ліки на 50—60 відсотків — заява на брифінгу в Українському кризовому медіа-центрі

У Миколаївському протитуберкульозному диспансері відкрили бактеріологічну лабораторію з відділом молекулярно-генетичної діагностики. Обладнання для неї на суму 2,7 мільйона гривень придбали коштом Фонду Ріната Ахметова та Глобального фонду для боротьби з ВІЛ/СНІДом, туберкульозом і малярією, інформує наш кореспондент Ірина Нежигай

## Як здоров'я, школярику? або Хто про це повинен дбати насамперед

За статистикою, в Україні нині близько 4 мільйонів школярів. Більш-менш здоровими, за твердженням фахівців, є лише незначна кількість із них. А переважна більшість мають різні фізичні та фізіологічні вади й відхилення. Насторожує ще й той факт, що діти стали хворіти недугами, ще вчора притаманними виключно дорослим людям. До того ж доволі небезпечними. За даними Міністерства охорони здоров'я, на початок 2013 року в нашій країні щорічно діагностується, приміром, 920—1100 нових випадків цукрового діабету 1-го типу серед дитячого населення. Дедалі поширеніші стають також серцево-судинні, онкологічні та інші підступні захворювання. Тому дедалі гучніше лунають заклики медиків, батьків, громадськості посилити увагу до школи, наблизити до неї медичну допомогу.

## Хвороб удвічі більше, ніж учнів!

На Чернігівщині — 91320 школярів. Медики зафіксували в середньому на кожного з них по 2,2 хвороби! Особливо складна ситуація в районах, населення яких постраждало від наслідків аварії на Чорнобильській АЕС. На Семінівщині, наприклад, на кожні 1000 школярів — 3343 хвороби! На Козелещині — 2720, Корюківщині — 2704, Городнянщині — 2400...

Зрозуміло, що за таких невтішних реалій важливо пильніше вивчати стан здоров'я дітей, дбати про профілактику захворювань. Що цього року робиться на Придесенні?

Як з'ясувалося, у кращій ситуації перебувають діти, які мешкають у містах та райцентрах. На них безпосередньо працюють в освітніх закладах 35 лікарів, 110 медсестер. У Чернігові у 34 школах є медсестри, у Ніжині їх — 11, у Прилуках — 10. Тут великі учнівські колективи, а тому й передбачені штатні одиниці медиків.

У віддаленому від райцентру на 50 кілометрів селі Косачівка навчаються 49 учнів.

— У нашому селі є медична амбулаторія, — повідомила директор місцевої школи Валентина Даниленко. — Тому школярі під пильною увагою сімейного лікаря. А поглиблений медичний огляд їх робимо в Острі, де є відповідна апаратура.

— Раніше до нашої школи приїжджали медичні бригади для медоглядів, — зазначила вчителька з Борзнянського району Наталія Омельченко. — Звісно, так було зручніше. Тепер діти із-

дять на медогляд у Борзну, за 35 кілометрів.

Практика виїзних медичних бригад справді в області ще існує.

— У закладах охорони здоров'я ми оглянули 64 тисячі дітей, — сказала головний педіатр області Людмила Кривець, — а безпосередньо в закладах освіти — 26351. Водночас при плюсах виїзних оглядів вони мають істотний недолік: усе-таки в лікарнях є УЗД, інша медична апаратура, за допомогою якої можна швидше виявити ту чи іншу патологію.

Нині за новими правилами медогляд необхідно проводити з батьками, оскільки останні краще знають хвороби своїх дітей, які часто соромляться ділитися наболілим. Водночас сільським школярам не завжди просто за 30—40 кілометрів дістатися до райцентру.

— У нашому районі з 24 березня почалися медичні огляди учнів, — поінформувала начальниці відділу освіти Бобровицької райдержадміністрації Любов Любенко. — Є графік. І згідно з ним працюємо. Як правило, з більшої далекості сіл будемо підвозити шкільними автобусами централізовано дітей до райлікарні, дільничних медустанов.

На жаль, у багатьох населених пунктах здебільшого батьки сільських дітей займаються розв'язанням цієї невеличкої проблеми самостійно. Хоча до організації вищезгаданої справи мали б активно долучатися й місцеві господарники, сільради, райдержадміністрації.

Сергій ПАВЛЕНКО.  
Чернігівська область.

## Як зробити огляд по-справжньому дієвим

Система медичного нагляду за школярами в Україні начебто існує, але її ефективність дуже низька. Бо для всіх учасників цього процесу перетворилась на обтяжливу формальність, а не на життєву необхідність.

### За довідкою — в чотиригодинних чергах

Ще на підході до однієї з хмельницьких поліклінік довелося почути доволі емоційну скаргу. Мама ділилася своїми враженнями від відвідин окуліста: в черзі під кабінетом довелося провести чотири (!) години. І це незалежно від того, чи потрібно призначити лікування, чи просто отримати підпис для шкільної довідки.

Часто в такій ситуації найперше, що спадає на думку, — звинуватити в поганій роботі і лікаря, і поліклініку, але... Окулісти самі в розпачі: за зміну доводиться приймати 50—60 пацієнтів, навантаження колосальне. А чи приділиш кожному з них за буквально кілька хвилин належну увагу? Тому ті, хто може собі дозволити, починають шукати фахівців у приватних платних медзакладах. Решта відкладають походи до поліклініки до кращих часів, аж поки ситуація не стає критичною.

Але хто б міг подумати, що однією з найголовніших причин такого цейтноту є саме шкільна довідка. Приміром, згадане поліклінічне відділення обслуговує близько десяти тисяч школярів та вихованців дитячих садків кількох мікрорайонів міста. І профілактичний огляд окуліста — обов'язковий для всіх. А водночас він ще й змушений вести прийом пацієнтів, котрі потребують лікування. Що ж дивуватися, коли в черзі під дверима доводиться очікувати годинами?

Ті, хто відповідає за профогляди, переконані: масові походи до поліклініки не потрібні. І зовсім не через те, що, скажімо, дитячий зір має залишатися поза контролем фахівців. Просто перевірки варто організувати зовсім по-іншому. Наприклад, сам окуліст міг би прово-

дити огляди безпосередньо у школах. А в поліклініці зосередитися тільки на тих, хто потребує корекції чи лікування.

Або ще один варіант: гостроту зору може перевіряти шкільна медсестра. До того ж робити це можна не раз на кілька років, а й за потреби по кілька разів на рік. А виявивши певну групу ризику, вона може спрямувати її до спеціаліста. І той у присутності батьків зможе прийняти пацієнта.

### Коли один фахівець на все місто

Можна припустити, що шкільні медсестри і лікар далеко не завжди зможуть побачити проблему, котрою повинен займатись вузький спеціаліст. Але чи зможе бачити все і всіх, скажімо, ендокринолог, котрий змушений оглянути всіх чотирнадцятирічних підлітків обласного центру? А ситуація складається так, що саме його огляд у згаданому віці зобов'язані пройти всі. Звичайно, лікар не відмовить нікому. Та будьмо об'єктивні: навіть за безмежної працездатності і відданості пацієнтам навряд чи можна очікувати від нього за такого навантаження справді високого кінцевого результату.

Саме низька ефективність профоглядів викликає найбільше незадоволення батьків. Та й самі лікарі не приховують: важко знайти вади, а тим паче приховані, коли обстеження поставлено на конвеєр. Саме через це із списку фахівців, в яких діти раніше проходили обов'язковий огляд, був викреслений невропатолог. Лікарі впевнені: дитина без допомоги батьків навряд чи зможе розповісти про симптоми, котрі викликають тривогу.

Так само відсутній тепер у переліку обов'язкових і огляд лора. Мовляв, попередня статистика свідчила, що і він не виявляв масових патологій. Але ж і дорослі в родині дуже часто теж можуть не звертати на них увагу просто через свою необізнаність. А прийти добровільно на консультацію до всіх вузьких спеціалістів наважиться далеко не кожна родина. Причин



У школах переконані: медичні огляди мають бути наближені до дітей.

для цього чимало: і безпечність, а подекуди і просто байдужість батьків, і відсутність вільного часу, і просто недовіра до кваліфікації лікаря з поліклініки.

А в результаті діти роками страждають на ті чи інші захворювання, котрі не мають яскравих зовнішніх ознак, і водночас справно здають у школи медичні довідки про задовільний стан здоров'я.

### Захворюваність і профілактика — за розкладом

Не можна відкидати того, що під час обстежень все-таки виявляються певні патології і діти отримують шанс на лікування. Але здебільшого процедура перетворюється на обтяжливу формальність, коли всі учасники незадоволені нею. Батьки з дітьми — через низьку результативність, лікарі — через просто невідоме навантаження. Можна припустити, що намагання систематизувати цю роботу за недостатньої кількості фахівців, котрі могли б її проводити, призвели до того, що лише тричі за час одинадцятирічного навчання школярі повинні побувати на оглядах. До того ж у доволі обмеженого кола фахівців.

Часто обстеження розтягується мало не на весь навчальний рік, коли діти за графіком, відведеним їй чи іншій школі і класу, повинні прийти в поліклініку. Вони стають в одну чергу із хворими, котрі потребують термінового прийому. Одне слово, тоді й починається справжнє поліклінічне пекло.

Але чи варто його утворювати штучно? Та й заради чого? Хто із батьків вірить у те, що довідка про здоров'я відображає реальний стан само-

почуття дитини, визначає всі ризики, дає змогу попереджати захворювання?

Розмовляти на цю тему довелося зі шкільними лікарями та медсестрами, котрі пропрацювали в цій системі щонайменше зо два десятиліття. Вони не приховують: сподіватися на високу ефективність важко. І зовсім не через низьку кваліфікацію медпрацівників чи їхнє байдуже ставлення до роботи. Навпаки, молодому спеціалісту треба неабияк любити її, щоб погодитися працювати менш як за півтори тисячі гривень на місяць. У шкільних медсестер ця зарплата ще на пару сотень гривень нижча. Та це вже тема іншої розмови.

Наразі медики щиро зацікавлені в тому, щоб проводити огляди школярів із найбільшою користю. У тому, що нинішня система потребує серйозних змін, не сумнівається практично ніхто. Якими мають бути ці зміни?

Хтось пропонує створення спеціальних бригад фахівців, котрі могли б за графіками працювати в навчальних закладах. Хтось переконаний, що й окремі вузькі спеціалісти могли б час від часу вести прийом. Та більшість однастайна в думці: первинний профогляд має проходити саме у школах. А вже звідти дітей за потреби направляти до поліклінік і лікарень.

Така практика не нова. Та, можливо, не варто боятися повертатися до кращого досвіду минулого. А варіантів його вдосконалення може бути чимало. Головне, щоб такі новації проводилися не заради формальності чи штучного реформування. Бо йдеться про надто важливі речі — здоров'я дітей.

Ірина КОЗАК.

Хмельницький.

Фото автора.



# Конфіскували сталінську премію, але не талант

На тлі політичних пристрастей громадськість забула про сторіччя від дня народження Германа Жуковського — українського композитора, народного артиста УРСР, уродженця Радивилов, що на Рівненщині.

Перебуваючи якось у Радивиліві, хотів знайти місцину, де 1913 року (31 жовтня за старим, 13 листопада — за новим стилем) він народився. Однак не знайшов. Бо давно відійшли у вічність ті, хто в Радивиліві знав родину Жуковських. Сам композитор не залишив спогадів про те, де стояло обійстя його батьків. Після смерті Германового батька, вчителя за фахом, мати з дітьми виїхала з Радивилов — тоді майбутньому композитору не було ще й двох літ.

Та місто і понині береже світлу пам'ять про свого уродженця: тут проводять музичні фестивалі імені Жуковського, на Рівненщині є мистецька премія його імені.

Розповідає мистецтвознавець, професор кафедри музичного фольклору інституту мистецтв Рівненського державного гуманітарного університету Богдан Столярчук (на



знімку), автор книжки «Герман Жуковський: композитор, піаніст, диригент, педагог»:

— Матеріали до цього видання збиралися протягом десяти років — ще за життя дружини Жуковського Віолетти Багмет, колишньої співачки. До неї, до її родини в Київ, до вірного друга Жуковського Якова Цегляра я їздив десятик разів — записати

спогади, підтвердити життєпис документальними свідченнями. А потім зайнявся архівною спадщиною композитора. Отак створився творчий портрет людини, яка в українському музичному просторі посідає доволі значне місце. Жуковський написав дев'ять опер, десятки кантат, романсів, сюїт, музичних п'єс, творів для скрипки, фортепіа-

но, для хорових колективів (на слова Тичини, Сосюри, Малишка). Також наш земляк працював на Київській кіностудії, де створив музику до відомих стрічок 1950-х років: «Щедра літо», «Доля Марини», «Гадюка», «Чумацький шлях»...

Свого часу він був оповитий славою — орден, премії, звання. При тім душа Жуковського була вельми страждальною. На початку війни брати Майбороди — Георгій та Платон — і Жуковський опинились у концтаборі, так званій Хорольській ямі смерті, де гітлерівці знищили понад 50 тисяч військовополонених. Щасливий випадок допоміг Майбородам та Жуковському врятуватися. Герман, геть виснажений, добрався до лінії фронту. Опісля ці переживання поклав в основу опери про війну, яка писалася в перервах між боями. Потім Жуковський отримав орден Червоної Зірки, став капелмейстером 70-ї дивізії, керівником ансамблю пісні і танцю 38-ї армії.

За вокально-симфонічну поему «Слався,

Вітчизно моя!» Жуковського в 1950 році удостоїли Сталінської премії II ступеня (50 тисяч карбованців). Проте утішався нагородою недовго. Прийшли енкавесники, конфіскували нагородні дипломи та знаки, ледь не запроторили композитора у в'язницю. Бо виявили в його музиці національні нотки та «викривлене зображення селянської праці»...

Переживаннями позначився для Жуковського і його останній, 63-й, рік життя. Коли уранці 9 березня 1976-го газети не назвали серед Шевченківських лауреатів імені композитора, серцевий напад не забарився: за три дні Герман Жуковський помер. Його твори входять у репертуар сучасних виконавців. А ще чимало жодного разу не виконаних музичних п'єс, романсів та сюїт є в архіві та у фондах Національної бібліотеки України імені Вернадського. Для них ще настане час.

Євген ЦИМБАЛЮК, краєзнавець.

Млинів Рівненської області. Фото автора.

## Поки гримить «ГаРмИдЕр»

Після однієї із вистав луцького театру-студії «ГаРмИдЕр» його режисер Руслана Порицька підійшла до хлопчика, якого закріпили на стіні залу. «Як ти потрапив сюди? Часом не забувся?» — «Та ні, — відповів хлопчина, — ми з мамою у вас уже п'ятий раз».

Театральні дійства у виконанні цього самобутнього колективу насправді ніби наділені якоюсь доцентровою силою, що притягує до них кожного, хто бодай раз побував на виставах «ГаРмИдЕру». За десять років існування цього театру-студії у нього сформувалася своя стала глядацька аудиторія. Причина успіху режисера і акторів театру, серед яких немає професіоналів, насамперед, у нестандартному сприйнятті класичної і сучасної драматургії.

У репертуарі «ГаРмИдЕру» нині шістнадцять вистав, серед яких є і вітчизняна та світова класика, і п'єси сучасних авторів. Однак серед них немає, як кажуть, заїжджених. Скажімо, із п'єс Лесі Українки у театрі ви-

рали драму «На полі крові» — мало відому українському, а тим паче волинському глядачеві. 2013-го, що був визначений ЮНЕСКО роком відомого польського драматурга, філософа, громадського діяча Януша Корчака, луцький театр-студія здійснив постановку його драми «Сенат шаленців». Великий глядацький резонанс мали вистави «ГаРмИдЕру» «Містерія любові» та «Ау, сказане мільйонам». Перша з них ішла навіть у підземеллі знаменитого Луцького замку, друга наробила багато галасу як інтернет-вербатіум, її довго обговорювали в соціальних мережах.

Руслана Порицька, як, власне, і всі актори «ГаРмИдЕру», любить експериментувати. У вересні цього року, якраз на своє десятиріччя, «гармидерівці» проведуть у Луцьку фестиваль «Мандрівний вішак» за принципом «театр за межами театру». Уже добре відомі луцькому глядачеві вистави і нові, серед яких має бути і дитяча, пройнуть у

незвичних для перегляду місцях: у покинутих будівлях промислової зони, на даху будинку чи в парку. І в цьому є не лише бажання наслідувати своїх колег із театрів-студій, скажімо, з Латвії чи Польщі, а, насамперед, прагнення бути якомога ближчими до глядача, чим саме і вирізняються такі театри.

Аматорський театр «ГаРмИдЕр», котрий починав свою діяльність як студентська театральна студія, уже четвертий рік має надійний прихисток: він став складовою Луцького районного будинку культури, одержав постійне приміщення для проведення репетицій і вистав. Уже кілька років ним опікується Генеральне консульство Республіки Польща у Луцьку, за його підтримки театр налагодив зв'язки з польськими колегами, бере участь у міжнародних театральних конкурсах і фестивалях, був кілька разів їх лауреатом. 2009 року театру-студії «ГаРмИдЕр» присвоєно звання «народний».

Руслана Порицька взялася за постановку комедії Миколи Ку-

ліша «Мина Мазайло». Написана на початку тридцятих років минулого століття, ця п'єса є нині ніби дзеркальним відображенням того, що діється у нас навколо так званого мовного питання. Тож сприймається вона глядачем як річ повчальна і сьогоденна надактуальна. Особливо серед молоді. Про що свідчить і аншлаг на прем'єрі «Мазайла» у Східноєвропейському університеті імені Лесі Українки.

Із сучасної драматургії Руслана Порицька вибрала трагікомедію відомого українського сатирика Олега Чорногуза «За десять відсотків». Нещодавно написана п'єса сімдесятип'ятирічного автора, в якій тема перманентної боротьби пересічного українця за виживання переплітається з проблемою сексуального рабства і яка саме через її тематику була відхилена кількома вітчизняними професійними театрами, торік з успіхом дебютувала у виконанні «ГаРмИдЕру». До Луцька на прем'єру вистави приїжджав Олег Чорногуз.

Юрій ЗИЛЮК.



Лівін, Володимир Ешкілев, Ірена Карпа, Христя Венгринюк, Максим Кідрук, Платон Бесєдін, Дмитро Стус.

Український літературний фестиваль у Донецьку — це своєрідний інтелектуальний виклик. Необхідність такого заходу в Донецьку і взагалі у східних регіонах України назріла давно, тому ініціативу ІЗОЛЯЦІЇ із проявлення нинішнього культурного життя міста і активізації його майбутніх процесів можна вважати абсолютною очікуваною. Водночас фестиваль має розвінчати багато стереотипів щодо мови, ідеології, політики і, звісно, літератури, які побутували досі в Україні, а також стати майданчиком інтелектуальної комунікації національного і міжнародного масштабу.

В країні є кілька регулярних масштабних подій, пов'язаних із книговидавництвом та з літературою, серед яких Львівський форум видавців, Книжковий Арсенал у Києві, поетичні фестивалі «Київські лаври» у столиці та «Meridian Czernowitz» у Чернівцях. Але таке місто, як Донецьк — із майже мільйонним населенням, з великим політичним значенням для України, потужними освітніми традиціями, численними інститутами та університетами, яскравими іменами письменників, що походять зі звідси (Василь Стус, Іван Дзюба, Емма Андіївська, Ірен Роздобудько) — теж має бути означене на інтелектуальній мапі сучасної України власним літературним заходом.

Український літературний фестиваль у Донецьку має на меті простежити і проаналізувати процеси, які відбуваються в літературі України та у самому суспільстві. Сучасна українська література твориться різними мовами, але осмислює проблеми і виклики, котрі постають сьогодні перед суспільством усієї нашої країни, вона актуалізує у локальному контексті загальнолюдські цінності і фіксує нові межі ідентичності українця — представника українського суспільства в усьому його національному і мовному розмаїтті. Саме сучасні образотворче мистецтво, література можуть стати полем пошуку спільних цінностей і цілей, світоглядних орієнтирів, здатних піднятися над політичними розбіжностями і об'єднати українців.

Вл. інф.



### ФОТОФАКТ

Голова Чернігівської обласної ради Микола Зверєв привітав під час презентації в обласній бібліотеці письменників Сергія Дзюбу (праворуч) та його дружину Тетяну з виходом їхніх книжок із перекладами поезій у США та у Польщі.

Фото Володимира КОВАЛЯ.

Композитора ледь не запроторили до в'язниці, бо виявили в музиці «викривлене зображення селянської праці»



## Закон України

## Про здійснення державних закупівель

Цей Закон встановлює правові та економічні засади здійснення закупівель товарів, робіт і послуг для забезпечення потреб держави та територіальної громади.

Метою цього Закону є створення конкурентного середовища у сфері державних закупівель, запобігання проявам корупції у цій сфері, розвиток добросовісної конкуренції.

## Розділ І

## ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Визначення основних термінів

1. У цьому Законі нижченаведені терміни вживаються в такому значенні:

1) акцепт пропозиції конкурсних торгів або цінової пропозиції (пропозиції за результатами застосування переговорної процедури) - прийняття замовником пропозиції конкурсних торгів або цінової пропозиції, яку визнано найбільш економічно вигідною за результатами оцінки (за результатами застосування переговорної процедури), та надання згоди на взяття зобов'язань на оплату предмета закупівлі або його частини (лота). Пропозиція конкурсних торгів або цінова пропозиція, пропозиція за результатами застосування переговорної процедури вважається акцептованою, якщо замовником подано учаснику в установлений цим Законом строк письмове підтвердження про акцепт такої пропозиції;

2) генеральний замовник - орган державної влади, державна, комунальна установа чи організація, визначені відповідно Кабінетом Міністрів України, Радою міністрів Автономної Республіки Крим, місцевими державними адміністраціями або виконавчими органами місцевих рад відповідальними за організацію і проведення процедур закупівель в інтересах замовників за рамковими угодами відповідно до цього Закону;

3) державна закупівля (далі - закупівля) - придбання замовником товарів, робіт і послуг у порядку, встановленому цим Законом;

4) договір про закупівлю - договір, який укладається між замовником і учасником за результатами проведення процедури закупівлі та передбачає надання послуг, виконання робіт або набуття права власності на товари;

5) документація конкурсних торгів - документація, що розробляється та затверджується замовником, оприлюднюється для вільного доступу та безоплатно подається замовником під час проведення торгів (конкурсних торгів) фізичним/юридичним особам. Документація конкурсних торгів не є об'єктом авторського права та/або суміжних прав;

6) електронні засоби - електронне обладнання та програмне забезпечення для створення, обробки, передачі та зберігання даних і електронних документів;

7) забезпечення виконання договору про закупівлю - надання учасником замовнику гарантій виконання своїх зобов'язань за договором про закупівлю, включаючи такі види забезпечення як порука, гарантія, застава, завдаток, неустойка, депозит;

8) забезпечення пропозиції конкурсних торгів - надання учасником замовнику гарантій виконання своїх зобов'язань у зв'язку з поданням пропозиції конкурсних торгів, у тому числі такі види забезпечення: порука, гарантія, застава, завдаток, депозит;

9) замовники - органи державної влади та органи місцевого самоврядування, а також юридичні особи (підприємства, установи, організації) та їх об'єднання, які забезпечують потреби держави або територіальної громади, якщо така діяльність не здійснюється на промисловій чи комерційній основі за наявності однієї з таких ознак:

юридична особа є одержувачем бюджетних коштів та уповноважена розпорядником бюджетних коштів на здійснення заходів, передбачених бюджетною програмою, в межах такого фінансування;

органи державної влади чи органи місцевого самоврядування або інші замовники володіють більшістю голосів у вищому органі управління юридичної особи;

у статутному капіталі юридичної особи державна або комунальна частка акцій (часток, паїв) перевищує 50 відсотків.

До замовників також належать замовники, визначені в пункті 1 частини першої статті 1 Закону України «Про особливості здійснення закупівель в окремих сферах господарської діяльності»;

10) кваліфікаційна документація - документація, що розробляється, затверджується, оприлюднюється для вільного доступу та безоплатно надається замовником під час проведення попередньої кваліфікації учасників фізичним/юридичним особам;

11) кваліфікаційна пропозиція - пропозиція, яка подається учасником попередньої кваліфікації замовнику відповідно до вимог кваліфікаційної документації;

12) комітет з конкурсних торгів - службові (посадові) особи замовника (генерального замовника), призначені відповідальними за організацію та проведення процедур закупівлі згідно з цим Законом;

13) моніторинг закупівель - систематичне спостереження за проведенням замовниками процедур закупівель з метою аналізу їх ефективності та належного дотримання і запобігання порушень законодавства у сфері державних закупівель;

14) найбільш економічно вигідна пропозиція - пропозиція, що відповідає всім критеріям та умовам, визначеним у документації конкурсних торгів, та визнана найкращою за результатами оцінки конкурсних пропозицій відповідно до статті 28 цього Закону;

15) оголошення про проведення процедури закупівлі - оголошення про проведення відкритих торгів, оголошення про проведення процедури двоступеневих торгів, оголошення про проведення попередньої кваліфікації, запит цінкових пропозицій, інформація про застосування переговорної процедури закупівлі;

16) оголошення про результати процедури закупівлі - оголошення про результати проведення торгів, повідомлення про результати проведення попередньої кваліфікації, інформація про результати процедури запиту цінкових пропозицій, інформація про результати проведення переговорної процедури закупівлі, повідомлення про відміну торгів або визнання їх такими, що не відбулися, повідомлення про відміну переговорної процедури закупівлі;

17) орган оскарження - Антимонопольний комітет України;

18) переможець процедури закупівлі - учасник, пропозицію конкурсних торгів або цінову пропозицію якого визнано найбільш економічно вигідною та акцептовано в разі проведення торгів (конкурсних торгів), або учасник, пропозицію якого акцептовано за результатами застосування переговорної процедури закупівлі;

19) пов'язана особа - особа, яка відповідає будь-якій із таких ознак:

юридична особа, яка здійснює контроль над учасником процедури закупівлі, або контролюється таким учасником процедури закупівлі, або перебуває під спільним контролем з таким учасником процедури закупівлі;

фізична особа або члени її сім'ї, які здійснюють контроль над учасником процедури закупівлі; службова (посадова) особа учасника процедури закупівлі, уповноважена здійснювати від імені учасника процедури закупівлі юридичні дії, спрямовані на встановлення, зміну або зупинення цивільно-правових відносин, та члени сім'ї такої службової (посадової) особи;

фізичні особи - члени комітету з конкурсних торгів замовника та/або члени їх сімей, які здійснюють контроль над учасниками процедури закупівлі, або уповноважені здійснювати від імені учасника процедури закупівлі юридичні дії, спрямовані на встановлення, зміну або зупинення цивільно-правових відносин.

Під здійсненням контролю потрібно розуміти можливість здійснення вирішального впливу або вирішальний вплив на господарську діяльність учасника процедури закупівлі безпосередньо або через більшу кількість пов'язаних фізичних чи юридичних осіб, що здійснюється, зокрема, шляхом реалізації права володіння або користування всіма активами чи їх значною часткою, права вирішального впливу на формування складу, результати голосування, а також вчинення правочинів, які надають можливість визначати умови господарської діяльності, давати обов'язкові до виконання вказівки або виконувати функції органу управління учасника процедури закупівлі, або володіння часткою (паєм, пакетом акцій), яка становить не менше ніж 25 відсотків статутного капіталу учасника процедури закупівлі.

Для фізичної особи загальна сума володіння часткою у статутному капіталі учасника процедури закупівлі визначається в залежності від обсягу корпоративних прав, що належить такій фізичній особі, членам її сім'ї та юридичним особам, які контролюються такою фізичною особою або членами її сім'ї.

Для цілей цього Закону членами сім'ї вважаються подружжя, діти, батьки, рідні брати і сестри, дідусь, бабуся, онуки, усиновлювачі, усиновлені, а також інші особи за умови їх постійного проживання разом з пов'язаною особою і ведення з нею спільного господарства;

20) послуги - будь-який предмет закупівлі (крім товарів і робіт), зокрема, транспортні послуги, освоєння технологій, наукові дослідження, науково-дослідні або дослідно-конструкторські розробки, медичне та побутове обслуговування, лізинг, найм (оренда), а також фінансові та консультативні послуги, поточний ремонт;

21) предмет закупівлі - товари, роботи чи послуги, які закуповуються замовником у межах єдиної процедури закупівлі, на якій учасникам дозволяється подавати пропозиції конкурсних торгів (кваліфікаційні, цінові пропозиції) або пропозиції на переговорах (у разі застосування переговорної процедури закупівлі). Предмет закупівлі визначається замовником у порядку, встановленому Уповноваженим органом. Для проведення процедури закупівлі має бути не менше двох пропозицій, крім випадків застосування замовником переговорної процедури закупівлі;

22) пропозиція конкурсних торгів - пропозиція щодо предмета закупівлі або його частини (лота), яку учасник подає замовнику відповідно до вимог документації конкурсних торгів;

23) роботи - проектування, будівництво нових, розширення, реконструкція, капітальний ремонт та реставрація існуючих об'єктів і споруд виробничого і невиробничого призначення, роботи з нормування в будівництві, геологорозвідувальні роботи, технічне переоснащення діючих підприємств та супровідні роботи та послуги, у тому числі геодезичні роботи, буріння, сейсмічні дослідження, аеро- і супутникова фотозйомка та інші послуги, які включаються до кошторисної вартості робіт, якщо вартість таких послуг не перевищує вартості самих робіт;

24) рамкова угода - правочин, який укладається одним чи кількома замовниками (генеральним замовником) у письмовій формі в порядку, встановленому цим Законом, з одним чи кількома учасниками процедури закупівлі з метою визначення основних умов закупівлі окремих товарів і послуг для укладення відповідних договорів про закупівлю протягом строку дії рамкової угоди;

25) строк дії пропозиції конкурсних торгів або цінової пропозиції - встановлений замовником у документації конкурсних торгів або запиті цінкових пропозицій строк, протягом якого учасник не має права змінювати свою пропозицію конкурсних торгів або цінову пропозицію;

26) суб'єкт оскарження в органі оскарження (далі - суб'єкт оскарження) - фізична чи юридична особа, яка звернулася до органу оскарження з метою захисту своїх прав та охоронюваних законом інтересів з приводу рішення, дії чи бездіяльності замовника, генерального замовника, що суперечать законодавству у сфері державних закупівель і внаслідок яких порушено право чи законні інтереси такої особи;

27) товари - продукція, об'єкти будь-якого виду та призначення, у тому числі сировина, вироби, устаткування, технології, предмети у твердому, рідкому і газоподібному стані, а також послуги, пов'язані з поставанням товарів, якщо вартість таких послуг не перевищує вартості самих товарів;

28) торги (конкурсні торги) - здійснення конкурентного відбору учасників з метою визначення переможця торгів (конкурсних торгів) згідно з процедурами, встановленими цим Законом (крім переговорної процедури закупівлі);

29) Уповноважений орган - центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері державних закупівель;

30) учасник попередньої кваліфікації - фізична особа, у тому числі фізична особа - підприємець, юридична особа (резидент або нерезидент), яка письмово підтвердила намір взяти участь у попередній кваліфікації та/або подала кваліфікаційну пропозицію;

31) учасник процедури закупівлі (далі - учасник) - фізична особа, у тому числі фізична особа - підприємець, юридична особа (резидент або нерезидент), яка письмово підтвердила намір взяти участь у процедурі закупівлі та/або подала пропозицію конкурсних торгів, або цінову пропозицію, або взяла участь у переговорах у разі застосування переговорної процедури закупівлі;

32) цінова пропозиція - пропозиція щодо предмета закупівлі або його частини (лота), яку учасник подає замовнику відповідно до запиту цінкових пропозицій;

33) частина предмета закупівлі (лот) - визначена замовником частина товарів, робіт чи послуг, на яку в межах єдиної процедури закупівлі учасникам дозволяється подавати пропозиції конкурсних торгів, або цінові пропозиції, або пропозиції на переговорах у разі застосування переговорної процедури закупівлі. Для проведення процедури закупівлі на кожен окрему частину предмета закупівлі (лот) має бути не менше двох пропозицій, крім випадків застосування замовником переговорної процедури закупівлі.

Стаття 2. Сфера застосування Закону

1. Цей Закон застосовується до всіх замовників та закупівель товарів, робіт і послуг, за умови, що вартість предмета закупівлі (без урахування податку на додану вартість), товару (товарів), послуги (послуг) дорівнює або перевищує 100 тисяч гривень, а робіт - 1 мільйон гривень.

Вартість предмета закупівлі товарів, робіт і послуг, встановлена в абзаці першому цієї частини, переглядається кожні 24 місяці з урахуванням індексів споживчих цін, індексів цін виробників промислової продукції. За результатами перегляду Кабінет Міністрів України вносить до Верховної Ради України проект закону про внесення змін до цього Закону.

2. Умови, порядок та процедури закупівель товарів, робіт і послуг можуть установлюватися або змінюватися виключно цим Законом, крім випадків, передбачених цим Законом. Зміна положень цього Закону може здійснюватися виключно шляхом внесення змін до цього Закону.

3. Дія цього Закону не поширюється на випадки, якщо предметом закупівлі є:

товари, роботи і послуги, пов'язані з розробленням дизайну, виготовленням захищеного паперу, банкнот, монет і державних нагород України, їх зберіганням, транспортуванням та обліком;

товари, роботи і послуги, закупівля яких здійснюється закордонними дипломатичними установами;

товари, роботи і послуги, закупівля яких становить державну таємницю відповідно до Закону України «Про державну таємницю»;

послуги, необхідні для здійснення державних запозичень, обслуговування і погашення державного боргу;

товари і послуги, закупівля яких здійснюється для підготовки і проведення виборів та референдумів в Україні;

товари, послуги, пов'язані з операціями Національного банку України із забезпечення управління золотовалютними резервами, їх розміщення, купівлі та продажу на вторинному ринку цінних паперів, здійснення валютних інтервенцій шляхом купівлі-продажу валютних цінностей на валютних ринках;

придбання, оренда землі, будівель, іншого нерухомого майна або майнових прав на землю, будівлі, інше нерухоме майно;

послуги міжнародних третейських судів, міжнародних комерційних арбітражів для розгляду та вирішення спорів, у яких бере участь замовник;

послуги фінансових установ, в тому числі міжнародних фінансових організацій, пов'язані із залученням кредитних ресурсів та коштів до статутного капіталу замовником;

фінансові послуги, що надаються у зв'язку з емісією, купівлею, продажем, передачею цінних паперів або інших фінансових інструментів;

послуги, закупівля яких здійснюється банками для надання ними банківських послуг та проведення банківських операцій відповідно до законів України «Про банки і банківську діяльність» та «Про Національний банк України»;

послуги, які надаються Національним банком України відповідно до закону;

банкни документи, що посвідчують особу та підтверджують громадянство України - паспорти, бланки документів, що посвідчують особу та підтверджують її спеціальний статус, бланки інших документів, які від-



повідно до законодавства України потребують використання спеціальних елементів захисту, марки акцизного податку, які виготовляються підприємствами, що входять до сфери управління Національного банку України, а також товари, роботи і послуги, необхідні для їх виготовлення;

послуги з провадження наукової, науково-технічної діяльності, які фінансуються на конкурсній основі в порядку, визначеному статтею 34 Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність».

4. Особливості здійснення процедур закупівлі, визначених цим Законом, встановлюються окремими законами для:

1) юридичних осіб, які провадять діяльність у таких сферах:

забезпечення виробництва, транспортування та постачання теплової енергії;

забезпечення виробництва, передачі, купівлі-продажу, розподілу та централізованого диспетчерського (оперативно-технологічного) управління об'єднаною енергетичною системою України та постачання електричної енергії;

забезпечення виробництва, транспортування та постачання питної води;

забезпечення функціонування централізованого водовідведення;

надання послуг з користування інфраструктурою залізничного транспорту загального користування;

забезпечення функціонування міського електричного транспорту та експлуатація його об'єктів для надання послуг з перевезення;

надання послуг автостанцій, портів, аеропортів;

надання послуг з аеронавігаційного обслуговування польотів повітряних суден;

надання послуг поштового зв'язку;

геологічне вивчення (у тому числі дослідно-промислово розробка родовищ) нафтогазоносних надр, родовищ вугілля та інших видів твердого палива;

забезпечення функціонування та експлуатація телекомунікаційних мереж фіксованого зв'язку загального користування або надання загальнодоступних телекомунікаційних послуг;

забезпечення транспортування, зберігання, переробки нафти та нафтопродуктів сирих;

2) таких товарів, робіт і послуг:

неопромінені паливні елементи (твели) для ядерних реакторів;

нафта або нафтопродукти сири;

електрична енергія, послуги з її постачання, передачі та розподілу;

централізоване постачання теплової енергії;

природний і нафтовий газ та послуги з його транспортування, розподілу і постачання;

послуги поштового зв'язку, поштові марки та марковані конверти;

телекомунікаційні послуги, у тому числі з ретрансляції радіо- та телесигналів (за винятком послуг мобільного зв'язку та послуг Інтернет-провайдерів);

послуги з підготовки фахівців, наукових, науково-педагогічних та робітничих кадрів, підвищення кваліфікації та перепідготовки кадрів (післядипломна освіта) за державним замовленням;

послуги з централізованого водопостачання та водовідведення;

закупівля яких здійснюється відповідно до програм Глобального фонду для боротьби із СНІДом, туберкульозом та малярією в Україні, що виконуються відповідно до закону.

5. Забороняється укладання договорів, які передбачають оплату замовником товарів, робіт і послуг до/без проведення процедур, визначених цим Законом. Замовник не має права ділити предмет закупівлі на частини з метою уникнення проведення процедури відкритих торгів або застосування цього Закону.

Стаття 3. Принципи здійснення закупівель

1. Закупівлі здійснюються за такими принципами: добросовісна конкуренція серед учасників; максимальна економія та ефективність; відкритість та прозорість на всіх стадіях закупівель; недискримінація учасників;

об'єктивна та неупереджена оцінка пропозицій конкурсних торгів;

запобігання корупційним діям і зловживанням;

вільного переміщення товарів;

свободи надання послуг.

Стаття 4. Планування закупівель та інші передумови здійснення процедур закупівель

1. Закупівля здійснюється відповідно до річного плану. Річний план, зміни до нього надсилаються до органів, що здійснюють казначейське обслуговування бюджетних коштів, або обслуговуючого банку за місцем обслуговування замовника протягом п'яти робочих днів з дня їх затвердження.

2. Річний план, зміни до нього обов'язково безоплатно оприлюднюються на веб-порталі Уповноваженого органу з питань закупівель (далі - веб-портал Уповноваженого органу) протягом п'яти робочих днів з дня затвердження річного плану або змін до нього.

Річний план та зміни до нього також оприлюднюються замовником на власному веб-сайті або за його відсутності на веб-сайті головного розпорядника бюджетних коштів.

Стаття 5. Недискримінація учасників

1. Вітчизняні та іноземні учасники беруть участь у процедурах закупівель на рівних умовах.

2. Замовники забезпечують вільний доступ усіх учасників до інформації про закупівлю, передбаченої цим Законом.

3. Замовник не може встановлювати дискримінаційні вимоги до учасників.

Стаття 6. Міжнародні зобов'язання України у сфері закупівель

1. Якщо міжнародним договором України, згоду на обов'язковість якого надано Верховною Радою України, передбачено інший порядок закупівлі, ніж порядок, визначений цим Законом, застосовуються положення міжнародного договору України.

2. Закупівля товарів, робіт і послуг за кошти кредитів, позик, що надані відповідно до міжнародних договорів України Міжнародним банком реконструкції та розвитку, Міжнародною фінансовою корпорацією, Багатостороннім агентством з гарантування інвестицій, Міжнародною асоціацією розвитку, Європейським банком реконструкції та розвитку, Європейським ін-

вестиційним банком, Північним інвестиційним банком, а також іншими міжнародними валютно-кредитними організаціями, здійснюється згідно з правилами і процедурами, встановленими цими організаціями, а в разі нестановлення таких правил і процедур - відповідно до цього Закону.

Закупівля товарів, робіт і послуг на умовах їх співфінансування в рамках проектів, що реалізуються за рахунок кредитів, позик, зазначених в абзаці першому цієї частини, здійснюється згідно з правилами і процедурами, встановленими відповідними організаціями, а в разі нестановлення таких правил і процедур - відповідно до цього Закону.

Розділ II

ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ТА КОНТРОЛЬ

У СФЕРІ ЗАКУПІВЕЛЬ

Стаття 7. Державне регулювання та контроль у сфері закупівель

1. Державне регулювання та контроль у сфері закупівель здійснюють Уповноважений орган та інші органи відповідно до їх компетенції.

Органи, які уповноважені на здійснення контролю у сфері закупівель, не мають права втручатися у проведення процедур закупівель.

2. Уповноважений орган здійснює регулювання та координацію у сфері закупівель у межах повноважень, визначених цим Законом.

3. Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері казначейського обслуговування бюджетних коштів:

до здійснення оплати за договорами про закупівлю перевіряє наявність та відповідність укладеного договору про закупівлю звіту про результати проведення процедури закупівлі та річному плану закупівель, правильність їх оформлення відповідно до законодавства, а також наявність оголошення про проведення процедури закупівлі, повідомлення про акцепт пропозиції конкурсних торгів (цінової пропозиції, пропозиції за результатами застосування переговорної процедури закупівлі), відомостей про рамкову угоду, за якою укладено договір про закупівлю (у разі проведення закупівлі за рамковими угодами), оголошення про результати процедури закупівлі, що були оприлюднені на веб-порталі Уповноваженого органу.

Перевіркою правильності оформлення документів вважається перевірка дотримання замовником встановлених законодавством вимог до форми документа та правильності його заповнення відповідно до затверджених інструкцій стосовно заповнення таких форм (за їх наявності) або розміщених на веб-порталі Уповноваженого органу;

вживає заходів з недопущення здійснення платежів з рахунка замовника згідно з узятим фінансовим зобов'язанням за договором про закупівлю у випадках:

відсутності або невідповідності встановленим законодавством вимогам необхідних документів, передбачених цим Законом;

відміни процедури закупівлі;

набрання законної сили рішенням суду про визнання результатів процедури закупівлі недійсними;

на період призупинення процедури закупівлі;

наявності відповідного рішення органу оскарження відповідно до статті 18 цього Закону.

У разі виявлення порушень вимог законодавства у сфері закупівель повідомляє про такі випадки Уповноважений орган та орган оскарження.

Банкам під час оплати за договорами про закупівлю замовником разом із платіжним дорученням надаються документи щодо державних закупівель відповідно до Закону України «Про банки і банківську діяльність». У разі їх невідповідності вимогам цього Закону платіжне доручення вважається оформленим неналежним чином.

4. Рахункова палата, Антимонопольний комітет України, центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері державного фінансового контролю, здійснюють контроль у сфері державних закупівель у межах своїх повноважень, визначених Конституцією та законами України.

5. Нормативно-правове забезпечення державного регулювання та контролю у сфері закупівель здійснює Уповноважений орган.

Стаття 8. Уповноважений орган та орган оскарження

1. Основними функціями Уповноваженого органу є:

1) розроблення і затвердження нормативно-правових актів, необхідних для виконання цього Закону;

2) моніторинг закупівель;

3) подання Кабінету Міністрів України пропозицій щодо визначення генерального замовника;

4) підготовка та подання до Кабінету Міністрів України, Рахункової палати кварталних звітів про стан закупівель;

5) узагальнення практики здійснення закупівель, у тому числі міжнародної;

6) вивчення, узагальнення та поширення світового досвіду з питань закупівель;

7) забезпечення функціонування безоплатного веб-порталу Уповноваженого органу;

8) взаємодія з громадськістю та проведення громадських слухань з питань удосконалення системи державних закупівель;

9) організація нарад та семінарів з питань закупівель;

10) надання безоплатної методологічної допомоги замовникам та надання відповідей з питань державних закупівель на запити зацікавлених осіб. Відповіді на запити носять виключно рекомендаційний характер;

11) міжнародне співробітництво у сфері закупівель;

12) розроблення та затвердження:

стандартної документації конкурсних торгів;

типового положення про комітет з конкурсних торгів;

порядку визначення предмета закупівлі;

порядку здійснення моніторингу закупівель;

порядку розміщення інформації;

форм:

річного плану закупівель;

оголошення про проведення процедури закупівлі (оголошення про проведення відкритих торгів, оголошення про проведення процедури двоступеневих торгів, оголошення про проведення попередньої кваліфі-

кації, запит цінкових пропозицій, інформація про застосування переговорної процедури закупівлі);

обґрунтування застосування переговорної процедури закупівлі;

реєстру отриманих пропозицій конкурсних торгів, кваліфікаційних пропозицій, цінкових пропозицій;

протоколу розкриття пропозицій конкурсних торгів, кваліфікаційних пропозицій, цінкових пропозицій;

протоколу оцінки пропозицій конкурсних торгів, цінкових пропозицій;

повідомлення про акцепт пропозиції конкурсних торгів або цінової пропозиції;

повідомлення учасником про результати процедури закупівлі;

оголошення про результати процедури закупівлі (оголошення про результати проведення торгів, повідомлення про результати проведення попередньої кваліфікації, інформація про результати процедури запити цінкових пропозицій, інформація про результати проведення переговорної процедури закупівлі, повідомлення про відміну торгів чи визнання їх такими, що не відбулися, повідомлення про відміну переговорної процедури закупівлі);

звіту про результати проведення процедури закупівлі;

повідомлення про внесення змін до договору;

звіту про виконання договору про закупівлю;

13) надання роз'яснень щодо застосування законодавства у сфері закупівель;

14) розроблення примірних навчальних програм з питань організації та здійснення закупівель;

15) співробітництво з правоохоронними органами щодо виявлення фактів порушення законодавства у сфері закупівель та подання у випадках, передбачених законами України, до правоохоронних органів матеріалів про виявлені порушення;

16) співробітництво з органами Антимонопольного комітету України щодо виявлення фактів порушень законодавства про захист економічної конкуренції у сфері закупівель;

17) співробітництво з державними органами щодо запобігання проявам корупції у сфері закупівель;

18) вжиття заходів щодо забезпечення ефективного та раціонального використання бюджетних коштів, максимальної їх економії під час здійснення державних закупівель;

19) інформування громадськості про політику та правила державних закупівель.

2. Уповноважений орган має право:

1) вимагати від замовників подання звіту про результати проведення процедури закупівлі та звіту про виконання договору про закупівлю згідно з цим Законом;

2) встановлювати строки подання замовниками інформації про заплановані закупівлі та укладені договори про закупівлю;

3) отримувати в установленому порядку від замовників, учасників, підприємств, установ, організацій, а також органів, які здійснюють державне регулювання і контроль у сфері закупівель, правоохоронних органів документи та інформацію, що необхідні для виконання функцій, передбачених цим Законом, у тому числі для здійснення моніторингу державних закупівель.

Особи та органи, зазначені у цьому пункті, впродовж п'яти днів з дати отримання відповідного запиту зобов'язані надати Уповноваженому органу інформацію та завірені належним чином копії документів;

4) проводити моніторинг закупівель;

5) здійснювати інші дії та вживати інші заходи, передбачені законодавством для виконання покладених на Уповноважений орган функцій;

6) у разі виявлення порушень законодавства з питань державних закупівель під час здійснення моніторингу закупівель надавати рекомендації щодо усунення та недопущення таких, а також повідомляти центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері фінансового державного контролю з метою проведення контрольних заходів.

3. Антимонопольний комітет України як орган оскарження з метою неупередженого та ефективного захисту прав та законних інтересів осіб, пов'язаних з участю у процедурах державної закупівлі, створює постійно діючу адміністративну колегію з розгляду скарг про порушення законодавства у сфері державних закупівель. Рішення постійно діючої адміністративної колегії приймаються від імені Антимонопольного комітету України.

Постійно діюча адміністративна колегія Антимонопольного комітету України з розгляду скарг про порушення законодавства у сфері державних закупівель діє у складі трьох державних уповноважених Антимонопольного комітету України. Голова постійно діючої адміністративної колегії Антимонопольного комітету України повинен мати вищу юридичну освіту.

Член постійно діючої адміністративної колегії, який є пов'язаною особою з суб'єктом оскарження або замовником, не може брати участі у розгляді та прийнятті рішень щодо такої скарги і повинен бути замінений на час розгляду і прийняття рішення щодо такої скарги іншим державним уповноваженим Антимонопольного комітету України, що визначається Головою Антимонопольного комітету України.

Порядок діяльності постійно діючої адміністративної колегії встановлюється відповідно до Закону України «Про Антимонопольний комітет України», якщо інше не встановлено цим Законом.

Стаття 9. Громадський контроль у сфері державних закупівель

1. Громадський контроль забезпечується через вільний доступ до всієї інформації щодо державних закупівель, яка підлягає оприлюдненню відповідно до цього Закону.

2. Замовники і учасники процедур закупівель та Уповноважений орган повинні сприяти залученню громадськості до здійснення контролю у сфері закупівель відповідно до законів України «Про громадські об'єднання», «Про звернення громадян» і «Про інформацію».

3. Громадяни і громадські організації та їх спілки не мають права втручатися в діяльність Уповноваженого органу та процедуру визначення замовником переможця торгів.



ПОЧАТОК НА 16—17-Й СТОР.

4. Під час проведення процедур розкриття пропозицій конкурсних торгів мають право бути присутніми представники засобів масової інформації та уповноважені представники громадських об'єднань. Замовники зобов'язані забезпечити безперешкодний доступ представників засобів масової інформації та громадських об'єднань на їхню вимогу до процедури розкриття пропозицій конкурсних торгів та право на фіксацію технічними засобами.

Розділ III

#### ЗАГАЛЬНІ УМОВИ ЗДІЙСНЕННЯ ЗАКУПІВЛІ

Стаття 10. Оприлюднення інформації про закупівлю  
1. Замовник безоплатно подає для оприлюднення на веб-порталі Уповноваженого органу в порядку, встановленому цим Законом, інформацію про закупівлю, а саме:

оголошення про проведення процедури закупівлі - не пізніш як за 20 робочих днів до дня розкриття пропозицій конкурсних торгів або кваліфікаційних пропозицій, якщо цим Законом для окремих процедур закупівлі не встановлено інший строк;

обґрунтування застосування переговорної процедури закупівлі - одночасно з оголошенням про проведення процедури закупівлі;

документацію конкурсних торгів або кваліфікаційну документацію не пізніш як за 20 робочих днів до дня розкриття пропозицій конкурсних торгів або кваліфікаційних пропозицій, якщо цим Законом для окремих процедур закупівлі не встановлено інший строк;

зміни до документації конкурсних торгів або кваліфікаційної документації та роз'яснення до неї (у разі наявності) - протягом трьох робочих днів з дня прийняття рішення про їх внесення, але не пізніш як за сім днів до дати розкриття пропозицій конкурсних торгів або кваліфікаційних пропозицій;

оголошення з відомостями про укладену рамкову угоду (у разі проведення закупівлі за рамковими угодами) - не пізніш як через сім днів з дня укладення рамкової угоди;

протокол розкриття пропозицій конкурсних торгів, цінових пропозицій, кваліфікаційних пропозицій - протягом трьох робочих днів з дня розкриття пропозицій конкурсних торгів, цінових пропозицій, кваліфікаційних пропозицій;

інформацію про відхилення пропозицій конкурсних торгів, цінових пропозицій, кваліфікаційних пропозицій та підстави такого відхилення у вигляді протоколу - протягом трьох робочих днів з дня прийняття такого рішення;

повідомлення про акцепт пропозиції конкурсних торгів або цінової пропозиції (пропозиції за результатами застосування переговорної процедури закупівлі) - протягом трьох робочих днів з дня прийняття рішення про визначення переможця процедури закупівлі;

оголошення про результати процедури закупівлі - не пізніш як через сім днів з дня укладення договору про закупівлю або прийняття рішення про відміну торгів чи визнання їх такими, що не відбулися;

звіт про результати проведення процедури закупівлі - не пізніш як через три дні з дня його затвердження;

повідомлення про внесення змін до договору у випадках, передбачених пунктами 1, 2, 4, 5 та 8 частини п'ятої статті 40 цього Закону, - протягом трьох робочих днів з дня внесення змін;

звіт про виконання договору - протягом трьох робочих днів з дня закінчення строку дії договору, виконання договору або його розірвання.

Веб-портал Уповноваженого органу повинен відповідати встановленим законодавством вимогам щодо захисту інформації, що є власністю держави, забезпечувати вільний та безоплатний доступ до нього.

Відповідальність за повноту та достовірність інформації, що оприлюднюється на веб-порталі Уповноваженого органу, несуть голова та секретар комітету з конкурсних торгів замовника.

Інформація для оприлюднення на веб-порталі Уповноваженого органу може подаватися у формі електронних документів відповідно до законів України «Про електронні документи та електронний документообіг» і «Про електронний цифровий підпис». У разі подання інформації в іншій формі зміст такої інформації підтверджується у письмовій формі.

2. Інформація, зазначена в частині першій цієї статті, може додатково оприлюднюватися на вибір замовника в інших засобах масової інформації, на веб-сайтах замовника (у разі наявності) або веб-сайтах відповідних органів влади, органів місцевого самоврядування.

3. Процедури закупівлі, попередня кваліфікація учасників не можуть проводитися до/без оприлюднення оголошення про проведення процедури закупівлі на веб-порталі Уповноваженого органу згідно з частиною першою цієї статті.

4. Оголошення про проведення процедури закупівлі та про результати процедури закупівлі у строки, встановлені в частині першій цієї статті, обов'язково додатково оприлюднюються на веб-порталі Уповноваженого органу англійською мовою, якщо очікувана вартість закупівлі перевищує суму, еквівалентну:

для товарів - 200 тисячам євро;

для послуг - 300 тисячам євро;

для робіт - 500 тисячам євро.

Курс євро визначається згідно з офіційним курсом Національного банку України, встановленим на день надання для оприлюднення на веб-порталі Уповноваженого органу оголошення про проведення процедури закупівлі.

5. Доступ користувачів до інформації, оприлюдненої на веб-порталі Уповноваженого органу, є безоплатним та вільним. Інформація про закупівлю, визначена цим Законом, приймається для оприлюднення на веб-порталі Уповноваженого органу безоплатно.

Стаття 11. Комітет з конкурсних торгів

1. Комітет з конкурсних торгів утворюється замовником (генеральним замовником) для організації та проведення процедур закупівель.

Комітет з конкурсних торгів діє на засадах колегіальності та неупередженості членів комітету з конкурсних торгів. Членство в комітеті з конкурсних торгів не повинно створювати протиріччя між інтересами за-

мовника та учасника чи між інтересами учасників процедури закупівлі, наявність якого може вплинути на об'єктивність та неупередженість прийняття рішень щодо вибору переможця процедури закупівлі.

2. Склад комітету з конкурсних торгів та положення про комітет з конкурсних торгів затверджуються рішенням замовника (генерального замовника). До складу комітету з конкурсних торгів не можуть входити посадові особи та представники учасників, члени їх сімей, а також народні депутати України, депутати Верховної Ради Автономної Республіки Крим та депутати міської, районної у місті, районної, обласної ради.

До складу комітету з конкурсних торгів входить не менше п'яти осіб. У разі якщо кількість службових (посадових) осіб у штатній чисельності працівників замовника є меншою, ніж п'ять осіб, до складу комітету з конкурсних торгів мають входити всі службові (посадові) особи замовника.

Голова, секретар та інші члени комітету з конкурсних торгів можуть пройти навчання з питань організації та здійснення закупівель.

3. Керівництво роботою комітету з конкурсних торгів здійснює його голова. Голова комітету з конкурсних торгів організовує роботу комітету і несе персональну відповідальність за виконання покладених на комітет функцій.

4. Комітет з конкурсних торгів:

планує проведення процедур закупівель;

складає та затверджує річний план державних закупівель;

здійснює вибір процедури закупівлі;

проводить процедури закупівель, попередню кваліфікацію учасників;

забезпечує рівні умови для всіх учасників, об'єктивний та чесний вибір переможця;

забезпечує складання, затвердження та зберігання відповідних документів з питань державних закупівель, визначених цим Законом;

здійснює інші дії, передбачені цим Законом.

5. Рішення комітету з конкурсних торгів оформляється протоколом, який підписується всіма членами комітету, присутніми на засіданні комітету з конкурсних торгів. У разі відмови члена комітету з конкурсних торгів підписати протокол про це зазначається у протоколі із зазначенням причин відмови.

Члени комітету з конкурсних торгів несуть персональну відповідальність за прийняті ними рішення відповідно до законів України.

6. Типове положення про комітет з конкурсних торгів розробляється та затверджується Уповноваженим органом.

Стаття 12. Процедури закупівлі

1. Закупівля може здійснюватися шляхом застосування однієї з таких процедур:

відкриті торги;

двоступеневі торги;

запит цінових пропозицій;

попередня кваліфікація учасників;

переговорна процедура закупівлі.

2. Замовник має право здійснювати процедури закупівлі, передбачені частиною першою цієї статті, із використанням електронних засобів.

У разі використання електронних засобів з метою подання пропозицій конкурсних торгів, кваліфікаційних та цінових пропозицій та здійснення їх оцінки документи та дані створюються і подаються з урахуванням вимог законів України «Про електронні документи та електронний документообіг» і «Про електронний цифровий підпис».

Електронні засоби, які використовуються замовником під час здійснення процедури закупівель, повинні бути загальнодоступними і гарантувати недискримінацію та рівний доступ до інформації всім учасникам процедур закупівель.

Особливості застосування електронних засобів під час здійснення процедур закупівлі визначаються Кабінетом Міністрів України.

3. Відповідальність за вибір та застосування процедур закупівлі несуть виключно службові (посадові) особи замовника - члени комітету з конкурсних торгів персонально.

Стаття 13. Закупівля за рамковими угодами

1. Закупівля за рамковими угодами здійснюється в порядку, передбаченому для проведення процедури відкритих торгів, двоступеневих торгів, попередньої кваліфікації, з урахуванням вимог цієї статті, а рамкові угоди укладаються відповідно до вимог цієї статті.

2. Особливості укладення рамкових угод, перелік товарів і послуг, які можуть закуповуватися за рамковими угодами, визначаються Уповноваженим органом.

Особливості виконання рамкових угод, порядок визначення генеральних замовників та взаємодії замовників з генеральним замовником за рамковими угодами визначаються Кабінетом Міністрів України.

3. В оголошенні про проведення закупівлі за рамковою угодою обов'язково зазначаються:

строк, на який укладається угода, що не може перевищувати чотирьох років;

кількість учасників, з якими буде укладено угоду;

найменування і місцезнаходження замовника (замовників), які здійснюватимуть закупівлю за угодою.

4. Рамкова угода укладається з кількома учасниками за умови, що участь у ній бере не менше трьох учасників.

У разі надходження пропозицій у кількості, меншій ніж заявлена кількість учасників, або відхилення отриманих пропозицій на підставах, установлених цим Законом, замовник (генеральний замовник) має право укласти рамкову угоду з тими учасниками, пропозиції яких не відхилені.

5. Замовник має право укласти договір про закупівлю відповідних товарів і послуг виключно з тими учасниками, з якими укладено рамкову угоду.

6. Рамкові угоди виконуються з дотриманням таких вимог:

1) у разі укладення рамкової угоди з одним учасником усі істотні умови договору про закупівлю визначаються в рамковій угоді, а такий договір вважається укладеним після подання замовником учаснику пропозиції виконати зазначені умови та отримання письмової згоди учасника;

2) у разі укладення рамкової угоди з кількома учасниками:

якщо всі умови договору про закупівлю визначені в рамковій угоді, замовник має право укласти такий договір з дотриманням зазначених у рамковій угоді умов відбору серед учасників, з якими укладено відповідну рамкову угоду;

якщо не всі істотні умови договору про закупівлю визначені в рамковій угоді, такий договір укладається замовником з переможцем процедури конкурентного відбору, який проводиться замовником серед учасників, з якими укладено відповідну рамкову угоду.

З метою визначення переможця конкурентного відбору замовник надсилає письмове запрошення всім учасникам, з якими укладено рамкову угоду, подати пропозиції щодо укладення договору про закупівлю. Замовник повинен встановити строк, достатній для підготовки учасниками пропозицій, та забезпечити протягом зазначеного строку конфіденційність поданих пропозицій.

Оцінка пропозицій та визначення переможця проводяться за критеріями, встановленими в рамковій угоді, з урахуванням специфічних вимог до предмета закупівлі, встановлення яких допускається згідно з угодою. Такі специфічні вимоги зазначаються у запрошенні учасникам подати пропозиції. Запрошення учасникам та їх пропозиції не можуть передбачати істотну зміну умов договорів закупівлі та характеристик відповідного предмета закупівлі, визначених рамковою угодою.

Конкурентний відбір може проводитися замовником шляхом проведення аукціону із застосуванням електронних засобів. Порядок проведення конкурентного відбору із застосуванням електронних засобів визначається Кабінетом Міністрів України.

7. Генеральний замовник інформує всіх заінтересованих замовників про результати застосування процедури укладення рамкової угоди протягом п'яти днів після її завершення.

Один замовник може бути стороною однієї або кількох рамкових угод. Замовник має право відмовитися від укладення договору про закупівлю за рамковою угодою, поінформувавши про це генерального замовника та Уповноважений орган.

Замовник (генеральний замовник) протягом семи робочих днів з дня укладення рамкової угоди надає для оприлюднення відповідно до статті 10 цього Закону оголошення з відомостями про укладену рамкову угоду.

8. Генеральний замовник протягом п'яти робочих днів після отримання повідомлення замовника про укладення договору про закупівлю за рамковою угодою повідомляє про це Уповноважений орган із зазначенням предмета закупівлі, відповідних замовників та учасників, між якими укладено договори про закупівлю.

Стаття 14. Подання інформації під час проведення процедури закупівлі

1. Подання інформації під час проведення процедури закупівлі здійснюється у письмовій формі, а у випадку, передбаченому абзацом другим частини другої статті 12 цього Закону, - у вигляді електронного документа.

У разі якщо замовник та учасники під час проведення процедури закупівлі надали інформацію в іншій формі, ніж письмова, зміст такої інформації повинен бути ними письмово підтверджений, крім випадку надання інформації у вигляді електронного документа.

2. Замовник протягом усього процесу здійснення процедури закупівлі забезпечує конфіденційність інформації, наданої учасниками (учасниками попередньої кваліфікації). Інформація щодо розгляду та оцінки пропозицій конкурсних торгів надається виключно Уповноваженому органу, органам, що здійснюють державне регулювання та контроль у сфері закупівель, органу оскарження та суду.

Стаття 15. Мова, що застосовується під час проведення процедур закупівель

1. Під час проведення процедур закупівель усі документи, що готуються замовником, викладаються українською мовою, а також за рішенням замовника одночасно всі документи можуть мати автентичний переклад на іншу мову. Визначальним є текст, викладений українською мовою.

Стаття 16. Кваліфікаційні критерії

1. Замовник вимагає від учасників або учасників попередньої кваліфікації подання ними документально підтвердженої інформації про їх відповідність кваліфікаційним критеріям.

2. Замовник може встановлювати такі кваліфікаційні критерії:

наявність обладнання та матеріально-технічної бази;

наявність працівників відповідної кваліфікації, які мають необхідні знання та досвід;

наявність документально підтвердженого досвіду виконання аналогічних договорів;

наявність фінансової спроможності (баланс, звіт про фінансові результати, звіт про рух грошових коштів, довідка з обслуговуючого банку про відсутність (наявності) заборгованості за кредитами).

3. Визначені замовником згідно з цією статтею кваліфікаційні критерії та перелік документів, що підтверджують інформацію учасників або учасників попередньої кваліфікації про відповідність їх таким критеріям, зазначаються в документації конкурсних торгів або кваліфікаційній документації та вимагаються під час проведення переговорів з учасником (у разі застосування переговорної процедури закупівлі).

Замовник не встановлює кваліфікаційні критерії та не визначає перелік документів, що підтверджують подану учасниками або учасниками попередньої кваліфікації інформацію про відповідність їх таким критеріям, у разі:

1) проведення процедури запиту цінових пропозицій;

2) закупівлі нафти, нафтопродуктів сирих, природного і нафтового газу, електричної енергії, послуг з її передачі та розподілу, централізованого постачання теплової енергії, послуг поштового зв'язку, поштових марок та маркованих конвертів, телекомунікаційних послуг, у тому числі з трансляції радіо- та телесигналів, послуг з централізованого водопостачання та во-



довідведення, послуг з перевезення залізничним транспортом загального користування.

4. Документи, що не передбачені законодавством для учасників або учасників попередньої кваліфікації - юридичних, фізичних осіб, у тому числі фізичних осіб - підприємців, не подаються ними у складі пропозиції конкурсних торгів або кваліфікаційної пропозиції та не вимагаються під час проведення переговорів з учасником (у разі застосування переговорної процедури закупівлі).

5. Усі пропозиції конкурсних торгів або кваліфікаційні пропозиції, які відповідають кваліфікаційним критеріям, встановленим частиною другого цієї статті, та за відсутності інших, передбачених цим Законом, підстав для їх відхилення, допускаються до оцінки.

Стаття 17. Відмова в участі у процедурі закупівлі

1. Замовник приймає рішення про відмову учаснику, учаснику попередньої кваліфікації в участі у процедурі закупівлі, попередній кваліфікації учасників та зобов'язаний відхилити пропозицію конкурсних торгів (кваліфікаційну, цінову пропозицію) учасника (учасника попередньої кваліфікації) у разі, якщо:

1) він має незаперечні докази того, що учасник або учасник попередньої кваліфікації пропонує, дає або погоджується дати прямо чи опосередковано будь-якій посадовій особі замовника, іншого державного органу винагороду в будь-якій формі (пропозиція щодо найму на роботу, цінна річ, послуга тощо) з метою вплинути на прийняття рішення щодо визначення переможця процедури закупівлі або застосування замовником певної процедури закупівлі;

2) службову (посадову) особу учасника або учасника попередньої кваліфікації, яку уповноважено учасником або учасником попередньої кваліфікації представляти його інтереси під час проведення процедури закупівлі, фізичну особу, яка є учасником або учасником попередньої кваліфікації, було притягнуто згідно із законом до відповідальності за вчинення у сфері державних закупівель корупційного правопорушення;

3) суб'єкт господарювання (учасник або учасник попередньої кваліфікації) протягом останніх трьох років притягувався до відповідальності за порушення, передбачене пунктом 4 частини другої статті 6, пунктом 1 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді вчинення антиконкурентних узгоджених дій, які стосуються спотворення результатів торгів (тендерів);

4) фізична особа, яка є учасником або учасником попередньої кваліфікації, була засуджена за злочин, вчинений з корисливих мотивів, судимість з якої не знято або не погашено у встановленому законом порядку;

5) службова (посадова) особа учасника або учасника попередньої кваліфікації, яку уповноважено учасником або учасником попередньої кваліфікації представляти його інтереси під час проведення процедури закупівлі, була засуджена за злочин, вчинений з корисливих мотивів, судимість з якої не знято або не погашено у встановленому законом порядку;

6) пропозиція конкурсних торгів (кваліфікаційна, цінова пропозиція) подана учасником процедури закупівлі, який є пов'язаною особою з іншими учасниками процедури закупівлі та/або з членом (членами) комітету з конкурсних торгів замовника;

7) учасник або учасник попередньої кваліфікації визнаний у встановленому законом порядку банкрутом та відносно нього відкрита ліквідаційна процедура.

2. Замовник може прийняти рішення про відмову учаснику, учаснику попередньої кваліфікації в участі у процедурі закупівлі, попередній кваліфікації учасників та може відхилити пропозицію конкурсних торгів (кваліфікаційну, цінову пропозицію) учасника (учасника попередньої кваліфікації) у разі, якщо:

1) учасник або учасник попередньої кваліфікації має заборгованість із сплати податків і зборів (обов'язкових платежів);

2) учасник або учасник попередньої кваліфікації не провадить господарську діяльність відповідно до положень його статуту;

3) учасник або учасник попередньої кваліфікації заареєстрований в офшорних зонах. Перелік офшорних зон встановлюється Кабінетом Міністрів України.

3. Інформація про відхилення пропозиції конкурсних торгів, кваліфікаційної або цінової пропозиції із зазначенням підстави надсилається учаснику або учаснику попередньої кваліфікації, пропозиція якого відхилена, протягом трьох робочих днів з дня прийняття замовником такого рішення та оприлюднюється відповідно до статті 10 цього Закону.

Стаття 18. Порядок оскарження процедур закупівлі

1. Скарга до органу оскарження подається суб'єктом оскарження в письмовій формі та повинна бути підписана особою, яка її подає, і містити таку інформацію:

найменування органу оскарження;

ім'я (найменування), місце проживання (місцезнаходження) суб'єкта оскарження, а також номер засобу зв'язку, адреса електронної пошти (у разі наявності);

найменування, місцезнаходження, поштова адреса замовника, генерального замовника, рішення, дії або бездіяльність яких оскаржуються;

номер оголошення про проведення процедури, яке оприлюднене на веб-порталі Уповноваженого органу;

підстави подання скарги, посилання на порушення процедури закупівлі або прийняті рішення, дії або бездіяльність замовника, генерального замовника, фактичні обставини, що це можуть підтверджувати, дату, коли суб'єкту оскарження стало відомо про такі рішення, дії або бездіяльність;

вимоги суб'єкта оскарження та їх обґрунтування.

До скарги додаються документи (у разі наявності), що підтверджують порушення процедури закупівлі або неправомірність рішень, дій або бездіяльності замовника, генерального замовника.

2. Подання скарги до органу оскарження не потребує попереднього звернення до замовника, генерального замовника з вимогою щодо усунення порушення під час проведення процедури закупівлі.

3. У разі отримання замовником, генеральним замовником звернення з вимогою щодо усунення порушення під час проведення процедури закупівлі замов-

ник, генеральний замовник має право на добровільній основі вжити належних заходів, у тому числі з призупиненням процедури закупівлі, для врегулювання питань, зазначених у зверненні. Надіслання звернення замовнику, генеральному замовнику не позбавляє особу права звернутися зі скаргою до органу оскарження. Замовник, генеральний замовник повинні повідомити всіх заінтересованих осіб про рішення, прийняті за результатами розгляду звернення, та односторонньо подати для оприлюднення таке рішення разом із зверненням на веб-портал Уповноваженого органу. У разі подання скарги щодо цієї самої процедури закупівлі, якої стосується звернення, замовник, генеральний замовник повідомляють орган оскарження про вжиті за цим зверненням заходи.

4. Скарги подаються до органу оскарження не пізніше 10 днів з дня, коли суб'єкт оскарження дізнався або повинен був дізнатися про порушення його прав чи законних інтересів прийнятим рішенням, дією чи бездіяльністю замовника, генерального замовника, але до дня укладення договору про закупівлю. Скарги, які стосуються документації конкурсних торгів (кваліфікаційної документації, запиту цінових пропозицій), можуть подаватися у будь-який строк після оприлюднення оголошення про їх проведення, але не пізніше закінчення строку, встановленого для подання пропозицій конкурсних торгів (кваліфікаційних, цінових пропозицій).

Скарги щодо укладених договорів про закупівлю розглядаються в судовому порядку.

5. Датою подання суб'єктом оскарження скарги до органу оскарження вважається дата її реєстрації органом оскарження.

Орган оскарження повинен у строк, що не перевищує трьох робочих днів з дня реєстрації скарги в органі оскарження, повідомити суб'єкта оскарження, замовника, генерального замовника про час і місце розгляду скарги та в той самий строк подати для оприлюднення таке повідомлення на веб-портал Уповноваженого органу. Суб'єкт оскарження, замовник, генеральний замовник мають право взяти участь у розгляді скарги. Розгляд скарги є відкритим, усі бажаючі можуть бути присутніми на розгляді. Особи, присутні на розгляді, можуть використовувати засоби фото-, кінозйомки, відео- та звукозапису. Рішення, прийняте органом оскарження, проголошується прилюдно.

За подання скарги до органу оскарження справляється плата, яка зараховується до Державного бюджету України. Розмір плати визначається Кабінетом Міністрів України.

При поданні скарги до органу оскарження суб'єкт оскарження надсилає копію скарги замовнику, генеральному замовнику, рішення, дія чи бездіяльність якого оскаржуються.

6. Орган оскарження залишає скаргу без розгляду у разі, якщо:

суб'єкт оскарження подає скаргу щодо того самого порушення, у тій самій процедурі закупівлі і з тих самих підстав, які вже були предметом розгляду органу оскарження і щодо яких органом оскарження було прийнято відповідне рішення;

скарга не відповідає вимогам частини першої або четвертої цієї статті;

суб'єктом оскарження не внесено плату, передбачену абзацом третім частини п'ятої цієї статті;

замовником, генеральним замовником відповідно до цього Закону усунуто порушення, зазначені в скарзі, про що було надано документальне підтвердження.

Орган оскарження зобов'язаний поінформувати суб'єкта оскарження, замовника, генерального замовника про залишення скарги без розгляду не пізніше наступного робочого дня після прийняття такого рішення та в той самий строк подати для оприлюднення таке рішення на веб-портал Уповноваженого органу.

7. Орган оскарження приймає рішення про припинення розгляду скарги у разі, якщо:

обставини, зазначені в абзацах другому - п'ятому частини шостої цієї статті, встановлені органом оскарження після прийняття скарги до розгляду;

замовником, генеральним замовником прийнято рішення про відміну торгів чи визнання їх такими, що не відбулися, відміну переговорної процедури, крім випадку оскарження будь-якого з цих рішень.

У разі відкликання скарги орган оскарження може прийняти рішення про припинення розгляду скарги.

8. Подання скарги не призупиняє процедуру закупівлі, за винятком випадку, коли орган оскарження приймає рішення про призупинення процедури закупівлі.

Орган оскарження має право за власною ініціативою або за заявою суб'єкта оскарження прийняти рішення про призупинення процедури закупівлі на строк до винесення рішення за скаргою, рішення про припинення розгляду скарги або рішення про залишення скарги без розгляду. Протягом одного робочого дня орган оскарження повідомляє про призупинення процедури закупівлі центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері казначейського обслуговування бюджетних коштів, Уповноважений орган, замовника, генерального замовника та суб'єкта оскарження та в той самий строк подає на оприлюднення таке рішення на веб-портал Уповноваженого органу.

Призупинення процедури закупівлі передбачає зупинення замовником, генеральним замовником будь-яких дій та прийняття будь-яких рішень щодо закупівлі, у тому числі укладення договору про закупівлю, крім дій, спрямованих на усунення порушень, зазначених у скарзі.

У разі усунення замовником, генеральним замовником порушень, зазначених у скарзі, замовник, генеральний замовник протягом одного робочого дня з моменту усунення порушення повинен повідомити про це орган оскарження та надати документальне підтвердження.

9. Розгляд скарги зупиняє перебіг строків, встановлених абзацами третім і четвертим частини другої статті 31, абзацом четвертим частини п'ятої статті 36, абзацом другим частини третьої статті 39 цього Закону.

Перебіг цих строків продовжується з дня, наступ-

ного за днем прийняття рішення органом оскарження за результатами розгляду скарги, рішення про припинення розгляду скарги або рішення про залишення скарги без розгляду.

У будь-якому разі укладення договору про закупівлю під час процедури оскарження забороняється.

Під час розгляду скарги органом оскарження Уповноважений орган повинен забезпечити неприйняття для оприлюднення інформації про закупівлю за призупиненою процедурою закупівлі, яка підлягає оприлюдненню згідно з цим Законом, крім випадків усунення замовником, генеральним замовником порушень, зазначених у скарзі.

10. За результатами розгляду скарги орган оскарження має право:

прийняти рішення про встановлення або відсутності порушень процедури закупівлі (у тому числі порушення порядку оприлюднення або неоприлюднення інформації про державні закупівлі, передбаченої цим Законом) та про заходи, що повинні вживатися для їх усунення, зокрема зобов'язати замовника, генерального замовника повністю або частково скасувати свої рішення, надати необхідні документи, роз'яснення, усунути будь-які дискримінаційні умови (у тому числі ті, що зазначені в технічній специфікації, яка є складовою частиною документації з конкурсних торгів, кваліфікаційної документації), привести документацію конкурсних торгів (кваліфікаційну документацію, запит цінових пропозицій) у відповідність із вимогами законодавства, або за неможливості виправити допущені порушення відмінити процедуру закупівлі;

у випадках, передбачених законами України, передавати рішення, документи та матеріали щодо здійснення закупівель до правоохоронних, контролюючих та інших органів.

11. Для розгляду скарг орган оскарження має право запитувати й отримувати у замовників, генеральних замовників, учасників, контролюючих органів, Уповноваженого органу, інших осіб відповідні інформацію, документи та матеріали щодо проведення процедур закупівель.

Замовники, генеральні замовники, контролюючі органи, Уповноважений орган, інші особи протягом трьох робочих днів з дня отримання запиту повинні надіслати органу оскарження відповідну інформацію, завірені належним чином копії документів та матеріали.

У разі якщо у встановлений строк не надано інформацію, документи та матеріали щодо проведення процедур державних закупівель, орган оскарження розглядає скаргу та приймає рішення на її підставі та в межах одержаної за скаргою інформації.

Орган оскарження має право залучати для отримання консультацій та експертних висновків представників державних органів (за погодженням з керівниками державних органів), експертів та спеціалістів, які не можуть бути пов'язаними особами та володіють спеціальними знаннями, необхідними для професійного та неупередженого розгляду скарги. Суб'єкт оскарження та замовник (генеральний замовник) можуть надавати висновки експертів та спеціалістів, які володіють спеціальними знаннями. Висновки таких представників державних органів, експертів та спеціалістів оформлюються у письмовій формі та долучаються до матеріалів справи про розгляд скарги.

12. Рішення за результатами розгляду скарги приймаються органом оскарження виключно на його засіданнях.

13. Орган оскарження приймає протягом 30 робочих днів з дня реєстрації скарги в органі оскарження обґрунтоване рішення, у якому зазначаються:

висновок органу оскарження про наявність або відсутність порушення процедури закупівлі;

висновок органу оскарження про задоволення скарги або про відмову в її задоволенні повністю чи частково;

підстави та обґрунтування прийняття рішення;

у разі, якщо скаргу задоволено повністю або частково, - зобов'язання усунення замовником, генеральним замовником порушення процедури закупівлі та/або відновлення процедури закупівлі з моменту попереднього законного рішення чи правомірної дії замовника, генерального замовника.

14. Рішення органу оскарження оформляється у письмовій формі і містить таку інформацію:

найменування органу оскарження;

короткий зміст скарги;

мотивувальну частину рішення;

резолютивну частину рішення;

строк оскарження рішення.

15. Засвідчені в установленому порядку копії рішення за результатами розгляду скарги орган оскарження протягом трьох робочих днів з дня його прийняття надсилає суб'єкту оскарження, замовнику, генеральному замовнику, центральному органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері казначейського обслуговування бюджетних коштів, та Уповноваженому органу.

16. Рішення органу оскарження набирають чинності з дня їх прийняття та є обов'язковими для виконання замовниками, генеральними замовниками, особами, яких вони стосуються.

Рішення органу оскарження підлягають обов'язковому оприлюдненню після їх прийняття на веб-порталі Уповноваженого органу та не пізніше наступного робочого дня також оприлюднюються на веб-порталі Антимонопольного комітету України.

17. Рішення органу оскарження може бути оскаржене суб'єктом оскарження, замовником до суду протягом 30 днів з дня, коли особа дізналася про його прийняття.

Стаття 19. Звіт про результати проведення процедури закупівлі

1. У звіті про результати проведення процедури закупівлі обов'язково зазначаються:

найменування предмета закупівлі;

кількість учасників процедури закупівлі та найменування і місцезнаходження учасника, з яким укладено договір про закупівлю;

ціни пропозицій конкурсних торгів (цінові пропозиції або ціна пропозиції на переговорах в разі застосу-



ПОЧАТОК НА 16—19-Й СТОР.

вання переговорної процедури закупівлі) та сума, визначена у договорі про закупівлю;

дата оприлюднення оголошення з відомостями про укладену рамкову угоду, за якою укладено договір про закупівлю (у разі проведення закупівлі за рамковими угодами), розміщеного на веб-порталі Уповноваженого органу відповідно до статті 10 цього Закону; дата оприлюднення повідомлення про акцепт пропозиції конкурсних торгів або цінової пропозиції (пропозиції за результатами застосування переговорної процедури закупівлі), розміщеного на веб-порталі Уповноваженого органу відповідно до статті 10 цього Закону;

дата оприлюднення оголошення про проведення процедури закупівлі та про результати процедури закупівлі, розміщених на веб-порталі Уповноваженого органу відповідно до статті 10 цього Закону; адреса веб-сайту, на якому замовником додатково розміщувалася інформація про закупівлю (у разі наявності);

у разі, якщо в результаті проведення торгів не було укладено договір про закупівлю, - підстави прийняття рішення про неукладення договору про закупівлю, якщо таке мало місце;

дата укладення договору про закупівлю; зведена інформація замовника про наявність та відповідність встановленим законодавством вимогам документів, що підтверджують відповідність учасників кваліфікаційним критеріям відповідно до статті 16 цього Закону, та наявності/відсутності обставин, встановлених статтею 17 цього Закону, із зазначенням відповідних підстав; у разі закупівлі робіт або послуг - повне найменування та місцезнаходження кожного юридичного суб'єкта господарювання, якого учасник, з яким укладено договір про закупівлю, буде залучати до виконання робіт як субпідрядника в обсязі не менше ніж 20 відсотків вартості договору про закупівлю, якщо про це зазначено в договорі про закупівлю.

2. Звіт про результати проведення процедури закупівлі оприлюднюється замовником відповідно до статті 10 цього Закону.

3. Усі документи щодо державних закупівель, передбачені цим Законом, зберігаються замовником протягом трьох років.

## Розділ IV ПРОЦЕДУРА ВІДКРИТИХ ТОРГІВ

Стаття 20. Умови застосування процедури відкритих торгів

1. Відкриті торги є основною процедурою закупівлі. 2. Під час проведення процедури відкритих торгів пропозиції конкурсних торгів мають право подавати всі зацікавлені особи.

Стаття 21. Інформування про проведення процедури відкритих торгів

1. Оголошення про проведення процедури відкритих торгів безоплатно оприлюднюється на веб-порталі Уповноваженого органу відповідно до статті 10 цього Закону.

2. В оголошенні про проведення процедури відкритих торгів обов'язково зазначаються:

найменування і місцезнаходження замовника; адреса веб-сайту, на якому замовником додатково розміщується інформація про закупівлю (у разі наявності);

найменування предмета закупівлі; кількість та місце поставки товарів або обсяг і місце виконання робіт чи надання послуг;

строк поставки товарів, виконання робіт, надання послуг;

місце отримання документації конкурсних торгів; місце та строк подання пропозицій конкурсних торгів;

місце, дата і час розкриття пропозицій конкурсних торгів;

розмір, вид та умови надання забезпечення пропозицій конкурсних торгів (якщо замовник вимагає його надати);

прізвище, ім'я та по батькові, посада та адреса однієї чи кількох посадових осіб замовника, уповноважених здійснювати зв'язок з учасниками;

реєстраційний рахунок замовника, відкритий в органах центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері казначейського обслуговування бюджетних коштів (у разі здійснення закупівлі за рахунок бюджетних коштів).

В оголошенні може зазначатися додаткова інформація, визначена замовником.

3. Строк для подання пропозицій конкурсних торгів не може бути меншим, ніж 20 робочих днів з дня оприлюднення оголошення про проведення процедури відкритих торгів на веб-порталі Уповноваженого органу.

У разі об'рунтованої нагальної потреби у закупівлі продукції харчової промисловості, лікарських засобів і виробів медичного призначення строк для подання пропозицій конкурсних торгів може бути скорочено до 10 робочих днів (далі - скорочена процедура). Причиною скорочення строку не може бути бездіяльність замовника щодо проведення відповідних процедур закупівель. Об'рунтування нагальної потреби зазначаються в оголошенні про проведення процедури відкритих торгів та у звіті про результати проведення процедури закупівлі та не повинні свідчити про наміри замовника послабити конкуренцію між учасниками.

Стаття 22. Документація конкурсних торгів

1. Після оприлюднення оголошення про проведення процедури закупівлі кожна фізична/юридична особа має право безоплатно отримати документацію конкурсних торгів.

Документація конкурсних торгів безоплатно надсилається або надається замовником протягом трьох робочих днів з дня отримання від фізичної/юридичної особи відповідного запиту.

Документація конкурсних торгів безоплатно оприлюднюється на веб-порталі Уповноваженого органу для загального доступу і може бути безоплатно отримана кожною фізичною/юридичною особою.

2. Документація конкурсних торгів повинна містити: 1) інструкцію з підготовки пропозицій конкурсних торгів;

2) кваліфікаційні критерії до учасників відповідно до статті 16, вимоги, встановлені статтею 17 цього Зако-

ну, та інформацію про спосіб документального підтвердження відповідності учасників встановленим критеріям та вимогам згідно із законодавством;

3) інформацію про необхідні технічні, якісні та кількісні характеристики предмета закупівлі, у тому числі відповідну технічну специфікацію (у разі потреби - плани, креслення, малюнки чи опис предмета закупівлі). При цьому технічна специфікація повинна містити: детальний опис товарів, робіт, послуг, що закуповуються, у тому числі їх технічні та якісні характеристики; вимоги щодо технічних і функціональних характеристик предмета закупівлі у разі, якщо опис скласти неможливо або якщо доцільніше зазначити такі показники; посилання на стандартні характеристики, вимоги, умовні позначення та термінологію, пов'язану з товарами, роботами чи послугами, що закуповуються, передбачені існуючими міжнародними або національними стандартами, нормами та правилами. Технічна специфікація не повинна містити посилання на конкретні торговельну марку чи фірму, патент, конструкцію або тип предмета закупівлі, джерело його походження або виробника. У разі якщо таке посилання є необхідним, воно повинно бути об'рунтованим, а специфікація повинна містити вираз «або еквівалент». Технічні, якісні характеристики предмета закупівлі повинні передбачати необхідність застосування заходів із захисту довкілля;

4) кількість товару та місце його поставки;

5) місце, де повинні бути виконані роботи чи надані послуги, їх обсяги;

6) строки поставки товарів, виконання робіт, надання послуг;

7) проект договору або основні умови, які обов'язково будуть включені до договору про закупівлю;

8) опис окремої частини або частин предмета закупівлі (лота), щодо яких можуть бути подані пропозиції конкурсних торгів, у разі, якщо учасникам дозволяється подати пропозиції конкурсних торгів стосовно частини предмета закупівлі (лота);

9) перелік критеріїв та методик оцінки пропозицій конкурсних торгів із зазначенням питомої ваги критеріїв;

10) строк, протягом якого пропозиції конкурсних торгів вважаються дійсними, але не менше ніж 90 днів з дати розкриття пропозицій конкурсних торгів;

11) інформацію про валюту, в якій повинна бути розрахована і зазначена ціна пропозиції конкурсних торгів;

12) інформацію про мову (мови), якою (якими) повинні бути складені пропозиції конкурсних торгів;

13) зазначення способу, місця та кінцевого строку подання пропозицій конкурсних торгів;

14) порядок надання роз'яснень щодо документації конкурсних торгів;

15) розмір, вид та умови надання забезпечення пропозицій конкурсних торгів (якщо замовник вимагає його надати);

16) розмір, вид, умови надання, умови повернення та неповнення забезпечення виконання договору про закупівлю (якщо замовник вимагає його надати);

17) місце, дату і час розкриття пропозицій конкурсних торгів;

18) прізвище, ім'я та по батькові, посаду та адресу однієї чи кількох посадових осіб замовника, уповноважених здійснювати зв'язок з учасниками;

19) у разі закупівлі робіт або послуг - вимогу про зазначення учасником у пропозиції конкурсних торгів інформації (повне найменування та місцезнаходження) про кожного суб'єкта господарювання, якого учасник планує залучати до виконання робіт як субпідрядника в обсязі не менше ніж 20 відсотків від вартості договору про закупівлю.

Документація конкурсних торгів може містити також іншу інформацію відповідно до законодавства, яку замовник вважає за необхідне до неї включити.

3. Документація конкурсних торгів не повинна містити вимог, що обмежують конкуренцію та призводять до дискримінації учасників.

Стаття 23. Надання роз'яснень щодо документації конкурсних торгів та внесення змін до неї

1. Фізична/юридична особа має право не пізніше ніж за 10 днів (за 5 днів - у разі скороченої процедури) до закінчення строку подання пропозицій конкурсних торгів звернутися до замовника за роз'ясненнями щодо документації конкурсних торгів. Замовник повинен надати роз'яснення на звернення протягом трьох днів з дня його отримання та оприлюднити його на веб-порталі Уповноваженого органу відповідно до статті 10 цього Закону.

У разі проведення зборів з метою роз'яснення будь-яких звернень щодо документації конкурсних торгів замовник повинен забезпечити ведення протоколу таких зборів з викладенням у ньому всіх роз'яснень щодо звернень і оприлюднити його на веб-порталі Уповноваженого органу відповідно до статті 10 цього Закону.

2. Замовник має право з власної ініціативи чи за результатами звернень внести зміни до документації конкурсних торгів, продовживши строк подання та розкриття пропозицій конкурсних торгів не менше ніж на сім днів, та повідомити письмово протягом одного робочого дня з дня прийняття рішення про внесення зазначених змін усіх осіб, яким було видано документацію конкурсних торгів.

У разі здійснення закупівлі за скороченою процедурою замовник не має права з власної ініціативи чи за результатами запитів вносити зміни до документації конкурсних торгів, крім випадків, коли внесення таких змін необхідне для приведення у відповідність документації конкурсних торгів із вимогами чинного законодавства або такі зміни вимагає рішення органу оскарження. У такому разі замовник зобов'язаний внести відповідні зміни до документації конкурсних торгів та продовжити строк подання пропозицій конкурсних торгів.

У разі несвоєчасного подання замовником роз'яснень щодо змісту документації конкурсних торгів або несвоєчасного внесення до неї змін замовник повинен продовжити строк подання та розкриття пропозицій конкурсних торгів не менше як на сім днів та повідомити про це всіх осіб, яким було видано документацію конкурсних торгів.

Зазначена у цій частині інформація оприлюднюється замовником відповідно до статті 10 цього Закону.

Стаття 24. Забезпечення пропозиції конкурсних торгів

1. Замовник має право зазначити в оголошенні про проведення процедури закупівлі та в документації конкурсних торгів вимоги щодо надання забезпечення пропозиції конкурсних торгів.

У разі якщо надання забезпечення пропозиції конкурсних торгів вимагається замовником, в документації конкурсних торгів повинні бути зазначені умови його надання, зокрема вид, розмір, строк дії та застереження щодо випадків, коли забезпечення пропозиції конкурсних торгів не повертається учаснику. У такому разі учасник під час подання пропозиції конкурсних торгів одночасно надає забезпечення пропозиції конкурсних торгів.

Розмір забезпечення пропозиції конкурсних торгів у грошовому виразі не може перевищувати 0,5 відсотка очікуваної вартості закупівлі у разі проведення торгів на закупівлю робіт та 3 відсотки - у разі проведення торгів на закупівлю товарів чи послуг на умовах, визначених документацією конкурсних торгів.

2. У разі якщо пропозиції конкурсних торгів подаються стосовно частини предмета закупівлі (лота), розмір забезпечення пропозиції конкурсних торгів встановлюється замовником виходячи з очікуваної вартості предмета закупівлі щодо кожної його частини (лота).

3. Забезпечення пропозиції конкурсних торгів не повертається замовником у разі:

відкликання пропозиції конкурсних торгів учасником після закінчення строку її подання;

непідписання учасником, що став переможцем процедури торгів, договору про закупівлю;

ненадання переможцем процедури торгів забезпечення виконання договору про закупівлю після акцепту його пропозиції конкурсних торгів, якщо надання такого забезпечення передбачено документацією конкурсних торгів.

4. Замовник повинен повернути забезпечення пропозиції конкурсних торгів учаснику протягом трьох банківських днів з дня настання підстави для повернення забезпечення пропозиції конкурсних торгів у разі:

закінчення строку дії забезпечення пропозиції конкурсних торгів, зазначеного в документації конкурсних торгів;

укладення договору про закупівлю з учасником, що став переможцем конкурсних торгів;

відкликання пропозиції конкурсних торгів до закінчення строку її подання;

закінчення процедури закупівлі у разі неукладення договору про закупівлю з жодним з учасників, що подали пропозиції конкурсних торгів.

5. Кошти, що надійшли як забезпечення пропозиції конкурсних торгів (у разі, якщо вони не повертаються учаснику), підлягають перерахуванню до відповідного бюджету, а у разі здійснення закупівлі юридичними особами (їх об'єднаннями) не за бюджетні кошти - перераховуються на рахунок таких юридичних осіб (їх об'єднань).

Стаття 25. Порядок подання пропозицій конкурсних торгів

1. Пропозиція конкурсних торгів подається у письмовій формі за підписом уповноваженої посадової особи учасника, прошита, пронумерована та скріплена печаткою в запечатаному конверті. На запит учасника замовник протягом одного робочого дня з дня надходження запиту підтверджує надходження пропозиції конкурсних торгів із зазначенням дати та часу. Відмова або ухилення замовника від негайного отримання пропозицій конкурсних торгів, що подаються особою, є підставою для оскарження.

Кожен учасник має право подати тільки одну пропозицію конкурсних торгів (у тому числі до визначеної в документації конкурсних торгів частини предмета закупівлі (лота). Отримана пропозиція конкурсних торгів вноситься замовником до реєстру, форма якого визначається Уповноваженим органом.

2. Пропозиція конкурсних торгів повинна супроводжуватися документом, що підтверджує надання учасником забезпечення пропозиції конкурсних торгів, якщо таке забезпечення передбачено оголошенням про проведення процедури закупівлі.

3. Пропозиції конкурсних торгів, отримані замовником після закінчення строку їх подання, не розкриваються і повертаються учасникам, які їх подали.

4. Пропозиції конкурсних торгів залишаються дійсними протягом зазначеного в документації конкурсних торгів строку. До закінчення цього строку замовник має право вимагати від учасників продовження строку дії пропозицій конкурсних торгів.

Учасник має право:

відхилити таку вимогу, не втрачаючи при цьому наданого ним забезпечення пропозиції конкурсних торгів;

погодитися з вимогою та продовжити строк дії поданої ним пропозиції конкурсних торгів та наданого забезпечення пропозиції конкурсних торгів.

5. Учасник має право внести зміни або відкликати свою пропозицію конкурсних торгів до закінчення строку її подання без втрати свого забезпечення пропозиції конкурсних торгів. Такі зміни чи заява про відкликання пропозиції конкурсних торгів враховуються у разі, якщо вони отримані замовником до закінчення строку подання пропозицій конкурсних торгів.

Стаття 26. Забезпечення виконання договору про закупівлю

1. Замовник має право вимагати від учасника-переможця внесення ним не пізніше дати укладення договору про закупівлю забезпечення виконання такого договору, якщо внесення такого забезпечення передбачено документацією конкурсних торгів. Замовник повертає забезпечення виконання договору про закупівлю після виконання учасником-переможцем договору, а також у разі визнання судом результатів процедури закупівлі або договору про закупівлю недійсними та у випадках, передбачених частинами першою і другою статті 30, частиною третьою статті 31 цього Закону, а також згідно з умовами, зазначеними в договорі, але не пізніше ніж протягом трьох банківських днів з дня настання зазначених обставин.



2. Розмір забезпечення виконання договору про закупівлю не може перевищувати 5 відсотків вартості договору.

3. Кошти, що надійшли як забезпечення виконання договору (у разі якщо вони не повертаються), підлягають перерахуванню до відповідного бюджету, а у разі здійснення закупівлі юридичними особами (їх об'єднаннями) не за бюджетні кошти - перераховуються на рахунок таких юридичних осіб (їх об'єднань).

Стаття 27. Розкриття пропозицій конкурсних торгів

1. Розкриття пропозицій конкурсних торгів здійснюється в день закінчення строку їх подання у час та в місці, що зазначені в оголошенні про проведення процедури закупівлі.

2. До участі у процедурі розкриття пропозицій конкурсних торгів замовником допускаються всі учасники або їх уповноважені представники, а також представники засобів масової інформації та уповноважені представники громадських об'єднань. Відсутність учасника або його уповноваженого представника під час процедури розкриття пропозицій конкурсних торгів не є підставою для відмови в розкритті чи розгляді або для відхилення його пропозиції конкурсних торгів.

3. Під час розкриття пропозицій конкурсних торгів перевіряється наявність чи відсутність усіх необхідних документів, передбачених документацією конкурсних торгів, а також оголошуються найменування та місцезнаходження кожного учасника, ціна кожної пропозиції конкурсних торгів або частини предмета закупівлі (лота). Зазначена інформація вноситься до протоколу розкриття пропозицій конкурсних торгів.

4. Протокол розкриття пропозицій конкурсних торгів складається в день розкриття пропозицій конкурсних торгів за формою, встановленою Уповноваженим органом.

Протокол розкриття пропозицій конкурсних торгів підписується членами комітету з конкурсних торгів та учасниками, які беруть участь у процедурі розкриття пропозицій конкурсних торгів.

Завірена підписом голови комітету з конкурсних торгів та печаткою замовника копія протоколу розкриття пропозицій конкурсних торгів надається будь-якому учаснику на його запит протягом одного робочого дня з дня отримання такого запиту.

Протокол розкриття пропозицій конкурсних торгів оприлюднюється відповідно до статті 10 цього Закону.

Стаття 28. Розгляд та оцінка пропозицій конкурсних торгів

1. Замовник має право звернутися до учасників за роз'ясненнями змісту їх пропозицій конкурсних торгів з метою спрощення розгляду та оцінки пропозицій.

2. Замовник та учасники не можуть ініціювати будь-які переговори з питань внесення змін до змісту або ціни поданої пропозиції конкурсних торгів.

3. Замовник має право на виправлення арифметичних помилок, допущених у результаті арифметичних дій, виявлених у поданій пропозиції конкурсних торгів під час проведення її оцінки, у порядку, визначеному документацією конкурсних торгів, за умови отримання письмової згоди на це учасника, який подав пропозицію конкурсних торгів.

4. Замовник проводить оцінку пропозицій конкурсних торгів, які не було відхилено згідно з цим Законом.

5. Замовник визначає переможця торгів з числа учасників, пропозиції конкурсних торгів яких не було відхилено згідно з цим Законом (у кількості не менше двох), на основі критеріїв і методиці оцінки, зазначених у документації конкурсних торгів.

Критеріями оцінки є:

у разі здійснення закупівлі товарів, робіт і послуг, що виробляються, виконуються чи надаються не за окремо розробленою специфікацією (технічним проектом), для яких існує постійно діючий ринок, - ціна; у разі здійснення закупівлі, яка має складний або спеціалізований характер (у тому числі консультаційних послуг, наукових досліджень, експериментів або розробок, дослідно-конструкторських робіт), - ціна разом з іншими критеріями оцінки, зокрема такими, як:

якість виконання робіт, послуг;  
умови оплати;  
строк виконання;  
гарантійне обслуговування;  
експлуатаційні витрати;  
передача технології та підготовка управлінських, наукових і виробничих кадрів, включаючи використання місцевих ресурсів, у тому числі засобів виробництва, робочої сили і матеріалів для виготовлення товарів, виконання робіт, надання послуг, що пропонуються учасником.

6. Якщо для визначення найбільш економічно вигідної пропозиції конкурсних торгів крім ціни застосовуються й інші критерії оцінки, у документації конкурсних торгів визначається їх вартісний еквівалент або питома вага цих критеріїв у загальній оцінці пропозицій конкурсних торгів. Питома вага цінового критерію не може бути нижчою ніж 50 відсотків.

7. Замовник має право звернутися за підтвердженням інформації, наданої учасником, до органів державної влади, підприємств, установ, організацій відповідно до їх компетенції. У разі отримання достовірної інформації про його невідповідність вимогам кваліфікаційних критеріїв, наявності підстав, зазначених у частині першій статті 17 цього Закону, або факту зазначення у пропозиції конкурсних торгів будь-якої недостовірної інформації, що є суттєвою при визначенні результатів процедури закупівлі, замовник відхиляє пропозицію конкурсних торгів такого учасника.

8. За результатом розгляду та оцінки пропозицій конкурсних торгів складається протокол оцінки пропозицій конкурсних торгів за формою, встановленою Уповноваженим органом.

9. Загальний строк розгляду, оцінки та визначення переможця процедури закупівлі не повинен перевищувати 20 робочих днів з дня розкриття пропозицій конкурсних торгів.

Під час здійснення закупівель за скороченою процедурою загальний строк розгляду, оцінки та визначення переможця процедури закупівлі не повинен пе-

ревищувати 10 робочих днів з дня розкриття пропозицій конкурсних торгів.

Стаття 29. Відхилення пропозицій конкурсних торгів

1. Замовник відхиляє пропозицію конкурсних торгів у разі, якщо:

1) учасник:  
не відповідає кваліфікаційним критеріям, встановленим статтею 16 цього Закону;  
не погоджується з виправленням виявленої замовником арифметичної помилки;  
не надав забезпечення пропозиції конкурсних торгів, якщо таке забезпечення вимагалось замовником;  
2) наявні підстави, зазначені у статті 17 та частині сьомій статті 28 цього Закону;  
3) пропозиція конкурсних торгів не відповідає умовам документації конкурсних торгів.

2. Учасник, пропозиція конкурсних торгів якого відхилена, повідомляється про це із зазначенням аргументованих підстав протягом трьох робочих днів з дати прийняття такого рішення. Інформація про відхилення пропозиції оприлюднюється відповідно до статті 10 цього Закону.

Стаття 30. Відміна замовником торгів чи визнання їх такими, що не відбулися

1. Замовник відміняє торги в разі:  
відсутності подальшої потреби в закупівлі товарів, робіт і послуг;

неможливості усунення порушень, які виникли через виявлені порушення законодавства з питань державних закупівель;

виявлення факту змови учасників;  
порушення порядку оприлюднення оголошення про проведення процедури закупівлі, акцепту, оголошення про результати процедури закупівлі, передбаченого цим Законом;

подання для участі в них менше двох пропозицій конкурсних торгів, а в разі здійснення закупівлі за рамковими угодами з кількома учасниками - менше трьох пропозицій;

відхилення всіх пропозицій конкурсних торгів згідно з цим Законом;

якщо до оцінки допущено пропозиції менше ніж двох учасників.

Про відміну процедури закупівлі за такими підставами має бути чітко визначено в документації конкурсних торгів.

Торги може бути відмінено частково (за лотом).

2. Замовник має право визнати торги такими, що не відбулися, у разі якщо:

ціна найбільш вигідної пропозиції конкурсних торгів перевищує суму, передбачену замовником на фінансування закупівлі;

здійснення закупівлі стало неможливим унаслідок непереборної сили;

скорочення видатків на здійснення закупівлі товарів, робіт і послуг.

Замовник має право визнати торги такими, що не відбулися частково (за лотом).

3. Повідомлення про відміну торгів або визнання їх такими, що не відбулися, надсилається замовником усім учасникам протягом трьох робочих днів з дня прийняття замовником відповідного рішення.

Стаття 31. Акцепт пропозиції конкурсних торгів та укладення договору про закупівлю

1. У день визначення переможця замовник акцептує пропозицію конкурсних торгів, що визнана найбільш економічно вигідною за результатами оцінки.

2. Замовник зобов'язаний протягом одного робочого дня з дня прийняття рішення про визначення переможця надіслати переможцю торгів повідомлення про акцепт пропозиції конкурсних торгів, а всім учасникам - письмове повідомлення про результати торгів із зазначенням найменування та місцезнаходження учасника-переможця, пропозицію конкурсних торгів якого визнано найбільш економічно вигідною за результатами оцінки.

Повідомлення про акцепт пропозиції конкурсних торгів або цінової пропозиції обов'язково безоплатно оприлюднюється на веб-порталі Уповноваженого органу.

Замовник укладає договір про закупівлю з учасником, пропозицію конкурсних торгів якого було акцептовано, не пізніше ніж через 30 днів з дня акцепту пропозиції відповідно до вимог документації конкурсних торгів та акцептованої пропозиції. З метою забезпечення права на оскарження рішень замовника договір про закупівлю не може бути укладено раніше ніж через 10 днів з дати оприлюднення на веб-порталі Уповноваженого органу повідомлення про акцепт пропозиції конкурсних торгів.

Під час здійснення закупівель за скороченою процедурою з учасником, пропозицію конкурсних торгів якого було акцептовано, замовник укладає договір про закупівлю відповідно до вимог документації конкурсних торгів та акцептованої пропозиції у строк не раніше ніж через п'ять днів з дня оприлюднення на веб-порталі Уповноваженого органу повідомлення про акцепт пропозиції конкурсних торгів, але не пізніше ніж через 14 днів з дня акцепту.

3. У разі письмової відмови переможця торгів від підписання договору про закупівлю відповідно до вимог документації конкурсних торгів або неукладення договору про закупівлю з вини учасника у строк, визначений цим Законом, замовник визначає найбільш економічно вигідну пропозицію конкурсних торгів з тих, строк дії яких ще не минув.

Стаття 32. Інформування учасників про результати проведення процедури закупівлі

1. Оголошення про результати проведення процедури закупівлі безоплатно оприлюднюється на веб-порталі Уповноваженого органу відповідно до статті 10 цього Закону протягом семи днів з дня укладення договору про закупівлю або прийняття рішення про відміну торгів чи визнання їх такими, що не відбулися. Оголошення про результати проведення процедури закупівлі може бути оприлюднено за кожним лотом окремо.

2. В оголошенні про результати проведення торгів обов'язково зазначаються:

найменування та місцезнаходження замовника;  
адреса веб-сайту, на якому додатково розміщува-

лася інформація замовника про закупівлю (у разі такої розміщення);

найменування предмета закупівлі;

кількість та місце поставки товарів або вид і місце проведення робіт чи надання послуг;

дата оприлюднення оголошення про проведення процедури закупівлі;

дата оприлюднення повідомлення про акцепт пропозиції конкурсних торгів або цінової пропозиції, пропозиції за результатами застосування переговорної процедури закупівлі;

дата оприлюднення оголошення з відомостями про рамкову угоду, за якою укладено договір про закупівлю (у разі проведення закупівлі за рамковою угодою), розміщеного на веб-порталі Уповноваженого органу відповідно до статті 10 цього Закону;

дата укладення договору про закупівлю;

дата прийняття рішення про відміну торгів чи визнання їх такими, що не відбулися (якщо таке рішення було прийнято замовником), та його причина;

сума, визначена в договорі про закупівлю;

повне найменування переможця процедури закупівлі.

## Розділ V

### ПРОЦЕДУРА ДВОСТУПЕНЕВИХ ТОРГІВ

Стаття 33. Умови застосування і проведення процедури двоступеневих торгів

1. Процедуру двоступеневих торгів може бути застосовано за таких умов:

замовник не може визначити необхідні технічні, якісні характеристики (специфікації) товарів (робіт) або визначити вид послуг і для прийняття оптимального рішення про закупівлю необхідно провести попередні переговори з учасниками;

предметом закупівлі є здійснення наукових досліджень, експериментів або розробок, виконання дослідно-конструкторських, будівельних робіт.

Стаття 34. Порядок проведення процедури двоступеневих торгів

1. Двоступеневі торги проводяться в порядку, передбаченому для процедури відкритих торгів, з урахуванням особливостей, визначених цим розділом.

2. Двоступеневі торги проводяться в два етапи.

На першому етапі всім учасникам пропонується подати попередні пропозиції конкурсних торгів без зазначення ціни. У цьому разі документація конкурсних торгів може містити лише пропозиції щодо технічних, якісних та інших характеристик предмета закупівлі, умов поставки, підтвердження професійної і технічної компетентності учасників та їх відповідності кваліфікаційним критеріям. Строк подання учасниками попередніх пропозицій конкурсних торгів становить не менше ніж 30 днів з дня оприлюднення оголошення про проведення двоступеневих торгів на веб-порталі Уповноваженого органу.

Під час здійснення закупівель за скороченою процедурою строк подання учасниками попередніх пропозицій конкурсних торгів становить не менше ніж 15 днів з дня оприлюднення оголошення про проведення двоступеневих торгів на веб-порталі Уповноваженого органу.

Замовник під час розгляду попередніх пропозицій конкурсних торгів має право проводити переговори з будь-ким із учасників для визначення переваг та недоліків у пропозиціях. Замовник під час переговорів не має права застосовувати дискримінаційний режим до різних учасників. За результатами переговорів складається протокол за підписом замовника та учасника, у якому зазначаються відомості про учасника, пропозиції, запропоновані учасником, висновки.

Після отримання попередніх пропозицій конкурсних торгів замовник має право внести зміни до документації конкурсних торгів щодо технічних вимог та вимог до якості предмета закупівлі чи запропонувати нові характеристики та критерії оцінки згідно з цим Законом. Про зміну умов документації конкурсних торгів замовник інформує всіх учасників під час надання їм запрошень до участі у другому етапі торгів.

На другому етапі замовник запрошує до участі учасників, попередні пропозиції конкурсних торгів яких не було відхилено на першому етапі та пропозиції яких виявилися прийнятними в цілому, але не менше ніж двох. На другому етапі учасники повинні подати остаточні пропозиції конкурсних торгів із зазначенням ціни. Строк подання пропозицій конкурсних торгів на другому етапі становить не менше 15 днів з дня повідомлення учасника про результати першого етапу.

3. Учасники, попередні пропозиції конкурсних торгів яких не було відхилено на першому етапі, для участі у другому етапі торгів на вимогу замовника надають забезпечення пропозицій конкурсних торгів.

## Розділ VI

### ПРОЦЕДУРА ЗАПИТУ ЦІНОВИХ ПРОПОЗИЦІЙ

Стаття 35. Умови застосування і проведення процедури запиту цінових пропозицій

1. Замовник здійснює закупівлю шляхом застосування процедури запиту цінових пропозицій щодо товарів і послуг, для яких існує постійно діючий ринок, за умови, що їх вартість не перевищує 300 тисяч гривень.

Стаття 36. Порядок проведення процедури запиту цінових пропозицій

1. Для отримання цінових пропозицій замовник надсилає запит не менше ніж трьом учасникам та в день надсилання запиту оприлюднює його на веб-порталі Уповноваженого органу.

Запит цінових пропозицій безоплатно оприлюднюється на веб-порталі Уповноваженого органу відповідно до статті 10 цього Закону.

Під час проведення процедури запиту цінових пропозицій цінові пропозиції мають право подавати всі зацікавлені особи.

2. У запиті обов'язково зазначаються:  
найменування та місцезнаходження замовника;  
опис предмета закупівлі чи його частин (якщо замовник передбачає подання цінових пропозицій за частинами), у тому числі їх необхідні технічні та інші параметри;

адреса веб-сайту, на якому додатково розміщується інформація замовника про закупівлю (у разі наявності);



ПОЧАТОК НА 16—21-Й СТОР.

строк поставки товарів або надання послуг;  
місце і строк подання цінових пропозицій;  
місце, дата і час розкриття цінових пропозицій;  
строк дії цінових пропозицій, але не менше ніж 120 днів;

основні умови договору про закупівлю;  
прізвище, ім'я та по батькові, посада та адреса однієї чи кількох посадових осіб замовника, уповноважених здійснювати зв'язок з учасниками;  
реєстраційний рахунок замовника, відкритий в органах центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері казначейського обслуговування бюджетних коштів (у разі здійснення закупівлі за рахунок бюджетних коштів).

Строк подання учасниками цінових пропозицій устано­влюється замовником, але не може бути меншим, ніж сім робочих днів з дня оприлюднення за­питу цінових пропозицій на веб-порталі Уповноваженого органу відповідно до статті 10 цього Закону.

3. Кожен учасник має право подати тільки одну цінову пропозицію, яку не може бути в подальшому змі­нено. Цінова пропозиція подається в письмовій формі за підписом учасника, прошита, пронумерована та скріплена печаткою, у запечатаному конверті.

4. Цінові пропозиції розкриваються у встановлений замовником час. До участі у процедурі розкриття цінових пропозицій запрошуються всі учасники, що подали свої пропозиції.

Під час розкриття цінових пропозицій складається протокол за формою, установленою Уповноваженим органом.

Копія протоколу розкриття цінових пропозицій на­дається будь-якому з учасників на його запит протягом одного робочого дня з дня надходження такого запиту.

Загальний строк для розгляду цінових пропозицій та визначення переможця процедури закупівлі не повинен перевищувати п'яти днів з дня розкриття цінових пропозицій.

5. Переможцем процедури запиту цінових пропозицій визнається учасник, який подав пропозицію, що відповідає вимогам замовника, зазначеним у запиті цінових пропозицій, та має найнижчу ціну.

Замовник акцептує цінову пропозицію в день визначення переможця. Протягом одного робочого дня з дня прийняття рішення про визначення переможця замовник зобов'язаний надіслати переможцю проце­дури закупівлі повідомлення про акцепт цінової про­позиції, а всім учасникам - повідомлення про резуль­тати процедури запиту цінових пропозицій із зазна­ченням найменування та місцезнаходження учасника-переможця.

Повідомлення про акцепт цінової пропозиції обов'язково безоплатно оприлюднюється на веб-порталі Уповноваженого органу.

Замовник укладає з переможцем договір про заку­півлю відповідно до основних умов договору, зазначе­них у запиті, у строк не раніше ніж через три робочих дні з дня оприлюднення на веб-порталі Уповноваже­ного органу повідомлення про акцепт цінової про­позиції, але не пізніше ніж через 14 днів з дня визначен­ня переможця.

У разі письмової відмови переможця від підписан­ня договору про закупівлю відповідно до вимог, заз­начених у запиті цінових пропозицій, або неукладення договору про закупівлю з вини учасника у строк, ви­значений цим Законом, замовник акцептує найнижчу цінову пропозицію з числа інших цінових пропозицій, строк дії яких ще не минув.

6. Замовник відхиляє цінові пропозиції, у разі якщо вони не відповідають вимогам замовника, зазначеним у запиті, або з підстав, зазначених у статті 17 цього Закону.

7. Замовник відмінєя процедуру запиту цінових пропозицій та має право визнати її такою, що не від­булася, у випадках, визначених статтею 30 цього За­кону.

8. Інформація про результати процедури запиту ці­нових пропозицій оприлюднюється відповідно до статті 10 цього Закону.

#### Розділ VII

#### ПРОЦЕДУРА ПОПЕРЕДНЬОЇ КВАЛІФІКАЦІЇ

Стаття 37. Умови застосування процедури попе­редньої кваліфікації

1. Процедура попередньої кваліфікації застосову­ється в разі необхідності попереднього визначення кваліфікаційної відповідності, фінансово-економічного стану та технічних і організаційних можливостей учас­ника, що пов'язано із складністю чи комплексністю предмета закупівлі.

У разі проведення попередньої кваліфікації учас­ників до подальшої участі в торгах (конкурсних торгах) допускаються всі учасники попередньої кваліфікації, які пройшли таку кваліфікацію, але не менше двох. Для проведення попередньої кваліфікації учасників має бути не менше двох учасників.

Стаття 38. Порядок проведення процедури попе­редньої кваліфікації

1. Інформація про проведення попередньої кваліфі­кації учасників оприлюднюється на веб-порталі Упов­новаженого органу відповідно до статті 10 цього За­кону.

2. В оголошенні про проведення попередньої ква­ліфікації учасників обов'язково зазначаються:

- найменування та місцезнаходження замовника;  
адреса веб-сайту, на якому додатково розміщуєть­ся інформація замовника про закупівлю (у разі наяв­ності);
- найменування предмета закупівлі;  
кількість товару та місце його поставки, вид робіт і місце їх виконання чи вид послуг та місце їх надання;  
строки поставки товарів, виконання робіт, надання послуг;
- способи та місце отримання кваліфікаційної доку­ментації;
- місце і строк подання кваліфікаційних пропозицій;  
місце, дата і час розкриття кваліфікаційних про­позицій;
- прізвище, ім'я та по батькові, посада та адреса од­нієї чи кількох посадових осіб замовника, уповноваже­них здійснювати зв'язок з учасниками;

реєстраційний рахунок замовника, відкритий в ор­ганах центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері казначейського об­слуговування бюджетних коштів (у разі здійснення за­купівлі за рахунок бюджетних коштів).

3. Кваліфікаційна документація повинна містити:

- 1) інструкції з підготовки та подання кваліфікаційної пропозиції;
- 2) кваліфікаційні критерії до учасників та перелік документів, що підтверджують їх відповідність таким критеріям;
- 3) процедуру оцінки відповідності кваліфікаційним критеріям (відповідає/не відповідає);
- 4) інформацію про необхідні технічні та якісні харак­теристики предмета закупівлі, у тому числі відповідну технічну специфікацію (у разі потреби плани, крес­лення, малюнки чи описи предмета закупівлі). Техніч­на специфікація, плани, креслення, малюнки чи описи предмета закупівлі, що вимагаються замовником, не повинні містити посилань на конкретні торговельну марку чи фірму, патент, конструкцію або тип предме­та закупівлі, джерело його походження чи виробника. У разі якщо таке посилання є необхідним, специфіка­ція повинна містити вираз «або еквівалент». Технічні, якісні характеристики предмета закупівлі повинні пе­редбачати необхідність застосування заходів із захис­ту довкілля;
- 5) кількість та місце поставки товару;
- 6) місце, у якому виконуватимуться роботи чи на­даватимуться послуги;
- 7) строки поставки товарів, виконання робіт, на­дання послуг;
- 8) інформацію про мову (мови), якою (якими) по­винно бути викладено кваліфікаційні пропозиції;
- 9) спосіб, місце та кінцевий строк подання кваліфі­каційних пропозицій;
- 10) процедуру надання роз'яснень щодо кваліфіка­ційної документації;
- 11) місце, дату і час розкриття кваліфікаційних про­позицій;
- 12) прізвище, ім'я та по батькові, посаду та адресу однієї чи кількох посадових осіб або інших працівни­ків замовника, уповноважених здійснювати зв'язок з учасниками.

Кваліфікаційна документація може містити також іншу інформацію, яку замовник вважає за необхідне включити до неї.

4. Строк подання кваліфікаційних пропозицій не по­винен бути меншим, ніж 30 днів з дня оприлюднення оголошення про попередню кваліфікацію на веб-порталі Уповноваженого органу відповідно до статті 10 цього Закону.

Під час здійснення закупівель за скороченою про­цедурою строк подання кваліфікаційних пропозицій не повинен бути меншим, ніж 15 днів з дня оприлюд­нення оголошення про попередню кваліфікацію на веб-порталі Уповноваженого органу.

5. Розкриття кваліфікаційних пропозицій учасників відбувається в день закінчення строку їх подання в час та місці, що зазначені в оголошенні про проведен­ня попередньої кваліфікації.

До участі в розкритті кваліфікаційних пропозицій замовником допускаються всі учасники, що подали кваліфікаційні пропозиції, або їх уповноважені пред­ставники.

Під час розкриття кваліфікаційних пропозицій за­мовником перевіряється наявність усіх необхідних до­кументів, передбачених кваліфікаційною документаці­єю щодо їх підготовки, а також оголошуються найме­нування та адреса кожного учасника.

Під час розкриття кваліфікаційних пропозицій скла­дається протокол за визначеною Уповноваженим ор­ганом формою, копія якого надається всім учасникам на їх запит протягом одного робочого дня з дня отри­мання від учасника відповідного запиту.

6. Після розкриття кваліфікаційних пропозицій за­мовник перевіряє відповідність пропозицій учасників попередньої кваліфікації вимогам, установленим у кваліфікаційній документації.

Учасники попередньої кваліфікації, кваліфікаційні пропозиції яких відповідають вимогам, установленим у кваліфікаційній документації, вважаються такими, що пройшли відбір за результатами попередньої ква­ліфікації. Пропозиції інших учасників попередньої ква­ліфікації відхиляються.

У разі якщо за результатами попередньої кваліфі­кації відбір пройшли пропозиції менше ніж двох учас­ників, процедура попередньої кваліфікації відмінєється.

Замовник у строк, що не повинен перевищувати 10 днів з дати розкриття кваліфікаційних пропозицій, по­відомляє кожного учасника про результати поперед­ньої кваліфікації.

Для подальшої участі у торгах (конкурсних торгах) запрошуються всі учасники, які пройшли відбір за ре­зультатами попередньої кваліфікації учасників, але не менше двох. Строк подання пропозицій конкурсних торгів після попередньої кваліфікації учасників пови­нен становити не менше ніж 15 днів з дня надсилан­ня повідомлення про її результати.

Далі процедура попередньої кваліфікації про­водиться так само, як і процедура відкритих торгів.

#### Розділ VIII

#### ПЕРЕГОВОРНА ПРОЦЕДУРА ЗАКУПІВЛІ

Стаття 39. Умови застосування переговорної про­цедури закупівлі

1. Переговорна процедура закупівлі - це проце­ду­ра, яка використовується замовником як виняток і від­повідно до якої замовник укладає договір про закупів­лю з учасником після проведення переговорів з од­ним або кількома учасниками.

Замовник під час проведення переговорів вимагає від учасника подання ним підтвердженої докумен­тальної інформації про відповідність учасника кваліфі­каційним вимогам відповідно до статті 16 цього Зако­ну.

Замовник протягом трьох робочих днів з моменту прийняття рішення про застосування переговорної процедури закупівлі забезпечує оприлюднення на веб-порталі Уповноваженого органу відповідно до статті 10 цього Закону інформації про застосування переговорної процедури закупівлі, яка повинна містити:

найменування та місцезнаходження замовника;  
адресу веб-сайту, на якому додатково розміщуєть­ся інформація замовника про закупівлю (у разі наяв­ності);

найменування, кількість товару і місце його постав­ки, вид робіт та місце їх виконання або вид послуг та місце їх надання;

строки поставки товарів, виконання робіт, надання послуг;

найменування, місцезнаходження та контактні те­лефони учасника (учасників), з яким проведено пере­говори;

ціну пропозиції;  
реєстраційний рахунок замовника, відкритий в ор­ганах центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері казначейського об­слуговування бюджетних коштів (у разі здійснення за­купівлі за рахунок бюджетних коштів).

Обґрунтування застосування переговорної проце­дури закупівлі повинно містити:

умови застосування процедури закупівлі;  
посилання на експертні, нормативні, технічні та ін­ші документи, що підтверджують наявність умов зас­тосування процедури закупівлі.

Оприлюднення інформації про застосування пере­говорної процедури закупівлі не вважається запро­шенням до участі у процедурі закупівлі для невизна­ченого кола осіб.

2. Переговорна процедура закупівлі застосовуєть­ся замовником як виняток у разі:

1) закупівлі творів мистецтва або закупівлі, пов'яза­ної із захистом прав інтелектуальної власності, або укладення договору про закупівлю з переможцем ар­хітектурного чи мистецького конкурсу;

2) відсутності конкуренції (у тому числі з технічних причин) на відповідному ринку, внаслідок чого договір про закупівлю може бути укладено лише з одним пос­тачальником, за відсутності при цьому альтернативи;

3) нагальної потреби у здійсненні закупівлі у зв'яз­ку з виникненням особливих економічних чи соціаль­них обставин, які унеможливають дотримання за­мовниками строків для проведення процедури конкур­сних торгів, а саме пов'язаних з негайною ліквідацією наслідків надзвичайних ситуацій техногенного та при­родного характеру, а також наданням у встановлено­му порядку Україною гуманітарної допомоги іншим державам;

4) якщо замовником було двічі відмінено проце­ду­ру закупівлі через відсутність достатньої кількості учасників;

5) потреби здійснити додаткову закупівлю в того самого постачальника з метою уніфікації, стандарти­зації або забезпечення сумісності з наявними товара­ми, технологіями, роботами чи послугами, якщо замі­на попереднього постачальника (виконавця робіт, на­давача послуг) може призвести до несумісності або виникнення проблем технічного характеру, пов'язаних з експлуатацією та обслуговуванням;

6) необхідності проведення додаткових будівельних робіт, не зазначених у початковому проекті, але які стали через непередбачувані обставини необхідними для виконання проекту за сукупності таких умов: до­говір буде укладено з попереднім виконавцем цих ро­біт, такі роботи технічно чи економічно пов'язані з го­ловним (первинним) договором; загальна вартість до­даткових робіт не перевищує 50 відсотків вартості го­ловного (первинного) договору;

7) закупівлі юридичних послуг, пов'язаних із захис­том прав та інтересів України, в тому числі з метою захисту національної безпеки і оборони, під час вре­гулювання спорів, розгляду у закордонних юридич­них органах справ за участю іноземного суб'єкта та України на підставі рішення Кабінету Міністрів Ук­раїни або Ради національної безпеки і оборони Укра­їни.

3. Загальний строк для визначення переможця пе­реговорної процедури закупівлі не повинен переви­щувати п'яти днів з дня оприлюднення на веб-порта­лі Уповноваженого органу інформації про застосован­ня переговорної процедури закупівлі. Замовник ак­цептує пропозицію за результатами застосування пе­реговорної процедури закупівлі в день визначення пе­реможця. Повідомлення про акцепт пропозиції обов'язково безоплатно оприлюднюється на веб-пор­талі Уповноваженого органу.

Замовник має право укласти договір про закупівлю за результатами застосування переговорної проце­дури закупівлі у строк не раніше ніж через 10 днів (п'ять днів - у разі застосування переговорної процедури закупівлі з підстав, визначених пунктом 3 частини другої цієї статті, а також у разі закупівлі нафти, наф­топродуктів сирих, електричної енергії, послуг з її пе­редання та розподілу, централізованого постачання теплової енергії, послуг поштового зв'язку, поштових марок та маркованих конвертів, телекомунікаційних послуг, у тому числі з трансляції радіо- та телесигна­лів, послуг з централізованого водопостачання та во­довідведення та послуг з перевезення залізничним транспортом загального користування) з дня опри­люднення на веб-порталі Уповноваженого органу по­відомлення про акцепт пропозиції за результатами застосування переговорної процедури закупівлі.

4. Інформація про результати переговорної проце­дури закупівлі оприлюднюється в порядку, передба­ченому статтею 32 цього Закону.

5. Переговорна процедура закупівлі відмінєється в разі, якщо замовником допущено порушення порядку оприлюднення інформації про застосування пере­говорної процедури закупівлі, визначеного цим Зако­ном, та/або порушення, які вплинули на об'єктивність визначення переможця процедури закупівлі. Пере­говорна процедура закупівлі може бути відмінена за­мовником частково (за лотом).

#### Розділ IX

#### ДОГОВІР ПРО ЗАКУПІВЛЮ

Стаття 40. Основні вимоги до договору про заку­пів­лю

1. Договір про закупівлю укладається в письмовій формі відповідно до положень Цивільного кодексу Ук­раїни та Господарського кодексу України з урахуван­ням особливостей, визначених цим Законом.

2. У разі здійснення закупівлі за рахунок коштів Державного бюджету України і місцевих бюджетів за-



мовник має право передбачати в договорах про закупівлю здійснення попередньої оплати відповідно до вимог бюджетного законодавства.

3. Учасник - переможець процедури закупівлі під час укладення договору повинен надати дозвіл або ліцензію на провадження певного виду господарської діяльності, якщо отримання такого дозволу або ліцензії на провадження такого виду діяльності передбачено законодавством.

4. Забороняється укладання договорів, які передбачають оплату замовником товарів, робіт і послуг до/без проведення процедур закупівель, крім випадків, передбачених цим Законом.

5. Умови договору про закупівлю не повинні відрізнятися від змісту пропозиції конкурсних торгів або цінової пропозиції (у тому числі ціни за одиницю товару) переможця процедури закупівлі. Істотні умови договору про закупівлю не можуть змінюватися після його підписання до виконання зобов'язань сторонами в повному обсязі, крім випадків:

1) зменшення обсягів закупівлі, зокрема з урахуванням фактичного обсягу витратків замовника;

2) зміни ціни за одиницю товару не більше ніж на 10 відсотків у разі коливання ціни такого товару на ринку за умови, що зазначена зміна не призведе до збільшення суми, визначеної в договорі;

3) покращення якості предмета закупівлі за умови, що таке покращення не призведе до збільшення суми, визначеної в договорі;

4) продовження строку дії договору та виконання зобов'язань щодо передання товару, виконання робіт, надання послуг у разі виникнення документально підтверджених об'єктивних обставин, що спричинили таке продовження, у тому числі непереборної сили, затримки фінансування витрат замовника за умови, що такі зміни не призведуть до збільшення суми, визначеної в договорі;

5) узгодженої зміни ціни в бік зменшення (без зміни кількості (обсягу) та якості товарів, робіт і послуг);

6) зміни ціни у зв'язку із зміною ставок податків і зборів пропорційно до змін таких ставок;

7) зміни встановленого згідно із законодавством органами державної статистики індексу інфляції, зміни курсу іноземної валюти у разі встановлення в договорі про закупівлю порядку зміни ціни залежно від зміни такого курсу, зміни біржових котирувань, регульованих цін (тарифів) і нормативів, які застосовуються в договорі про закупівлю;

8) зміни умов у зв'язку із застосуванням положень частини шостої цієї статті.

6. Дія договору про закупівлю може продовжуватися на строк, достатній для проведення процедури закупівлі на початку наступного року, в обсязі, що не перевищує 20 відсотків суми, визначеної в договорі, укладеному в попередньому році, якщо видатки на цю мету затверджено в установленому порядку.

Стаття 41. Недійсність договору про закупівлю

1. Договір про закупівлю є нікчемним у разі його укладення в період оскарження процедури закупівлі відповідно до статті 18 цього Закону, а також у разі його укладення з порушенням строків, передбачених абзацами третім, четвертим частини другої статті 31, абзацом четвертим частини п'ятої статті 36 та абзацом другим частини третьої статті 39 цього Закону, крім випадків зупинення перебігу строків у зв'язку з розглядом скарги органом оскарження відповідно до статті 18 цього Закону.

Розділ X  
ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ У СФЕРІ ДЕРЖАВНИХ ЗАКУПІВЕЛЬ

Стаття 42. Відповідальність за порушення вимог цього Закону

1. За порушення вимог, установлених цим Законом та нормативно-правовими актами, розробленими відповідно до цього Закону, члени комітету з конкурсних торгів замовника (генерального замовника), члени органу оскарження, службові (посадові) особи Уповноваженого органу, службові (посадові) особи органів, що здійснюють казначейське обслуговування бюджетних коштів (обслуговуючого банку), несуть відповідальність згідно із законами України.

Розділ XI  
ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Цей Закон набирає чинності з дня, наступного за днем його опублікування.

Абзац шостий частини третьої статті 2 цього Закону діє до 31 грудня 2014 року.

2. До приведення законодавства України у відповідність із цим Законом закони та інші нормативно-правові акти застосовуються в частині, що не суперечить цьому Закону.

3. Процедури закупівель товарів, робіт і послуг, розпочаті до набрання чинності цим Законом, завершуються відповідно до порядку, що діяв до набрання чинності цим Законом, але не пізніше ніж у тримісячний термін.

4. Внести зміни до таких законодавчих актів України:

1) в абзаці першому частини першої статті 164<sup>14</sup> Кодексу України про адміністративні правопорушення (Відомості Верховної Ради УРСР, 1984 р., додаток до № 51, ст. 1122) слова «непроходження навчання чи підвищення кваліфікації з питань організації та здійснення процедур закупівель відповідно до вимог закону» виключити;

2) у Господарському кодексі України (Відомості Верховної Ради України, 2003 р., №№ 18-22, ст. 144): частину першу статті 75 доповнити абзацом такого змісту:

«Державне підприємство, його дочірні підприємства, а також підприємства, господарські товариства, у статутному капіталі яких 50 і більше відсотків належить державному підприємству, об'єднання таких підприємств, у разі здійснення ними закупівель за умови, що вартість предмета закупівлі дорівнює або перевищує межі, визначені частиною першою статті 2 Закону України «Про здійснення державних закупівель», оприлюднюють на веб-порталі Уповноваженого органу, визначеного Законом України «Про здійснення державних закупівель», звіт про укладення договору про закупівлю товарів, робіт і послуг за кошти підприємств та інформацію про зміну його істотних умов не пізніше ніж через сім днів з дня укладення договору про закупівлю або внесення змін до нього. У звіті обов'язково зазначаються: найменування, кількість товару та місце його поставки, вид робіт і місце їх виконання або вид послуг і місце їх надання, інформація про технічні та якісні характеристики товарів, робіт і послуг, найменування і місцезнаходження постачальника, виконавця робіт і надавача послуг, з яким укладено договір, ціна за одиницю товару, робіт і послуг та сума, визначена в договорі, дата укладення договору, строк поставки товарів, виконання робіт і надання послуг тощо»;

вель», оприлюднюють на веб-порталі Уповноваженого органу, визначеного Законом України «Про здійснення державних закупівель», звіт про укладення договору про закупівлю товарів, робіт і послуг за кошти підприємств та інформацію про зміну його істотних умов не пізніше ніж через сім днів з дня укладення договору про закупівлю або внесення змін до нього. У звіті обов'язково зазначаються: найменування, кількість товару та місце його поставки, вид робіт і місце їх виконання або вид послуг і місце їх надання, інформація про технічні та якісні характеристики товарів, робіт і послуг, найменування і місцезнаходження постачальника, виконавця робіт і надавача послуг, з яким укладено договір, ціна за одиницю товару, робіт і послуг та сума, визначена в договорі, дата укладення договору, строк поставки товарів, виконання робіт і надання послуг тощо»;

частину другу статті 77 доповнити абзацом такого змісту:

«Казенне комерційне підприємство, його дочірні підприємства, а також підприємства, господарські товариства, у статутному капіталі яких 50 і більше відсотків належить казенному комерційному підприємству, у разі здійснення ними закупівель та за умови, що вартість предмета закупівлі дорівнює або перевищує межі, визначені частиною першою статті 2 Закону України «Про здійснення державних закупівель», оприлюднюють на веб-порталі Уповноваженого органу, визначеного Законом України «Про здійснення державних закупівель», звіт про укладення договору про закупівлю товарів, робіт і послуг за кошти підприємств та інформацію про зміну його істотних умов не пізніше ніж через сім днів з дня укладення договору про закупівлю або внесення змін до нього. У звіті обов'язково зазначаються: найменування, кількість товару та місце його поставки, вид робіт і місце їх виконання або вид послуг і місце їх надання, інформація про технічні та якісні характеристики товарів, робіт і послуг, найменування і місцезнаходження постачальника, виконавця робіт і надавача послуг, з яким укладено договір, ціна за одиницю товару, робіт і послуг та сума, визначена в договорі, дата укладення договору, строк поставки товарів, виконання робіт і надання послуг тощо»;

частину дев'яту статті 78 доповнити абзацом такого змісту:

«Комунальне унітарне підприємство, його дочірні підприємства, а також підприємства, господарські товариства, у статутному капіталі яких 50 і більше відсотків належить комунальному підприємству, у разі здійснення ними закупівель та за умови, що вартість предмета закупівлі дорівнює або перевищує межі, визначені частиною першою статті 2 Закону України «Про здійснення державних закупівель», оприлюднюють на веб-порталі Уповноваженого органу, визначеного Законом України «Про здійснення державних закупівель», звіт про укладення договору про закупівлю товарів, робіт і послуг за кошти підприємств та інформацію про зміну його істотних умов не пізніше ніж через сім днів з дня укладення договору про закупівлю або внесення змін до нього. У звіті обов'язково зазначаються: найменування, кількість товару та місце його поставки, вид робіт і місце їх виконання або вид послуг і місце їх надання, інформація про технічні та якісні характеристики товарів, робіт і послуг, найменування і місцезнаходження постачальника, виконавця робіт і надавача послуг, з яким укладено договір, ціна за одиницю товару, робіт і послуг та сума, визначена в договорі, дата укладення договору, строк поставки товарів, виконання робіт і надання послуг тощо»;

частину п'яту статті 79 доповнити абзацом такого змісту:

«Господарське товариство, державна частка у статутному капіталі якого перевищує 50 відсотків, його дочірні підприємства, а також підприємства, господарські товариства, у статутному капіталі яких 50 і більше відсотків належить господарському товариству, державна частка у статутному капіталі якого перевищує 50 відсотків, у разі здійснення ними закупівель та за умови, що вартість предмета закупівлі дорівнює або перевищує межі, визначені частиною першою статті 2 Закону України «Про здійснення державних закупівель», оприлюднюють на веб-порталі Уповноваженого органу, визначеного Законом України «Про здійснення державних закупівель», звіт про укладення договору про закупівлю товарів, робіт і послуг за кошти підприємств та інформацію про зміну його істотних умов не пізніше ніж через сім днів з дня укладення договору про закупівлю або внесення змін до нього. У звіті обов'язково зазначаються: найменування, кількість товару та місце його поставки, вид робіт і місце їх виконання або вид послуг і місце їх надання, інформація про технічні та якісні характеристики товарів, робіт і послуг, найменування і місцезнаходження постачальника, виконавця робіт і надавача послуг, з яким укладено договір, ціна за одиницю товару, робіт і послуг та сума, визначена в договорі, дата укладення договору, строк поставки товарів, виконання робіт і надання послуг тощо»;

3) у Законі України «Про особливості здійснення закупівель в окремих сферах господарської діяльності» (Відомості Верховної Ради України, 2013 р., № 17, ст. 148, № 41, ст. 551; із змінами, внесеними Законом України від 24 жовтня 2013 року № 663-VII):

1) частину першу статті 1 викласти в такій редакції: «1. У цьому Законі терміни вживаються в такому значенні:

1) замовники:

юридичні особи, які провадять діяльність у будь-якій із сфер, визначених статтею 2 цього Закону;

суб'єкти господарювання, які провадять діяльність у будь-якій із сфер, визначених статтею 2 цього Закону, та відповідають хоча б одній з таких ознак:

органам державної влади, органам влади Автономної Республіки Крим, органам місцевого самоврядування належить частка у статутному капіталі суб'єкта господарювання у розмірі більш ніж 50 відсотків або такі органи володіють більшістю голосів у вищому ор-

гані суб'єкта господарювання чи правом призначати більше половини складу виконавчого органу чи наглядової ради суб'єкта господарювання;

наявність спеціальних або ексклюзивних прав;

2) спеціальні або ексклюзивні права - права, надані в межах повноважень органом державної влади або органом місцевого самоврядування на підставі будь-якого нормативно-правового акта та/або акта індивідуальної дії, які обмежують провадження діяльності у сферах, визначених цим Законом, однією чи кількома особами, що істотно впливає на здатність інших осіб провадити діяльність у зазначених сферах. Особливості віднесення зазначених актів до таких, що передбачають наявність спеціальних або ексклюзивних прав, установлюються Кабінетом Міністрів України»;

2) у статті 2:

в абзаці першому частини першої слова і цифру «у сферах, визначених статтею 5 Закону України «Про природні монополії», та/або» виключити;

частину третю викласти в такій редакції:

«3. Дія цього Закону поширюється на закупівлі замовниками товарів, робіт і послуг для здійснення ними діяльності у сферах, визначених статтею 2 цього Закону, які:

повністю або частково здійснюються за рахунок бюджетних коштів за умови, що вартість закупівлі товару (товарів), послуги (послуг) дорівнює або перевищує 100 тисяч гривень, а робіт - дорівнює або перевищує 1 мільйон гривень;

здійснюються за рахунок власних коштів за умови, що вартість закупівлі товару (товарів), послуги (послуг) дорівнює або перевищує 1 мільйон гривень, а робіт - 5 мільйонів гривень»;

3) частину другу статті 3 доповнити абзацами другим - четвертим такого змісту:

«Замовник зобов'язаний за результатами здійснення закупівель, передбачених частиною першою статті 4 цього Закону, оприлюднити на веб-порталі Уповноваженого органу (безоплатно) звіт про результати здійснення закупівель протягом трьох робочих днів з дня його затвердження.

Звіт за результатами здійснення закупівель, передбачених частиною першою статті 4, затверджується замовником раз на квартал не пізніше 15 числа місяця, наступного за звітним періодом.

Форма річного плану закупівель та форма звіту про результати здійснення закупівель, передбачених частиною першою статті 4 цього Закону, затверджуються Уповноваженим органом з урахуванням особливостей, передбачених цим Законом»;

4) у статті 4:

пункти 5 і 6 частини першої викласти в такій редакції:

«5) товарів, робіт та послуг повністю або частково за рахунок бюджетних коштів за умови, що вартість предмета закупівлі товару (товарів), послуги (послуг) не перевищує 100 тисяч гривень, а робіт - не перевищує 1 мільйон гривень;

6) товарів, робіт та послуг за рахунок власних коштів за умови, що вартість предмета закупівлі товару (товарів), послуги (послуг) не перевищує 1 мільйон гривень, а робіт - не перевищує 5 мільйонів гривень»;

частини другу і третю виключити;

5) у тексті Закону слова «державних коштів» у усіх відмінках замінити словами «бюджетних коштів» у відповідному відмінку.

5. Визнати такими, що втратили чинність:

1) Закон України «Про здійснення державних закупівель» (Відомості Верховної Ради України, 2010 р., № 33, ст. 471, № 35-36, ст. 491, № 46, ст. 548; 2011 р., № 29, ст. 272, № 30, ст. 282, ст. 283, № 33, ст. 336, № 39, ст. 396; 2012 р., № 12-13, ст. 81, № 18, ст. 156, № 29, ст. 345, № 41, ст. 492, № 50, ст. 564; 2013 р., № 7, ст. 63, № 8, ст. 75, № 15, ст. 107, № 17, ст. 148, ст. 155, № 18, ст. 165, ст. 168, № 19-20, ст. 184, ст. 187, № 25, ст. 249, № 30, ст. 340, № 32, ст. 409, № 36, ст. 469, № 41, ст. 551; 2014 р., № 1, ст. 5, № 4, ст. 61, № 10, ст. 113; із змінами, внесеними законами України від 4 липня 2013 року № 399-VII, від 24 жовтня 2013 року № 663-VII, від 13 березня 2014 року № 879-VII та від 25 березня 2014 року № 1156-VII);

2) Закон України «Про державне замовлення для задоволення пріоритетних державних потреб» (Відомості Верховної Ради України, 1996 р., № 3, ст. 9; 2000 р., № 4, ст. 28; 2003 р., № 30, ст. 247; 2006 р., № 14, ст. 118; 2010 р., № 33, ст. 471; 2011 р., № 45, ст. 486; 2013 р., № 17, ст. 148, № 22, ст. 216; 2014 р., № 4, ст. 61);

3) Постанову Верховної Ради України «Про порядок введення в дію Закону України «Про поставки продукції для державних потреб» (Відомості Верховної Ради України, 1996 р., № 3, ст. 10).

6. Кабінету Міністрів України:

у десятиденний строк з дня набрання чинності цим Законом:

привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом;

забезпечити приведення міністерствами, іншими центральними органами виконавчої влади їхніх нормативно-правових актів у відповідність із цим Законом;

забезпечити прийняття нормативно-правових актів, необхідних для реалізації положень цього Закону;

у двомісячний строк з дня набрання чинності цим Законом розробити та подати на розгляд Верховної Ради України проект Закону щодо електронних закупівель.

**Виконуючий обов'язки Президента України,  
Голова Верховної Ради України  
О. ТУРЧИНОВ.**

м. Київ,  
10 квітня 2014 року.  
№ 1197-VII.





**Сьогодні** в Україні мінлива хмарність, невеликі й помірні дощі, вдень місцями із грозами. Вітер південно-східний і південний, 5—10 м/с. Температура вночі 5—11 градусів тепла, вдень 14—19 градусів, місцями (крім західної частини) 20—23 тепла

ПЛАНИ ПАРТІЇ — ПЛАНИ НАРОДУ!

Звичайно, жодних шпигунів і диверсантів в Україні немає! Про це вам будь-хто скаже, починаючи із шанувальника Балаклави і грецьких амфор В. Путіна до «по-зеленілого чоловічка» з міста Слов'янська. Натомість є нажахані мешканці Сходу, які ховаються по лісопосадках від б'єндерівців і «Правого сектору». Ось і 13 квітня, в день Вербної неділі, вони там (в лісопосадці) мирно гомоніли, бо ж гріх, свято кругом, навіть бичкам хвосту не крутили, раптом — трах-бах!.. Ось запис розмови тваринника Сходу на ймення «Стрілок» зі своїм господарем з Росії:



Репродукція плакату часів СРСР.

— Ми навіть не знаємо, кого ми «покришили», але когось серйозного... Мої хлоп'ята відпрацювали на «п'ятірочку» з плюсом. Наша група розстріляла три машини віп-класу, в яких вони їхали. Знищили й охорону, й тих, хто в них був, майже всіх. На що московський шеф із телячим задоволенням відповідає «Стрілку»:

— Я можу офіційно дати інформацію, що це глава Антитерористичного центру українського. Аваков сказав, що його поранено. Тож ви в кого треба поцілили! Ви гарно відзначили свято!

Не звертайте увагу на дивну лексику. У тваринників вона завжди така... шифрована.

Щоб зрозуміти її, видно, без бухаринів (із сусідньої країни) тут не обійшлося — подумали на Дніпропетровщині. І вирішили долларом перевірити предмет наявності у нас шпигунів і диверсантів. За кожен такий екземпляр — 10 тисяч доларів...

А так, звичайно, жодних шпигунів і диверсантів у нас немає. Є тільки розцінки на них (див. таблицьку праворуч).

7 МІШКІВ ГРЕЧАНОЇ ВОВНИ

Актуальна скоромовка

Де б узяти такий сепаратор, який відсепарував би сепаратистів?

Діти — наше майбутнє

Від кастрованої свободи можуть бути тільки кастрати-невільники.

Чи знаєте ви, що

на нафтових вежах Ю. Бойчук заробив більше, ніж Париж на Ейфелевій вежі за 10 років її бізнесово-туристичної експлуатації?

Борис РЕВЧУН.

3 17 квітня приймається погашення кредиту



7 солдатів: \$70.000  
7 АК: \$7.000  
Будівля ОДА: \$200.000  
Усього: \$277.000

PrivatBank

приклад

ДОДУМАЙТЕ САМІ — ДДС!

Незважаючи на погрози «Правого сектору» рознести «Курінь» із гранатометів та заяви В. Жириновського, що він особисто прилетить на ракеті «Сатана» приборкувати ПС (принаймні так нині коментують «куренівські» події російські журналісти), конкурс ДДС живе і процвітає. Ба більше, курінний навіть упевнений, що переможець цих змагань 14 грудня отримає свою дотенну винагороду — 2014 гривень 14 копійок. А тепер до справи, чи пак, до переможних додумок, які, звичайно, не оминули гарячих кримських подій:



2. Саманта Пауер, постпред США в ООН (про Росію):  
— Злодій може вкрати майно, але це не залишає за ним право ним володіти. Те, що сталося в Криму...  
...ганьба! І тепер Росія кричить: «Хай сидить злодія!».

(Г. Макаренко, Житомир).

3. Олександр Невзоров, російський журналіст (про дії Росії щодо України):  
— Налили в бензобак знайому суміш із шовінізму, мракобісся, імперськості, злості — і все: покотилася, поїхала!..  
...шукати нових Аксєонових.

(А. Чохленко, Біла Церква).



1. Володимир Путін, президент РФ:  
— І коли Крим опинився в іншій країні, тоді вже Росія відчула, що її не просто обікрали, а...

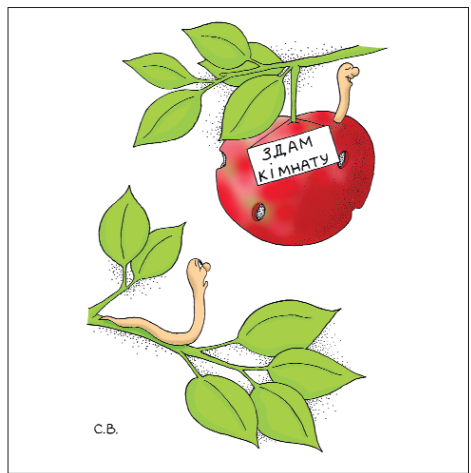
...обікрали по моєму методу: що не моє — то в мене вкрали... Ось що образливо!

(В. Семенов, Полтавська область).

4. Арсен Аваков, міністр внутрішніх справ України:

— Перші корупційні паростки й наміри в нових органах влади уже є...  
...тому що ми запросили як консультантів провідних «агрономів» з колишньої влади, щоб, не дай Бог, паростки не зачахнули.

(В. Пузанов, Токмак).



5. Володимир Бондаренко, голова КМДА (про паркан біля ЦВК):

— Той паркан зовсім не має жодного значення — я б його назвав політичним парканом, призначеним для огороження від людей...  
...працівників ЦВК, щоб вони змогли «правильно» підрахувати голоси виборців.

(С. Заворозко, Дніпропетровська область).



А тепер, як завжди, нова п'ятірка фраз, над якими варто помізкувати нашим дедеесникам:

1. Сергій Аксєонов, в.о. губернатора Криму:

— Надійшла пропозиція про те, щоб при приєднанні США до Росії Обаму відправити до московського зоопарку. Нехай сидить серед мавп...

2. Борис Колесніков, народний депутат, Партія регіонів (про «зелених чоловічків», яких він ніде не бачить на Донбасі):

— Форму можна купити в магазині. У світі продано 100 мільйонів автоматів Калашникова...

3. Жирар Аро, представник Франції у Раді безпеки ООН:

— Незважаючи на заперечення Росії, їй уже ніхто не вірить. Росія не розуміє, що Інтернет існує...

4. Віктор Пшонка, екс-прокурор (про владу в Києві):

— Де мораль? Де висока моральність?..

5. Юрій Луценко, політик:

— Категорично відкидаю президентські перегони як дискусію про те, який вигляд у Юлі, у що вдягнутий Петро і, приміром, звідки приїхав Віталій...

Курінний нагадує: свої варіанти надсилайте на електронну адресу sud@golos.com.ua

або поштою: на конверті з адресою «Голосу України» пишеть «Курінь»-ДДС.

Мал. Василя ФЛЬОРКА, Вадима СИМИНОГО, Георгія МАЙОРЕНКА, Сергія ВЕЛЬМОЖКА та Миколи КАПУСТИ.

Чергував по «Куреню» Віталій СУДДА.



Над номером працювали: Ярослав ГРУЩИНСЬКИЙ, Алла ДОДАТКО, Сергій ЛАВРЕНЮК.

Редколегія: Леонід БРОВЧЕНКО, Анатолій ГОРЛОВ, Сергій ДЕМСЬКИЙ, Віталій ЖЕЖЕРА, Іван ІЛЛЯШ, Світлана ПИСАРЕНКО, Віталій СУДДА.

Головний редактор Анатолій ГОРЛОВ.

► За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.  
► Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.  
► Направлення матеріалів для друку в газеті є наданням згоди автора на обробку його персональних даних.  
► Рукописів не повертаємо.  
► Листування з читачами — тільки на сторінках газети.  
► При використанні наших публікацій посилання на «Голос України» обов'язкове.  
► Платні матеріали.

Засновник — Верховна Рада України

Свідчення про реєстрацію періодичного друкованого видання — КВ № 1 від 26.05.1994 р.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російськими мовами. Передплатні індекси та передплатна ціна на 2014 рік

Для фізичних осіб:  
40224 — 12 грн. на місяць (5-разовий: вівторок — субота);  
08775 — 10 грн. на місяць (3-разовий: вівторок, четвер, п'ятниця).  
Для підприємств і організацій:  
60955 — 35 грн. на місяць (5-разовий: вівторок — субота).  
Ціна в роздрібній мережі — договірна.

Загальний тираж 100000.

Друк: ТОВ «Мега-Поліграф», 04073 м. Київ, вул. Марка Вовчка, 12/14, тел. (044) 581-68-15 www.mega-poligraf.kiev.ua

Зам 35003.  
Макет, верстка — редакція газети «Голос України» 1 2 3 4 5 6 7 8 9 0  
Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Адреса редакції: 03047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.

ТЕЛЕФОНИ:  
для довідок — 503-68-72;  
телефакс — 234-72-54;  
відділ реклами — 449-72-53, 453-44-56, 453-44-57;  
телефакс — 449-85-62.

E-mail: mail@golos.com.ua — загальний  
reklama@golos.com.ua — відділ реклами  
let@golos.com.ua — відділ листів  
foto@golos.com.ua — відділ ілюстрацій

При підготовці матеріалів використовується інформаційно-пошукова система Верховної Ради України «Законодавство»

